

Helyi tanterv I., 1998. szeptember 1-től

A HEGEDŰ TANSZAK HELYI TANTERVE	1
A GORDONKA TANSZAK HELYI TANTERVE	10
A ZONGORA TANSZAK HELYI TANTERVE	24
A MAGÁNÉNEK TANSZAK HELYI TANTERVE	48
A FURUYA TANSZAK HELYI TANTERVE	55
A FUVOLA TANSZAK HELYI TANTERVE	80
A TROMBITA TANSZAK HELYI TANTERVE	86
A KLARINÉT TANSZAK HELYI TANTERVE	98
A KÜRT TANSZAK HELYI TANTERVE	125
A GITÁR TANSZAK HELYI TANTERVE	133
A SZOLFÉZS TANSZAK HELYI TANTERVE	140

A HEGEDŰ TANSZAK HELYI TANTERVE**HANGSZERES ELŐKÉSZÍTŐ***A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

A foglalkozások anyaga: gyermekdalok, versek, mondókák; a hangszeres játékot előkészítő mozgásgyakorlatok

Minimális követelmény

Alakuljon ki jártasság a tanult hangszeres mozgások megítélésében.

A megismert mozgások önálló alkalmazása (szükség esetén megengedhető tanári segítség).

Gyermekek dalok eljátszása: e-fisz-g-a(d-húr) és

a-h-cisz-d-e (a-húr) hangkészletben. Törekedjen a szép hangra és a tiszta intonációra. Ezek az első évfolyamba lépés feltételei.

*Készségfejlesztés: A hangszerjátékra való felkészítés fázisai***1. Előkészítő mozgások:**

- a helyes testtartás kialakítása, tájékozódás a test és végtagok térbeli helyzetéről;
- a helyes légzés felismerése, illetve kialakítása;
- a kar és kéz alapmozgásainak kialakítása, függetlenítése;
- a hangszertartással kapcsolatos érzetek megfigyelése, gyakorlása.

2. A hangszerre irányuló mozgások gyakorlása (hangszer nélkül): emelés - ejtés (fej, kar, kéz, ujjak);

- közelítés- távolítás; • súlyérzet;

- rotálás, tengelyfogás érzete;

- a hegedű "fészek" megismerése.

3. A hegedűtartás, vonótartás kialakítása:

- a hangszer, pengetéssel való megszólaltatása; • a vonóval való megszólaltatás elemi formái;

- a billentés, hűrváltás, fekvésváltás játékos megalapozása.

A tanszaki meghallgatás anyaga

A tanszaki meghallgatás: összefoglaló óra (minél gyakrabban). Célja: a tanuló fejlődési fázisainak bemutatása (lehet tanári segítséggel is).

Az év végi beszámoló anyaga

Egyéni fejlődéstől függően értékelhető keresztmetszet a hangszerkezelés alapelemeiről.

Felhasználható irodalom Kodály: 333 olvasógyakorlat Forrai: Óvodás énekeskönyv

Dénes - Kállai - Lányi - Mező: Hegedűiskola I. Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegeőiskola I. Dénes - Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Szilvay: Színes húrok I.

IR 19

ALAPFOK "A" TAGOZAT**I. évfolyam****évi 66 óra (heti 2x30 perc)***A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása* A helyes testhelyzet és a hegedűtartás kialakítása.

A bal kar és bal kéz helyezkedő műveletei (súlyérzet, hűrváltó és fekvésváltó mozgások, alkar-rotáció).

A billentő mozgások kialakítása. Tenyérérzet.

Intonáció a következő hangkészletekben: e-húr: e-fisz-g, gisz-a-h

- a-húr: a-h~c, cisz- d-e d-húr: d-e-f, fisz-g-a • g-húr: g-a-b, h-c-d

A helyes vonótartás (húron és húr fölött), a vonóvezetés érzetének kialakítása. Húrsík-érzet, vonóvezetés üres húrokon és hűrpórokon. Hűrváltás külön vonóval és kötve.

Vonókezelési feladatok: játék "kis egész", majd részvonókkal és egész vonóval. A legato és détaché játékmód kialakítása. A zenei szünetekben indítás, továbbvezetés, zárás érzete. Az ütem súly és a vonókezelés összefüggései.

Vonóbeosztási formák a különböző ritmusképletek megszólaltatásakor.

A szép hang iránti igény felkeltése - már a pengetés és az első vonóhúzási feladatok során.

Hangsorok egyszerű vonásnemekkel (dúrok 3 # előjegyzésig, valamint természetes moll hangsorok 2 # előjegyzésig).

Zenei ismeretek

Kottaolvasás a tananyag hangkészletén belül. Metrum, mérőütés, tempó.

Ütem: 2/4, 4/4, 3/4.

Hangjegyértékek: az egész, fél, negyed, nyolcad és szüneteik. Felütés.

Nyújtópont a fél és a negyed érték mellett. Módosítójelek.

előjegyzés. Hangközök: szekundok, tercek, tiszta kvart, kvint, oktáv ismerete. A hármashangzat fogalma.

Dallamsorok formai tagolódása. Zenei összefüggések. Memóriafejlesztés.

'Társas zene: egyszerű kétszólamú tanulmányok Hegedűiskolából.

Minimális követelmény

Sajátítsa el a természetes mozgásműveleteket, ha kell, a tanár segítségével korrigáljon.

Alakuljon ki a tanuló játékkészsége az évfolyamban megjelölt hangkészleten belül - egyszerű ritmusok alkalmazásával mérsékelt tempóban.

Olvasson folyamatosan abszolút hangnevekkel, törekedjen a tiszta intonációra.

A zeneművek nehézségi szintje pl. Haydn: Dalocska. Lully: Dal.

A fanszaki *meghallgatás anyaga*

2 tanulmány a Hegedűiskolából (kotta nélkül).

Az év végi beszámoló anyaga

2 különbözőjellegű tanulmány a Hegedűiskolából és 2 zongorakíséretes darab (kotta nélkül).

Javaslat a félévi tanszaki meghallgatás helyett választható megoldás: nyilvános közös ára, tanszaki koncert, kerületi háziverseny.

Az év végi beszámolón kiváló teljesítményt nyújtó tanuló "B" tagozatba helyezhető.

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Kállay - Mező: Hegedűiskola I. Sándor-Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola 1. Dénes - Szászné Réger J.: Hegedű ABC

2. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása, a hegedűtartás és vonótartás fejlesztése. Ujjgyakorlatok e bal kéz ügyesítésére:

• ejtő - emelő billentés:

• a hűrváltó-készség fejlesztése; • az ujjak nyújtása, csúsztatása;

• a kettősfogások egyszerű formái (terc, szext); • a fekvésjáték és a vibrato előkészítése;

• vonókezelési feladatok:

a détaché játékmód fejlesztése különböző vonórészekben, legato (2, 4, 8 hang kötésével is), ponato, a martelé játékmód előkészítése nyugodt tempóban, éneklő jelleggel; barokk "non legato".

A magyar népdalok játékával kapcsolatos nehezebb vonóbeosztási formák. Nagy és kis "nyújtott" és "éles" ritmus, legato is valamint a szinkópa.

Zenei ismeretek

A kottaolvasás továbbfejlesztése.

A tempó-és dinamikai jelzések ismerete. Egyszerű és változó ütemek. Hangjegyértékek: nyolcad, triola, tizenhatod Hangközök: szextek, szeptimek.

Dúr és moll tonalitás, a párhuzamos hangnem fogalma.

Dúr és moll hármashangzat; tonika, szubdomináns, domináns; vezetőhang.

kvintkör. Kromatika, kánon, imitáció, szekvencia.

A tanult művek formai elemzése (periódus).

A barokk táncok jellegzetességei. Da Capo-s formák. Memóriafejlesztés.

Társas zene az évfolyam anyagából.

Minimális követelmény

Alakuljon ki a tanuló játékkészsége a 4 #, 4 6 előjegyzésii skálák hangkészletén belül.

Ismerje az új ritmusokat.

Legyen képes a détaché, legatót (2, 4, 8 hang kötését) a tanult hangkészleten belül alkalmazni.

Ismerje a dinamikára és a tempóra vonatkozó zenei kifejezéseket. A zeneművek nehézségi szintje pl. Bartók: Betyármóta, Rameau: Rigaudon, Schubert: Német tánc.

A *tanszaki meghallgatás anyaga* 1 etűd és

1 zongorakíséretes mű, vagy duók a tanár vagy egy magasabb évfolyamos növendék kíséretével (kotta nélkül).

Az év végi *beszámoló anyaga* 2 etűd és

2 zongorakíséretes darab (kotta nélkül).

felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Kállay - Mező: Hegedűiskola II. Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola 1. Dénes - Szászné Réger J.: Hegedű ABC

Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.

kamarazene Kodály: Biciniumok Egyszerűbb duók.

3. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A *hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása*

Ujjgyakorlatok a bal kéz ügyesítésére és a helyezkedő-készség fejlesztésére az I. fekvésben (trilla, Geminiani- és fordított Geminiani-fogás).

Játékkészség a II. és III. fekvésben (a közvetítőhang szerepe). Kettősfogás-játék: tercek, szextek.

Dúr és moll hangsorok, akkordfelbontások két oktávon. Nagy és kis détaché.

Martelé a vonó különböző részein.

A legato fejlesztése, vonáskombinációk.

Akkordjáték és emelt vonás, a staccato vonások előkészítése. A vibrato fejlesztése.

A hangszer önálló felhangolása.

Zenei ismeretek Új ritmikai elem:

A harminckettés és a szinkópák nehezebb formái. Szűkített és bővített hangközök.

A hármashangzat és fordításai. A dominánsszeptim hangzat.

Tonika, szubdomináns, domináns-hangzatfűzésben. Kvintkör, klasszikus periódus.

Két- és háromtagú kis formák elemzése.

Ékesítések: előke, utóka, trilla, paránytrilla és mordent. Memóriafejlesztés.

Minimális követelmény

A növendék legyen képes az eddig tanult mozgásformák, vonástípusok folyamatos alkalmazására.

Ismerje a zenei ékesítések egyszerűbb módozatait: előke, utóka, mordent, trilla.

Tudja alkalmazni a Geminiani- és fordított Geminiani-fogást. Törekedjen a tiszta intonációra az első fekvésben (szűkített és bővített hangközök).

A növendék ismerje az egyszerű fekvésváltásokat (azonos ujjak, üres húr alatti fekvésváltások).

A zeneművek nehézségi szintje pl. Járdányi: Magyar tánc, Stanley: Allegro grazioso, Händel: Gavotte.

A *tanszaki meghallgatás anyaga*:

1 etűd és

2 zongorakíséretes mű kotta nélkül, az egyik mű lehet kamarazene.

Az év végi *beszámoló anyaga*

2 etűd (különböző technikai feladatokkal) és

2 zongorakíséretes mű (lehet koncerttétel, duó vagy barokk, illetve klasszikus táncjáték), kotta nélkül.

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola III-IV. Sándor-, Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola III.

Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva)

Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben

Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.

Kamarazene Kodály: Biciniumok

Pejisik: Régi kamarazene sorozat: Duók, Triók Szervánszky: Duók Z.3083

Mozart: 12 duó K. 487 (válogatva) Bartók: Duók

4. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

Az előző években jobb és bal kézzel elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése.
1/2 fekvés, II-III. fekvés, fekvésérzet. A vibrato fejlesztése

Dúr és moll skálák két oktávon, fekvésekben, fekvésváltással is. A kromatikus játéktechnika fejlesztése.

Az eddig tanult vonásnemek gyorsítása, alkalmazása összetettebb feladatokban.

A staccato játékmód, az emelt vonás fejlesztése. A dobott vonás (spiccato) előkészítése.

Az akkordjáték és a kettősfogás-játék fejlesztése első fekvésben. A hangindítás, a vonós artikuláció fejlesztése, a fontosabb zenei karakterek megszólaltatásának megalapozása (dolce, risoluto, espressivo).

Zenei ismeretek

A tempó- és a dinamikai jelzések bővebb ismerete. Ütem: 5/4, 5/8, változó ütemek.

A teljes kvintkör.

A játszott anyag zenei - formai és harmóniai - elemzése a tanár segítségével.

Minimális követelmény

Ismerje a növendék a 1/2 fekvést, a II. és III. fekvést, az egyszerűbb kettősfogásokat és akkordokat. Legyen képes a fekvésekben közlekedni (közvetítőhang).

tudja az eddig tanult vonásnemeket alkalmazni gyorsabb tempóban is.

Legyen képes az emelt vonós és staccato játékmód alkalmazására. Ismerje a játszott zenei anyagban előforduló szakkifejezéseket.

A zeneművek nehézségi szintje pl. Zathureczky: Gyermekeknek, Farkas: Régi magyar táncok, Steibelt: Uno ballo, Mozart: Andantino.

A tanszaki meghallgatás anyaga 1etűd és

2 zongorakíséretes mű kotta nélkül, az egyik mű lehet kamarazene.

Az év végi beszámoló anyaga:

2 etűd és

2 zongorakíséretes mű (az egyik lehet kamarazene), kotta nélkül.

Felhasználható irodalom: Dénes-Lányi-Mező-Skultéty: Hegedűiskola III-IV. Sándor- Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B. Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, 1.

(a technikailag könnyebb etűdökből válogatva) Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, vagy

40 etűd op. 54 (válogatva) Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben

Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Kamarazene Pleyel: Duók

Szervánszky: Duók Z. 3083 Mozart: Duók K. 487 Bartók: Duók

Hegedűduók kezdőknek (Vigh) Kamarazene kezdők számára (Máriássy) Régi kamarazene (sorozat): Duók, Triók

5. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

Az eddig tanult fekvésekben való jártasság elmélyítése.

A IV. és V. fekvés elsajátítása, a páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése.

Kettősfogás-játék a fekvések alkalmazásával.

A vibrato fejlesztése (egyenletesség, gyorsaság, folyamatosság). Az akkordjáték fejlesztése- játéka

könnyebb fekvésváltásokkal is. Folyamatos játék dobott vonóval, könnyebb etűdanyagon.

Az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazása, zeneileg árnyaltabbá tétele, a vonós artikuláció fejlesztése.

Dúr és moll hangsorok (5 #, 5 6 előjegyzésig), akkordfelbontások két oktávon az V. fekvésig.

Zenei ismeretek

A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.

Szűkített és bővített hármashangzat, szűkített szeptimakkord. A legalapvetőbb zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto.

A szonátaforma tematikus és hangnemi elemzése, a barokk szvit felépítése.
Klasszikus táncok. Romantikus karakterdarabok. Variációs forma.

Minimális követelmény:

Ismerje és játssza a dúr és moll hangsorokat (5 #, 5 6 előjegyzésig) két oktávon keresztül az V. fekvésig.
Ismerje a N. és V. fekvést.

Legyen képes az eddig tanult vonásnemek összetettebb alkalmazására (emelt vonó, dobott vonó, staccato), zeneileg árnyaltabbá tételére, a vonós artikuláció használatára.

Gyorsabb mozgású darabokat is szép hangon, értelmes frazeálással játsszon (bal kéz pergőtechnika).

Alkalmazzon folyamatos vibrátót az éneklő jellegű műveknél. Legyen képes az évfolyam anyagánál könnyebb műveket lapról eljátszani.

A játszandó művek nehézségi szintje pl. Bartók: Gyermekeknek, Pergolesi: Siciliano, Beethoven: Menüett.

A tanszaki meghallgatás anyaga:

7 zongorakíséretes mű kotta nélkül és

1 kamaramű (tanárral vagy növendéktársaival). Az év végi beszámoló anyaga

1 etűd,

1 zongorakíséretes mű kotta nélkül és

1 kamaramű (tanárral vagy növendéktársaival).

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI. Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola V.
Kayser: 36 gyakorlat hegedűre op. 20, I-II.

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38, I. Dancla: Etűdök op. 68

Bloch: Hangsoriskola II-III.

Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Kamarazene Bartók: Duók Mozart: Duók K. 487

XX. századi kamarazene-művek

A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik):

Négy évszázad könnyű triói Z. 13548 II. A barokk triószonáta Z. 13549

6. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

Tájékozódás és játékkészség a VL, VII. fekvésben és télfekvésben.

Háromoktávós hangsorok akkordfelbontásokkal.

A bal kéz mozgékonyságának sokoldalú fejlesztése:

• trilla, pergőtechnika, fekvésváltás (kettősfogásokkal is); természetes üveghangok.

A vibrato fejlesztése minden fekvésben.

Zenei ismeretek

Barokk művek felépítése (szonáta, koncert). Szekvenciális szerkesztésmód a barokk művekben. Kifejező és stílusos artikuláció.

A, portamento fogalma.

A XX. századi zene hangzásvilágának ismerete: melodikai, harmóniai sajátosságok, szerkesztési elvek ismerete a játszott művek alapján.

Minimális követelmény

Rendelkezzék stílustapasztalattal a barokk művek játékában és szerezzen jártasságot a bécsi klasszikus és romantikus művek terén. legyen kedve az önálló társas muzsikáláshoz, ambíciója új művek felkutatásához, terjessze ki érdeklődését korunk zenéje iránt.

A tanszaki meghallgatás anyaga

A tanuló tanszaki hangversenyen kamarazenével vagy zongorakíséretes művel szerepeljen.

Az év végi beszámoló anyaga

2 zongorakíséretes előadási darab (kamarazene is lehet). *Felhasználható irodalom*

Az 5. évfolyamnál felsoroltak, Mazas: Études speciales op. 36 I. füzetből válogatva, továbbá az ajánlott irodalom jegyzékében felsorolt zongorakíséretes és kamarazenei művek.

ALAPFOK "B" TAGOZAT

2. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, zenei ismeretek Megegyezik az "A" tagozatnál leírtakkal, továbbá: a vibrato kialakítása,

- árnyaltabb dinamika,
- a martelé játékmód fejlettebb, differenciáltabb formái.

Minimális követelmény

A II. és III. fekvés használata könnyebb hangnemekben. Egyszerűbb fekvésváltások, tanult zenei anyag játéka ujjrendváltozattal.

Önálló hangolás.

Hangsorok, népdalok, klasszikus etűdök és összetettebb zenei anyagok kotta nélküli előadása.

Az 1. félévi tanszaki meghallgatás anyaga 1 hangsor,

2 etűd és

1 zongorakíséretes mű (kotta nélkül).

A tanév folyamán még egy tanszaki meghallgatást javasolunk, melynek anyagát a tanszak határozza meg.

Az év végi beszámoló anyaga 2 etűd és

2 zongorakíséretes mű (kotta nélkül).

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola II.; III-IV.

II. fejezet: Fekvéstanulmányok Sándor - Járdányi - Szervánszky:

Hegedűiskola II.

Schradick: Ujjgyakorlatok

Wohlfahrt: 40 etűd op. 54 (válogatva), vagy

60 etűd op. 45 (válogatva) Az ajánlott irodalom jegyzékében található előadási művek.

3. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

A fekvésérzet differenciálása, a fekvésváltás készségének fejlesztése, a II. és III. fekvés elsajátítása.

A vibrato kialakítása, fejlesztése.

Trilla, a kromatika intonálása, ujjfűggetlenítés.

A kettősfogás fejlesztése a II. és III. fekvésben (fekvésváltás nélkül).

Ismerkedés a IV. fekvéssel és a félfekvéssel.

Hangsorok, akkordfelbontások két oktávon, a tanult fekvésekben, fekvésváltással is.

Az eddig tanult vonások fejlesztése a vonó különböző részein. vonáskombinációk.

lassú, tartott hangok.

A staccato játékmód fokozatos fejlesztése.

Az akkordjáték és az emelt vonás előkészítése, majd alkalmazása. Természetes üveghangok.

Tempótartás, a tempó fokozása.

Zenei ismeretek

Az "A" tagozatnál leírtak, valamint:

- alteráció, hangnemi kitérés, moduláció;
- a főtéma, melléktéma fogalma (koncert vagy szonáta játéka kapcsán);
- a klasszikus periódus;

• XX. századi stílusjelenségek.

Minimális követelmény

Játsszon a növendék szép és kifejező hangon.

Billentése legyen mozgékony, rendelkezzen tapintási érzékenységgel.

Rendezkedjen intonációs biztonsággal a tanult fekvésekben. Törekedjen a fekvésváltás vonóvezetéssel való ritmikai összehangoltságára.

Alkalmazza helyesen a közvetítőhangokat a gyakorlásban, a vibratót a zene kifejező megformálása során.

Az 1. félévi tanszaki meghallgatás anyaga Hangsor fekvésváltással,

2 etűd a fekvés- és vonótechnikai tanulmányokból és 1 zongorakíséretes előadási darab (kotta nélkül).

A tanév folyamán még egy tanszaki meghallgatást javasolunk, melynek anyagát a tanszak határozza meg.

Az év végi beszámoló anyaga

2 különböző jellegű technikai tanulmány (közülük az egyik klasszikus etűd) és

2 zongorakíséretes mű.

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola III-IV.

Sándor - Járdányi - Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, B (válogatva) Sándor: Hegedűiskola III.

Wohlfahrt: 60 etűd op. 45, illetve 40 etűd op. 54 (válogatva) Kayser: 36 gyakorlat op. 20 I. (a technikailag könnyebb etűdök: 1, 3, 5, 8)

Konyusz: Kettősfogások az első fekvésben

az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Kamarazene E3artók: Duók

Régi kamarazene (Pejtsik - Szász): Duók, Triók (Mozart művei) Pleyel: Duók

-Szervánszky: Duók Z. 3083

4. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

A tanult fekvésekben való játék elmélyítése, a IV-V. fekvés elsajátítása.

Ismerkedés a VI-VII. fekvéssel (hangsorok, szekvenciális fekvésváltás-gyakorlatok).

A páros és páratlan számú fekvések egyenrangú fejlesztése. A fekvések összekötése I-V. fekvésig.

Az akkordjáték fejlesztése: egyszerre megszólaltatott háromszólamú akkordok és egyszerű négyszólamú tört akkordok tanulása. Hangsorok 5 #-5 előjegyzésig, akkordfelbontásokkal, két oktávon. A pergőtechnika, trilla, zenei díszítések alkalmazása.

A vibrato fejlesztése, kifejezésbeli gazdagítása éneklő művek előadásánál.

Az eddig tanult vonások gyorsítása, karakterbeli gazdagítása. A kettősfogás játék fejlesztése (fekvésváltással kombinálva is).

Zenei ismeretek

A tempójelzések bővebb ismerete. Ütem: 5/4, 5/8, változó ütem.

A hangnemkapcsolatok fokozott ismerete.

Szűkített és bővített hármashangzatok, szűkített szeptimakkord. A rondó- és a szonátaforma főbb jellemzői.

Alapvető zenei karakterek: dolce, espressivo, risoluto, grazioso, marcato.

Az egészhangú skála. A portamento fogalma.

Minimális követelmény

Játsszon a növendék felszabadult hangszerkezeléssel, rendelkezzen karakterérzékeny vonótechnikával.

Zenei igénytel válasszon fekvést, igazodjon a játszott mű tempójához és karakteréhez.

Vibratója legyen folyamatos, alkalmazza mozgalmasabb zenei anyagon is.

Tudjon könnyebb műveket önállóan megtanulni.

Könnyebb darabokat, valamint zenekari és kamaraművek egyszerűbb szólamait tudja lapról játszani.

Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

Az 1. félévi tanszaki meghallgatás anyaga

1 hangsor fekvésváltással, akkordfelbontással,

2 etűd (különböző technikai feladatokat tartalmazzon, az egyik klasszikus etűd legyen) és

1 zongorakíséretes előadási mű (kotta nélkül).

a tanév folyamán még egy tanszaki meghallgatást javasolunk, melynek anyagát a tanszak határozza meg.

Az év végi beszámoló anyaga

2 különböző jellegű technikai tanulmány (közülük az egyik klasszikus etűd) és

1 zongorakíséretes mű (kotta nélkül).

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola III-IV. Dénes- Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI. Sándor -Járdányi-Szervánszky: Hegedűiskola IV/A, Bloch: Hangsoriskola II. Z. 1767

Kayser: 36 etűd op. 20 I-II.

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 I.

Dancsa: Etűdök op. 68 (válogatva, pl. 2, 4, 6, 1, 9.) Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

5. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása a játékkészség fejlesztése I-VII. fekvésig.
(hangsorok és akkordfelbontások három oktávon).

A bal kéz biztonságának és minden irányú mozgékonyságának fejlesztése.

Pergőtechnika. A fekvésváltás, trilla, vibrato fejlesztése, kettősfogás, természetes és mesterséges üveghang.

A tanult vonásnemek, vonáskombinációk fejlesztése, a gyorsasági készség fokozása.

Spiccato játék közép-tempóban.

Célszerű ujjrend megválasztása a zenei kifejezés szolgálatában.

Zenei ismeretek

A ciklikus művek felépítése, a barokk szonáta és koncert tematikus és hangnemi elemzése. Szekvenciális szerkesztés a barokk művekben.

A bécsi klasszikusok játékhöz vezető könnyedebb játékmód kialakítása.

Romantikus hangszeres dalok, karakterdarabok. Ismerkedés korunk zenéjével.

Minimális követelmény

Memóriafejlesztés: hosszabb terjedelmű művek megtanulása fejből (etűdök is).

Az eddig tanult technikai elemeket alkalmazza a növendék érzékeny, kifejező, a mű karakteréhez igazodó egyéni hangvételben. Legyen képes virtuóz jellegű művek előadására

Az év folyamán több alkalommal szerepeljen hangversenyen.

Az Z félévi tanszaki meghallgatás anyaga Hangsor három oktávon, akkordfelbontásokkal, 2 etűd,

1 zongorakíséretes mű.

A tanév folyamán még egy tanszaki meghallgatást javasolunk, melynek anyagát a tanszak határozza meg.

Az év végi beszámoló anyaga

2 etűd (közülük az egyik klasszikus etűd),

2 zongorakíséretes mű (az egyik vagy koncert, vagy szonáta).

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VI. Kayser: 36 etűd op. 20 II.

Dont: Gradus ad Parnassum op. 38 II. Dancsa: Etűdök op. 68

Sevcik: Fekvésváltások op. 8

Bloch: Hangsoriskola II-III. Z. 1767-68

Feigler: 24 gyakorlat I. (a könnyebbek közül válogatva) Mazas: Études speciales op. 36, I. (néhány etűd)

Az ajánlott irodalom jegyzékében található művek.

Kamarazene Régi kamarazene (Pejtsik-Szász): Duók, Triók

Barokk és klasszikus kamaraművekből igény szerint válogatva Bartók: Duók

Lendvay: Duók Z. 13224

6. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek átadása

A témakörök azonosak az 5. "B" évfolyamnál felsoroltakkal.

Az elérendő készségi szintet az évfolyam technikai és zenei anyaga jelöli meg.

További feladatok:

- háromoktávós hangsortanulmányok a VII. fekvésen túl is; • terc-, szext és oktávskálák két oktávon;
- az ujjrendi formák bővítése a zenei kifejezés szolgálatában "kúszó ujjrend", ujjazatos kromatika).

Zenei ismeretek

A témakörök azonosak az 5. "B" évfolyamnál felsoroltakkal.

Az értőbb, önálló előadáshoz szükséges zenei összefüggések, stílusjegyek, szakkifejezések ismeretének kibővítése.

Minimális követelmény

A tanuló hangszerkezelése legyen perspektivikusan megalapozott. Legyen képes tudatos helyezkedő-műveletekre a tiszta intonáció érdekében.

A fekvésváltásokat és a vibratót a zenei folyamatokba illesztve, zavartalanul tudja megoldani.

Az alapvonásokat tudja hajlékony, szép hangon játszani.

Tudjon önállóan megtanulni technikai felkészültségének megfelelő műveket, megfelelő zenei karakterekkel és dinamikai árnyalásokkal.

Alakuljon ki jártassága a technikai és zenei szempontból célszerű ujjrendek megválasztásában.

Az 1. félévi tanszaki meghallgatás anyaga

1 háromoktávós hangsor, akkordfelbontással, 2 etűd,

1 koncerttétel vagy 1 zongorakíséretes darab (a koncerttétel helyett lehet szonáta I-II. tételt játszani).

(A zenei pályán továbbtanuló növendékek a felvételi anyagból választhatnak. Számukra javasolt még a teljes felvételi anyag koncertszerű előadása, a felvételi előtt kb. két héttel.)

Az év végi beszámoló anyaga

A zeneiskolai tanulmányait a növendék lehetőség szerint nyilvános hangversenyszerepléssel zárja.

Felhasználható irodalom

Dénes - Lányi - Mező - Skultéty: Hegedűiskola V-VL, II. rész Bloch: Hangsoriskola II-III. Z. 1767-68

Mazas: Études speciales op. 36, I.

Études brillantes op. 36 II. (a lehetőségek szerint)

Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37 (a könnyebbek közül)

Kayser: 36 etűd op. 20, III.

Sevcik: Fekvésváltás op. 8 Trillagyakorlatok op. 7

Az ajánlott irodalom jegyzékében felsorolt zongorakíséretes művek.

TOVÁBBKÉPZŐ "A" TAGOZAT

7-10. évfolyam

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző évfolyamokban

nővelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatát, anyagát nem adjuk meg évekre lebontva, hanem a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

A továbbképző évfolyamok fő célja a zenei műveltség elmélyítése és a zenélési kedv ébrentartása.

Zenei ismeretek

Barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi művek ismerete (zenei formák, kompozíciós elvek, harmóniai felépítés).

Az év végi beszámolók anyaga 1 etűd,

1 előadási darab (választható koncerttétel, szonáta vagy kamaramű).

Felhasználható irodalom

Mazas: Études speciales op. 36, I. Études brillantes op. 36, II. Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37

Kayser: 36 etűd op. 20, III.

Kreutzer: 42 etűd

Dancla: Etűdök op. 73

Rode: 24 caprices

Kiegészítő technikai anyag

Bloch, Schradieck, Sevcik füzetek és az ajánlott irodalom jegyzékben található zongorakíséretes művek.

Kamarazene A vonós kamarazene iskolája (Pejtsik) Z. 13548-51 Régi kamarazene (Pejtsik - Szász) sorozatból válogatva: Duók Z. 7917

• Triók Z. 7916 Leclair: Duók Haydn: Triók Bartók: Duók

Reményi: Duók Z. 13247, Z. 12567 Kiss Zs.: Duók Z. 12565

Szokolay: Magyar gyermekdalok két és három hegedűre Z. 7254

TOVÁBBKÉPZŐ "B" TAGOZAT

7-10. évfolyam

A továbbképző évfolyamok "B" tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai ~Slyaválasztást. Ebből következik, hogy számukra a zenei nemművészeti szakközépiskolák tanterve az irányadó.

42 43

4. JAVASOLT ÉRTÉKELÉSI MÓD

5. TÁRGYI FELTÉTELEK

A hangszeres előképző évfolyamban a tanév folyamán három összefoglaló órát javasolunk. Az összefoglaló óra adjon értékelhető képet a készségfejlesztés terén elért eredményekről. Ennek nyomán a növendék szöveges értékelést kap, mely teljesítményét és szorgalmát minősíti.

Az alapfok évfolyamain (1-6.) és a továbbképző évfolyamokon (7-10.) félévenként egy meghallgatást (a "B" tagozatos oktatásban résztvevő növendékeknek plusz egy tanszaki meghallgatást), év végén vizsgát javasolunk.

A növendékek teljesítményének és szorgalmának minősítése valamennyi évfolyamban 5 számjeggyel történik. Az "A" tagozat követelményeit teljesítő növendékek osztályzatát elsősorban a főtárgytanár, a "B" tagozat követelményeit teljesítő növendékek osztályzatát a szaktanárokból álló vizsgabizottság adja.

Felsőbb évfolyamba csak az a növendék bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett. Ennek feltételei: a minimális technikai és zenei követelmények teljesítése.

Megfelelő akusztikájú és méretű, hangszigetelt, szellőztethető tanterem, ellátva jó zongorával vagy pianínóval, állítható zongoraszékekkel, és lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükörrel.

Hangszerállomány: megfelelő számú, méretű, jó minőségű hegedű. *húrkészlet:* hangszerenként évente legalább két garnitúra (pl. Thomastic, Pirastro).

gyanta. kottatartó: tantermenként legalább 2 darab. *Metronóm.*

Kottaállomány: a tantervben felsorolt művek kottái (lehetőleg több példányban), mely készletet az újonnan megjelent művekkel állandóan gyarapítani szükséges.

Minden növendék félévenként 1-3 nyilvános szereplésen működjenek közre.

A GORDONKA TANSZAK HELYI TANTERVE

1. A gordonkatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a gordonka akusztikai sajátosságait,
- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a gordonkairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, bal kéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes kifejező gordonkahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző figurációkkal és szólamszámmal valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések beosztására,
- a hangköz- és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a basszus-, tenor- és violinkulcs folyamatos olvasásának kialakítására,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangolási és a legalapvetőbb hangszerkarbantartási feladatokra.

2. Követelmények

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjezéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- az egyes hűrok és az egyes fekvések hangkészletét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a hídtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,

Tudjon kottát olvasni basszus-, tenor- és violinkulcsban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák, hármashangzatok 3 oktávon keresztül, 3#, 3b előjegyzésig, tercek és szextek, az alsó fekvésekben kettes kötéssel is,
- négy etűd (pl. Dotzauer: Etűdök II.),
- egy preklasszikus szonáta lassú és gyors tétele,
- egy előadási darab.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Tudjon a növendék szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani.

Legyen képes gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, virtuózabb darabok eljátszására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes tisztán

- 4 oktáv terjedelemben gyors tempóban egyenletesen skálázni,
- hármashangzatokat, terceket és szexteket játszani,
- a *p* és *f* dinamikában kantilénáíveket megszólaltatni.

Tudjon

- a magasabb fekvésekben is tartalmas hangot képezni,
- kifejezően, minden ujjal vibrálni.

Legyen képes

- gördülékeny fekvésváltások végrehajtására,
- mérsékelt gyors tempóban egyenletes pergő-játékra,
- zenei agogikák helyes kivitelezésére,
- a jobb és bal kéz könnyed mozgásainak összehangolására,
- a dinamikai árnyalatok megvalósítására,
- a zenei alapkarakterek (*dolce*, *espressivo*, *risoluto*, *grazioso*) megjelenítésére.

Ismerje

- az abszolút intonáció fogalmát szemben a temperálittal,
- a különböző vonásnemeket és azok kombinációit.

3. Tananyag

Az ismereteknek az egyes évfolyamok konkrét tananyagához kapcsolódó részét célszerűbb egy helyen összefoglalni, mint minden évfolyam tantervének ismételtten közölni.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése a zenetanulás teljes tartamára kiterjedő folyamat, az ezzel kapcsolatos feladatok egy részét sem célszerű évfolyamonként meghatározni, már azért sem, mert a növendékek egyes képességeinek kibontakoztatása nem történik feltétlenül azonos ütemben (pl. az intonációs érzékenység, a tónus szépsége, a zenei kifejezés, vagy a memória területén jelentősen eltérhet a fejlettség szintje).

A tananyaghoz kapcsolódó ismeretek

A játszott művekben előforduló tempójelzések, karakterjelzések, dinamikai és előadási jelek, zenei műszavak.

A játszott művek formája.

Az egyes táncjátékok karaktere, jellegzetességei.

A művek stílusa. A művek keletkezésének történelmi kora, az életkornak megfelelő szinten ismerve (pl. egy Tinódi-dallamnál utalás az Egri Csillagok című regényre).

Más művészetek az adott korban (pl. utalás ismert irodalmi műre, a lakóhely környezetében álló műemlékre stb.).

Az életkornak megfelelő ismeretterjesztő művek ismerete, olvasása.

A képességek kibontakoztatása és a készségek fejlesztése

A hallás és a ritmusérzék fejlesztése, érzékenység a dinamikai és a hangszínbeli különbségekre.

A kottaolvasás és a lapról játszás fejlesztése.

A tudatos zenei memorizálás fejlesztése.

A zenei ízlés, a stílusérzék és a karakterek irányítási érzékenység fejlesztése, a zenei fantázia kibontakoztatása.

A céltudatos és gazdaságo gyakorlási módszer kialakítása.

Általános követelmény

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

Előképző

1-2. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x30 vagy 2x45¹perc)

Ismeretek

A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.

Az A-, D-, G-, és C-húr hangkészlete az első fekvés szűk fogásmódjában.

A módosítójelek.

A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.

A fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.

A hangszerkezelés fejlesztése

A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.

A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron.

Pizzicato. Détaché vonás. Egyenletes sebességű vonás. Vonóbeosztás kétféle ritmusértéken (fél és negyed vagy negyed és nyolcad érték). Két hang kötése.

Minimális követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal, vagy népdalfeldolgozás eljátszása egy húron.

Alapfok „A” tagozat

1. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Ismeretek

A hangszer és a vonó felépítése, részei. A hangszer és a vonó kezelésére vonatkozó jelek.

Az első fekvés szűk fogásmódjának hangkészlete.

A módosítójelek.

A dúr hangsor szerkezete, hangközei.

A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.

Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek. Nyújtópont a fél és negyed érték mellett.

Dallamsorok, műfajok azonosságának felismerése. A hasonló részletek különbségeinek felismerése. Indítás, befejezés.

¹ Attól függően, hogy egyéni vagy csoportos óra.

A hangszerkezelés fejlesztése

A helyes testtartás, hangszertartás és vonófogás kialakítása.

A bal kéz játéka szűkfogásban egy húron. A bal kéz hűrváltása.

Pizzicato. A détaché vonásmód. Egyész- és részvonások és ezek egyenletes sebességű összekapcsolása. 2-3-4 hang kötése.

Egyszerű hűrváltás szomszéd húrok között. Nyújtó pontos ritmus kötve. C-dúr hangsor két oktávon, G-dúr D-dúr és F-dúr hangsor egy oktávon keresztül. A hangsorok hármashangzat-felbontásai.

Minimális követelmény

Kétféle ritmusértéket tartalmazó népdal, népdalfeldobozás, vagy előadási darab eljátszása szomszédos húrokon, egy oktáv hangterjedelemben.

2. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Ismeretek

A hangkészlet bővítése a tágfogásban tanult hangokkal.

A dúr és a moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk.

A 2/2-es, 3/8-os és a 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetjele.

A triola. Nyújtó pont nyolcad érték mellett. Kettős nyújtó pont. A szinkópa.

A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.

Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A piródus két felének kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

A bal kéz játéka tágfogásban, az előző év anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. (A kétfajta tágfogás tanításának sorrendjét a tanár dönti el.)

A vonókezelés fejlesztése szűkfogásos anyagon. 6-8 hang kötése.

A portato vonásmód. Az egyszerű hűrváltások fejlesztése. Az összetett hűrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő, elválasztott hangok játéka.

A változó sebességű vonás megalapozása (nyújtó pontos fél érték és negyed érték, illetve nyújtó pontos negyed érték és nyolcad érték külön vonóval). Nyújtó pontos nyolcad és tizenhatod kötve. A dinamikai árnyalás alapjai (visszhanghatás, záróhangok diminuendója).

Hangsorok tágfogásban az első fekvésben. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Minimális követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó 8-24 ütemes, szűkfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 kötetből) eljátszása.

Tágfogás (és összekapcsolása szűkfogással) népdal vagy gyermekdal keretében. 16-32 ütemes előadási darab eljátszása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel.

3. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Ismeretek

Az első fekvés teljes hangkészlete, kibővítve a fekvésjátékban megismert hangokkal.

A változó ütem.

A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.

A triós forma és a rondóforma.

A tanult anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított technikai elemek összekapcsolása és fejlesztése.

A tágfogás fejlesztése. A fekvésjáték alapjai. (Az egyes fekvések tanítási sorrendjét a tanár dönti el.)

Gyakorlatok az egyes fekvésekben. A tanult fekvések összekapcsolása az első fekvéssel, az előző évek anyagának ritmikai, vonókezelési és terjedelmi szintjén. Ujjgyakorlatok a trilla és a pergőjáték megalapozása. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.

Akkordpizzicato. A hűrváltás és az arpeggio fejlesztése. Az akkordjáték alapjai. Martelé vonásmód.

Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás.

Dinamikai árnyalás, crescendo és diminuendo.

Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor, kibővítve a tanult fekvésekben játszható hangsorokkal. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Minimális követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70, vagy Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76=I. kötetből) eljátszása.

Az első fekvés összekapcsolása valamely másik fekvéssel mérsékelt tempójú, könnyű ritmusú gyakorlatokban.

Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk, vagy klasszikus táncjáték első fekvésben, szűk- és tágfogásban.

4. évfolyam **évi 66 óra (heti 2x30 perc)**

Ismeretek

Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.

A tenorkulcs.

A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókéval, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.

A játszott anyag zenei formáinak elemzése.

Egyszerű, egyszólamú művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az előző évben jobb és bal kézzel külön-külön elsajátított elemek összekapcsolása és fejlesztése. Nagyobb terjedelmű művek az előző év technikai szintjén.

Játék az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. A kettősfogás-játék fejlesztése.

Az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. Akkordjáték az első fekvésben. A martelé vonásmód fejlesztése. Összetett vonásnemek.

A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megalapozása.

A dinamikai árnyalás fejlesztése.

Hangsorok egy illetve két oktávon az első négy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz-moll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Minimális követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I., Dotzauer – Klingenberg: 113 gyakorlat I.).

Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. a Lee-iskola, vagy a Kummer-iskola kantilénás etűdjei).

Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

5. évfolyam **évi 66 óra (heti 2x30 perc)**

Ismeretek

Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) hangkészlete az A- és a D- húron.

A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.

Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.

Az ujjrendkészítés alapelvei. A jellegzetes figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése, az alterált hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

A tájékozódás és a játék biztonságos fejlesztése az első négy fekvésben.

A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszeres figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játékanak alapjai. A vibrato mozgás az átmeneti fekvésekben. A kettősfogás-tájé fejlesztése.

Az akkordjáték és az arpeggio fejlesztése. A vonós artikáció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása. A hangszín árnyalása vibrációval és vonókezeléssel.

Dúr és moll hangsorok két oktávon keresztül 3#, 3b előjegyzésig.
Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Minimális követelmény

Közepes terjedelmű és mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op. 31 és op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.).

A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.

Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonáta-tétel eljátszása.

6. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Ismeretek

Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) teljes hangkészlete.

Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.

A hegedűkulcs.

Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.

A kromatikus hangsor ujjrendje.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

A tájékozódás és a biztonságos fejlesztése az első hét fekvésben.

Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.

A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gordonkaduók megfelelő részletein gyakorolva.

A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.

Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.

Egy-két hangsor a több előjegyzést tartalmazó hangsorok általános ujjrendjével. A kromatikus hangsor.

Minimális követelmény

Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer I-II., Kummer op. 57) eljátszása.

Barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Továbbképző „A” tagozat

7-10. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A továbbképző évfolyamok eléréséig az egyes növendékek tudásszintje között jelentős különbség alakulhat ki képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján. Ezt a különbséget a továbbképző évfolyamokban növelheti a közismereti iskolákban jelentkező eltérő mértékű terheléstől és az iskolán kívüli más elfoglaltság (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idő, valamint a zenetanulás eltérő iránya és célja. Vagy az egyéni hangszkertudás fejlesztése, vagy a kamarazenei illetve a zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatát, anyagát nem adjuk meg évekre lebontva, hanem a fejlesztés lehetséges irányait és céljait fogalmazzuk meg.

Ismeretek

Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság a hangszer szóló- és kamarazene-irodalmában. Olyan művek, kiadványok és kiadványsorozatok ismerete, amelyek megfelelnek a növendék képességeinek és hangszertudásának.

A hangszerkezelés fejlesztése

A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek megőrzése és fejlesztése.

A fogásmódok, a bal kéz legato játékmód és a fekvésváltás fejlesztése. Nagyobb intervallumú fekvésváltások. Az átmeneti fekvések (V., VI., VII.) és a hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvések összekapcsolása mélyebb fekvésekkel.

A játék mozgékonyságának fejlesztése ujjgyakorlatokai. A vibrato fejlesztése dolce és espressivo karakterű darabokon.

A kettősfogásjáték tisztaságának és szép hangzásának fejlesztése.

A jobb képességűek és több gyakorlási idővel rendelkezők s hüvelykujjas játékmódot kiterjeszthetik a mélyebb húrokra és a mélyebb fekvésekre. Elsajátíthatják tercek, szextek és oktávok játékát mélyebb és magasabb fekvésekben egyaránt.

A legato, détaché és martelé vonás fejlesztése. Összetett vonások. A hűrváltás, akkordjáték és arpeggio ellenőrzése és fejlesztése.

A vonós artikuláció, a helyes hangindítás és a hangképzés fejlesztése. A legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) igényes, kifejező megszólaltatása.

A barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése.

A bécsi klasszikus kamarazene basszus szólamainak megszólaltatásához szükséges vonásmódok fejlesztése, könnyű anyagon.

A tónus árnyalása, a zenei kifejezés fokozása romantikus műveken.

A jobb képességűek és a több gyakorlási idővel rendelkezők számára a spiccato és staccato vonás.

A hangsorjáték gördülékenységének fejlesztése.

Nagyobb önállóság az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás megtervezésében, módszereinek kiválasztásában.

Minimális követelmény

A zenei követelmény és feladat a továbbképző „A” tagozatos tanulói számára a zeneiskolai évfolyamokban elért színvonal eredményes megőrzése és további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv ébrentartása.

Alapfok „B” tagozat

2. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Ismeretek

Az első fekvés teljes hangkészlete.

A dūr és moll hangsor szerkezete, hangközei és összehasonlításuk. A 2/2-es, 3/8-os, 6/8-os ütem. A tizenhatod érték és szünetje. A triola. Nyújtópont a nyolcad érték mellett. Kettős nyújtópont. A szinkópa.

A könnyebb ékesítések (előke, paránytrilla, mordent) írásmódja és ritmusa.

A triós forma és a rondóforma.

A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. Azonosság, hasonlóság és a különbség felismerése. A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.

A hangszerkezelés fejlesztése

Mozgékony, folyamatos játék az első fekvésben, szűk- és a kétféle tágfogásban. Gördülékeny hangsorjáték. Ujjgyakorlatok, a trilla és a pergőjáték megalapozására. A könnyebb ékesítések játéka. A vibrato alapjai. Könnyű kettősfogások első fekvésben.

A vonókezelés fejlesztése. 6-8 hang kötése. A portato vonás. Az egyszerű hűrváltások fejlesztése. Az összetett hűrváltás (arpeggio) alapjai. A barokk és a klasszikus táncok karakterének megfelelő elválasztott hangok játéka. Változó sebességű vonások (nyújtott ritmus külön vonóval) kiegyenlített hangon, igényes vonóbeosztással.

Az előadási darabok igényes, dinamikailag is árnyalt megszólaltatása.

Az első fekvésben játszható valamennyi hangsor. Hármashangzatfelbontások és terclépések.

Minimális követelmény

Egy adott technikai feladatot feldolgozó tágfogásos etűd (pl. Lee op. 70, vagy Popper op. 76/I. kötetéből) eljátszása.

Nagyobb terjedelmű (triós forma, vagy rondó) barokk vagy klasszikus tánc szűk- és tágfogásban.

3. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Ismeretek

Az első négy fekvés hangkészlete. Az üres húrok oktávja üveghanggal.

A változó ütem.

A bonyolultabb ékesítések (trilla utóka nélkül és utókaival, kettős ékesítés stb.) írásmódja és ritmusa.

A játszott anyagban szereplő barokk és klasszikus táncok főbb jellegzetességeinek ismerete.

A hangszerkezelés fejlesztése

Fokozódó terjedelmi követelmények az előző év technikai szintjén.

A tájékozódás és folyamatos játék fejlesztése az első négy fekvésben. A trilla és a pergőjáték fejlesztése. A bonyolultabb ékesítések játéka. A vibrato fejlesztése. Kettősfogások első fekvésben, tágfogásban is.

Akkordpizzicato. A hűrváltás és az arpeggio fejlesztése a bal kéz számára nehézséget nem tartalmazó anyagon. A martelé vonásmód. Összetett ritmusok és a velük kapcsolatos vonóbeosztás.

Összetett vonásnemek.

A hangindítás és a vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) megszólaltatásának megvalósítása.

A dinamikai árnyalás fejlesztése.

Hangsorok egy illetve két oktáv hangterjedelemben, az elsőnégy fekvésben 3#, 3b előjegyzésig (a fisz-moll kivételével). Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Minimális követelmény

Nagyobb terjedelmű, igényes ritmikájú és fejlettebb vonókezelést igénylő etűd az első fekvésben (pl. Popper op 76/I., Dotzauer – Klingenberg I..).

Egyszerű ritmikájú, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. aLee-iskola, vagy a Kummer-iskola kantilénás etűdjei).

Barokk vagy klasszikus táncjáték, vagy romantikus darab stílusos előadása az első négy fekvésben.

4. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Ismeretek

Az első négy fekvés hangkészletének tudatos rendszerezése húronként, illetve fekvésenként. Az átmeneti fekvések (V., VI., és VII.) hangkészlete az A- és a D-húron. A természetes üveghangok fogáshelye az első öt fekvésben, elemi tudnivalók a felhangsorról.

A tenorkulcs.

Az ütemfajták, hangjegyértékek és ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.

Az újrendkésztés alapelvei.

A kromatikus hangsor újrendje.

Egyszerű, egyszerűsített művek harmóniavázának felismerése és elemzése a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első négy fekvésben.

A klasszikus zene jellegzetes vonós hangszerek figurációt tartalmazó fekvésváltó szekvenciáinak igényes kidolgozása. Az átmeneti fekvések játéka alapjai. Az átmeneti fekvések vibrato mozgása. A kettősfogás-játék fejlesztése.

Akkordjáték és egyszerű arpeggiók fekvésváltást is tartalmazó tanulmányokban és darabokban. A vonós artikuláció fejlesztése, a legfontosabb zenei karakterek (dolce, espressivo, grazioso és risoluto) kifejező megszólaltatása. A könnyebb barokk szonáták stílusos megszólaltatásához szükséges vonókezelés kialakítása.

A hangszín árnyalása vibratóval és vonókezeléssel.

Dúr és moll hangsorok két oktávon, 3#, 3b előjegyzésig. Hármashangzat-felbontások és terclépések.

Minimális követelmény

Közepes terjedelmű, mérsékelt tempójú etűd az első négy fekvésben (pl. Lee op.31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I.)

A mélyebb fekvések és az átmeneti fekvések összekapcsolása rövid, könnyű gyakorlatokon.

Az első négy fekvés folyamatos használatát igénylő előadási darab, vagy szonátatétel eljátszása.

5. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Ismeretek

Az átmeneti fekvések (V., VI. és VII.) teljes hangkészlete. Az üres húrok oktávján alapuló hüvelykujjas fekvés hangkészlete.

A hegedűkulcs.

Az üres húr nélkül játszott hangsorok általános ujjrendje.

Az üres húr is tartalmazó kromatikus hangsor ujjrendje.

A jellegzetes hangszeres figurációk harmóniai elemzése, a harmóniahangok, átmenőhangok és váltóhangok megkülönböztetése, a hangnemi kitérések felismerése az alterált hangokról, a tanár irányításával.

A hangszerkezelés fejlesztése

A tájékozódás és a játék biztonságának fejlesztése az első hét fekvésben. Hüvelykujjas játék az üres húrok oktávján alapuló fekvésben.

A barokk kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások továbbfejlesztése.

A klasszikus kamarazene stílusos megszólaltatásához szükséges vonások alapjai, könnyű etűdökön és gondolkadók megfelelő részletein gyakorolva.

A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.

Az önállóság fejlesztése az ujjrendek meghatározásában és a gyakorlás módszerességében.

Dúr és moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon, a mélyebb fekvésű hangsorok három oktávon keresztül. Hármashangzat-felbontások és terclépések. A terc- és a szextskála alapjai (megfelelő fejlettségű kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húrral.

Minimális követelmény

Nagyobb terjedelmű, differenciált vonókezelést kívánó etűd (pl. Lee op. 31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I-II., Kummer: 10 melodikus etűd) eljátszása.

Barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors), vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása. Vagy: egy koncert illetve concertino-tétel.

6. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Ismeretek

A legfontosabb hüvelykujjas fekvések hangkészlete.

Az üres húr nélkül játszható hangsorok általános ujjrendje.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A gyakorlás célravezető és gazdaságos módszerei.

A hangszerkezelés fejlesztése

A játék biztonságának és mozgékonyságának fejlesztése az első hét fekvésben. A hüvelykujjas játék fejlesztése. A hüvelykujjas fekvés összekapcsolása a mélyebb fekvésekkel. Igényes kettősfogásjáték.

Az előző évben elsajátított vonásmódok továbbfejlesztése. A spiccato vonás alapjai.

Barokk és klasszikus művek stílusos előadása.

A tónus és a zenei kifejezés fejlesztése romantikus darabokon.

Az önállóság fejlesztése az ujjrend megválasztásában és a gyakorlás módszerességében. Nagyobb terjedelmű művek gyors, megbízható elsajátítása.

Dúr és moll hangsorok 4#, és 4b előjegyzésig három oktávon keresztül. A terc- és a szextskála fejlesztése (megfelelő kézalkat esetén). A kromatikus hangsor üres húr nélkül.

Minimális követelmény

Nagyobb technikai felkészültséget kívánó etűd (pl. Lee op.31, op. 131, Dotzauer – Klingenberg I-II., Kummer op. 57, valamint Franchomme op. 35-ből és Merk op. 11-ből a könnyebbek) eljátszása.

Komolyabb követelményeket támasztó barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) eljátszása (pl. Marcello, Vivaldi).

Egy koncert- illetve concertino-tétel, vagy két különböző karakterű előadási darab eljátszása.

Továbbképző „B” tagozat

7-10. évfolyam
évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos növendékei nem zenei jellegű közismereti tanulmányaik mellett is meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét, hogy elkerüljék a korai pályaválasztást. Ebből következik, hogy számukra a zeneművészeti szakközépiskolák tanterve az irányadó.

4. Javasolt értékelési mód

A növendékek a tanév végén vizsgán vesznek részt. A játszott anyag technikai és zenei jellemzői feleljenek meg az egyes évfolyamoknál közölt követelményekkel.

A vizsgaanyag javasolt mennyisége „A” tagozaton 2 etűd és 2 előadási darab (vagy szonáta-tételpár, „B” tagozaton 4 etűd és 2 előadási darab (vagy szonáta-tételpár). Az egyik művet kamarazenei darab helyettesítheti. A továbbképző évfolyamokban „A” tagozaton 2 mű (előadási darab, kamaramű, etűd). Az értékelés osztályzattal történik.

A beszámolás formája a félévi tanszaki hangverseny és az évvégi vizsga.

Felhasználható irodalom

A tananyagjegyzékben a folyamatos beszerezhetőség miatt a hazai kiadású kottákat közöljük első helyen. A jegyzék nem törekedhet teljességre. Segíti az anyag összeállítását, de nem korlátozza azt. Bármely értékes – a felsoroltakhoz hasonló nehézségű – mű gazdagíthatja az oktatás anyagát.

Gordonkaiskolák

Friss: Gordonkaiskola I-IV.

Pejtsik: Gordonka ABC

Ezekon kívül használható az oktatás vezérfonalául bármely klasszikus (pl. Lee, Kummer, Dotzauer), vagy modern iskola, megfelelő etűdökkel és darabokkal kiegészítve. A tanár – a gordonkaiskolákat mellőzve – etűd- és darabgyűjteményekből válogatva is kialakíthatja a tanítás anyagát.

Etűdök (gyakorlatok)

A kötetek sorrendjét legkorábbi felhasználhatóságuk szerint adjuk meg.

1. évfolyamtól

Lee: 40 könnyű gyakorlat op. 70 EMB 12195

2. évfolyamtól

Popper: 15 könnyű gyakorlat op. 76/I. EMB 13409

3. évfolyamtól

Somló: Tanulmányok EMB 2138

Dotzauer: 113 gyakorlat I. EMB 13486

Baklanova: Dallamos fekvésváltó gyakorlatok EMB 4606

4. évfolyamtól

Lee: 40 melodische Etüden op. 31 I. Schott 966

Melodische und progressive
Übungen op. 131 Schott 979

5. évfolyamtól

Dotzauer: 113 gyakorlat II. EMB 13487

Kummer: 10 études mélodiques op. 57 EMB 13873

6. évfolyamtól

Lee: 40 melodische Etüden op. 31 II Schott 967

Franchomme: 12 Etudes op. 35 EMB 13871

Továbbképző évfolyamok

Dotzauer: 113 gyakorlat III-IV. EMB 13488, 13489

Franchomme: Capricen op. 7 Peters 9173

Merk: 20 etűd op. 11 (többféle kiadás)

Technikai tanulmányok

A felsorolt kötetek azonos célt szolgálnak, anyaguk gyakran hasonlít egymásra, egy növendék számára csak egy-két kötet beszerzése indokolt. Felhasználásuknak elsősorban a zenei pályára készülőkhöz számára van jelentősége.

Sevčík – Feuillard: Scuhel der Bogentechnik op. 2 (Bosworth)

(Sevčík-vonógyakorlatok átírata) 2. évfolyamtól

Starker János: A vonósjáték rendszeres iskolája (Zeneműkiadó)

bal kéz-tanulmányok) hasznos mű, de alkalmazása a fekvések hagyományostól eltérő, kromatikus számozása miatt alapfokon problematikus.

Darabgyűjtemény

A kötetek sorrendjét a legkorábbi felhasználtahóságuk szerint adjuk meg.

1. évfolyamtól

Előadási darabok gordonkára I. (Csáth – Brodsky)

EMB 2417

Régi zene gordonkára (Brodsky)

EMB 2452

Gordonkamuzsika kezdőknek I.

EMB 6312

2. évfolyamtól

Előadási darabok gordonkára II. (Csáth – Brodsky)

EMB 4480

Repertoire Album (a Friss-iskola II. darabjai)

EMB 5958

Gordonkamuzsika kezdőknek II.

EMB 6748

Könnyű előadási darabok (magyar szerzők művei)

EMB 8295

Hajdu: Magyar gyermekdalok

EMB 7015

Klassische Stücke für den Anfang I-II

Schott 4918-9

Alte Meisterweisen für junge Cellisten I.

Schott 2384

3. évfolyamtól

Bartók: Gyermekeknek (Liebner – Halász)

EMB 2325

Gordonkamuzsika kezdőknek III.

EMB 14037

Alte Meisterweisen für junge Spieler

Schott 983

4. évfolyamtól

7 Sonatinen (Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert)

EMB 13310

Alte Meisterweisen für junge Cellisten II.

Schott 5533

5. évfolyamtól

Popper: Népszerű előadási darabok I.

EMB 12943

6. évfolyamtól

Kodály: Epigrammák

EMB 1814

A továbbképző évfolyamokban

Somló – Papp: Violoncello Album

EMB 6292

Popper: Népszerű előadási darabok II.

EMB 12944

Egyes előadási darabok

Az óriási anyagnak még vázlatos felsorolására sem vállalkozhatunk. A legnépszerűbb darabok (pl. Squire: Tarantella, Arutjunjan: Expromt stb.) csak antikvár forgalomban (vagy ott sem) szerezhetők be, ezért a jegyzék a hazai kiadású darabokra korlátozódik.

2. évfolyamtól

Sugár: Téma variációkkal

EMB 1540

3. évfolyamtól

Gárdonyi: Két kis rapszódia EMB 2205

4. évfolyamtól

Farkas: Apor Lázár tánca EMB 2424

5. évfolyamtól

Farkas: Magyar tánc (egy kötetben az előzővel) EMB 2424

5. évfolyamtól

Járdányi: Szonatina EMB 6528

Farkas: Népdalszonatina EMB 2458

Papp: Négy kis darab EMB 6111

Hajdu: Szonatina EMB 5489

A továbbképző évfolyamokban

Bartók: Este a székeleyknél (Mező) EMB 8319

Kodály: Adagio EMB 768

Lisznai: Ősz EMB 2525

Liszt: La lugubre gondola EMB 6652

Járdányi: Melódia EMB 2840

A Moments Musicaux sorozatban megjelent darabok közül az igen könnyű (*), a könnyű (**), és a közepesen nehéz (***) jelzésű darabok ajánlhatóak. A nehéz (****) jelzésűek csak nagyon igényesen tanulóknak valók, az igen nehezek (*****) pedig kimondottan virtuóz képességeket kívánnak.

Barokk szonáták

A kötetek sorrendjét legkorábbi felhasználhatóságuk szerint adjuk meg.

4. évfolyamtól

9 sonate facili del barocci italiano (gordonkaduóként is előadható) EMB 14110

Breval: C-dúr szonáta Schott Cello
Bibliothek 21
Schott CB 103

Lanzetti: G-dúr szonáta

5. évfolyamtól

Marcello: 6 sonate EMB Urtext 13547

De Fesch: 6 sonate (egyenként a Schott CB-ban is megjelent) Peters 12078

Boismortier: g-moll szonáta Schott CB 98

6. évfolyamtól

Vivaldi: 9 sonate EMB Urtext 13439

Porpora: F-dúr szonáta EMB 12052

Caldara: D-dúr szonáta EMB 12043

A továbbképző évfolyamokban

Bach: 6 solosuite (Banda) EMB 13965

Pericoli: 6 sonate I-II. EMB 13434, 13435

Geminiani: 6 sonate Peters 12216

Eccles: g-moll szonáta Schott CB 66

Grazioli: F-dúr szonáta Schott CB 31

Vandini: 2 szonáta Schott CB 48

Corelli: e-moll szonáta (többféle kiadás)

Sammartini: G-dúr szonáta Schott CB 55

A Schott Cello Bibliothek sorozatban számos további barokk szonáta jelent meg.

Gordonkaduók

A kötetek sorrendjét legkorábbi felhasználhatóságuk szerint adjuk meg.

1. évfolyamtól

Régi zene 2 és 3 gordonkára

EMB 7222

2. évfolyamtól

Gordonkaduók kezdőknek

Papp: 15 kis gordonkaduó

Bartók: 18 duo

Bréval: Leichte Stücke I-II.

Leichte Cello-Duette I-II.

EMB 8158

EMB 6722

Universal 12850

Schott 6158-9

Schott 5276-7

3. évfolyamtól

Offenbach: Sechs Duos op. 49 I-II.

Kummer: Sechs Duos op. 156 I.

Schott 4646-7

Hofmeister 30231

4. évfolyamtól

Baretti: 6 divertimentó

9 sonate facili del barocco italiano (billentyűs kísérettel is)

Lee: Sechs Duos op. 60 I.

Dotzauer: 3 Sonaten op 103

Offenbach: Sechs Duos op. 50 I-II.

Bréval: 3 leichte Sonaten op. 40

Hook: Six Easy Duets

Dallam Kiadó

EMB 14110

Hofmeister 30116

Peters 7439

Schott 6105-6

Peters 13054

Schott 7945

5. évfolyamtól

Mező: Kilenc kis duett

Hajdu: 4 duó

Kummer: Sechs Duos op. 126 I.

Romberg: 3 Sonaten

Offenbach: 3 Duos

Marcello: 6 sonate per 2 violoncelli e basso continuo I-II.

EMB 5499

EMB 13380

Hofmeister 7365

Peters 6741

Schott CB 116

EMB 13490-1

6. évfolyamtól

Kodály – Jákó: 15 duó (és 10 trió)

Kummer: Sechs Duos op. 156 II.

Lee: Sechs duos op. 60 II.

Giordani: Six Duos op. 4

EMB 7426 (és 7710)

Hofmeister 30232

Hofmeister 30117

Schott CB 119

A továbbképző évfolyamokban

Bőséges anyagot jelentenek a felsorolt kötetekben található nehezebb művek. A barokk szonáták jelentős része is előadható két gordonkán. További gordonkaduókat elsősorban az Amadeus, a Kunzelmann és a Schott cég kiadványai között találhatunk.

Gordonkaversenyek

A rendkívül nagy irodalomból csak a hazai kiadásban is hozzáférhetőkre hívjuk fel a figyelmet.

3. évfolyamtól

Vivaldi: Concerto in Do maggiore

EMB 8941

4. évfolyamtól

Martini: Concerto in Re maggiore

EMB 13182

5. évfolyamtól

Vivaldi: Concerto in Re maggiore

EMB 13524

6. évfolyamtól

Vivaldi: Concerto in la minore

EMB 6253

Porpora: Concerto in la minore

EMB 12802

A továbbképző évfolyamokban

Vivaldi: Concerto in Sol maggiore

EMB 6425

Monn: Concerto in sol minore

EMB 7176

Anfossi: Concerto in Sol maggiore

EMB 13471

A ZONGORA TANSZAK HELYI TANTERVE

1. Zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékkel

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapácsmechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),
- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a növendéket arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (pl. prolongációs, tompító),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínben, hangerőben gazdagon megszólaltatni a hangszert, a zenei karaktereket megvalósítani,
- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a növendék

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciók hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

2. Követelmények

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék ismerje

- hangszer alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapácsmechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét

- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol.ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremoló, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, nonlegato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együtnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahú, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kézzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 2 fúgaszerkesztésű J.S. Bach-mű (invenciók, kis prelúdiumok, fughatták stb.),
- 1 teljes klasszikus szonáta,
- 1 virtuóz etűd,
- 2 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik XX. századi magyar mű legyen.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék ismerje

- hangszerre múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Cziffra György, Fischer Annie, Rubinstein, Sz.Richter...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézzalkatának megfelelő ujjrendek készítésére,

- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes

- a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrálóképeséggel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos növendék rendelkezék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

3. TANANYAG

Hangszeres előkészítő

1-2. évfolyam

évi 66 foglalkozás

Az egyéni és az életkori sajátosságok miatt a haladás üteme teljesen egyéni a tanár szakszerű irányításával.

Az oktatási programot az éneklésre, az ösztönösségre és a gyermeki alkotófantáziára alapozva kell kialakítani.

Ismeretek:

- a hangszer vázlatos ismerete,
- tájékozódás a billentyűzeten
- elemi ritmusképletek ismerete (belső löktetés érzete),
- azonosság, különbözőség felismerése a feldolgozott zenei anyagban,
- az elemi szintű kottaolvasás előkészítése.

Hangszerkezelés, technika:

- készségfejlesztő játékok,
- a non legato, legato játék alapjai
- a kézfüggetlenítés előkészítése,
- különböző kifejezésmódok, hangulatok hangszeres megvalósítása játékos formában,
- kortárs zene játékelemeinek előkészítése,
- egyszerű gyermekdalok megszólaltatása változatos módon.

Minimális követelmény:

- helyes ülés mód, néhány mondóka, gyermekdal, dallam kifejező hangszeres megszólaltatása külön, illetve kétkezes változatban,
- elemi hangszerkezelési ügyesség kialakulása.

Beszámoló:

- Félévi: hangverseny, a tanár javaslata szerint,
- Év végi: beszámoló 3 művel.

1. évfolyam

évi 66 foglalkozás

Ismeretek:

- ismerkedés a zongorával
- dallamsorok, motívumok azonosságának, hasonló részek különbözőségeinek felismerése (kérdés-felelet),
- kulcsok, előjegyzések, módosítójelek,
- ütemmutatók: 2/4, 3/4, 4/4
- pentachord, pentaton,
- dúr és moll hangsor, kvintkör, kvintoszlop
- hangközök: oktáv, kvint, szekundok, tercek,
- hangjegyértékek (egész, fél, negyed, nyolcad), szünetjelek,
- nyújtópont (fél és negyed érték mellett),
- kottaolvasás hangnévvel, ritmusban,
- a kottában előforduló zenei műszavak, jelzések értelmezése,
- tájékozottság a magyar gyermek- és népdalokban,
- a klasszikus zenei stílus alapjai,
- a kortárs zene néhány alapeleme, notációja,
- polifónia (egyszerű kánonok),
- formálás: indítás-lezárás.

Hangszerkezelés, technika:

- a helyes ülés mód,
- a kezek függetlenítése ritmikában, billentésben,
- a kar és az ujjak együttműködése,
- a staccato és a legato játékmód,
- a pozícióérzet, pentachordok,
- az ujjalátevés előkészítése,
- 2-3 skála külön kézzel,
- kettősfogások, a kisakkord,
- unisono, tükrójáték, dudabasszus.

Minimális követelmény:

- egyszerű népdalfeldolgozások, négykezesek,
- a megismert stílusokat képviselő művek kottahú megszólaltatása,
- folyamatos kottaolvasás violin- és basszuskulcsban,
- a tudásszintnek megfelelő zenei anyag egy részének memorizálása,
- az otthoni gyakorlás kialakítása.
- A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.

Beszámoló:

- Félévi: hangverseny keretében 2 mű kotta nélkül.
- Év végi: beszámoló 3 mű kotta nélkül,
- ebből 1 darab Bartók: Mikrokozmosz I. füzetből, vagy egy XX. századi magyar mű

2. évfolyam

„A” tagozat

„B” tagozat

évi 66 foglalkozás

Ismeretek

- az előzőekben tanultak ismétlése,
- a dúr és moll hangsor szerkezete, hangközei,
- hármashangzat,
- tonika, domináns,
- kvart, szext, szeptim, hangközök,
- szinkópa,
- nyújtópont nyolcad után,
- a tizenhatod érték és szünetjelek,
- új ütemmutatók,
- triola,
- a zenei építkezés alapkövei (periódus, visszatérés, két- és háromtagú forma),
- barokk és klasszikus táncok, azok főbb jellemvonásai,
- lapról játék egy szólamban,
- jelek, idegen kifejezések ismerete.
- a dúr és a moll hangsor összefüggései, vezetőhang,

- dúr és moll hármashangzat,
- tonika, szubdomináns, domináns,
- kvintkör/kvintoszlop,
- új ritmusok (pontosított ritmus, triola, szinkópa),
- 3/8-os, 6/8-os ütemek,
- felütés,
- a kortárs zenei notáció ismereteinek bővítése,
- az előforduló jelek, idegen szavak ismerete,
- a tanult művek formai elemzése (két- és háromtagú forma, periódus, visszatérés),
- a formálási készség fejlesztése,
- alapfokú polifon játékkészség,
- lapról játék egyszerű ellenszólammal,
- karakterdarabok, a romantika előkészítése.

Hangszerkezelés, technika:

- a kezek függetlenítése (dallam és kíséret),
- dúr és moll skála, külön kézzel 2#, 2b-ig két oktávon,
- kisakkord és fordításai
- kettősfogás, hármashangzat-felbontás,
- pedálhasználat (a növendék alkatától függően),
- etűdjáték (a zenei anyaghoz kapcsolódóan).

- a kezek függetlenítése magasabb igényű ritmikában, artikulációban és dinamikában,
- skálajáték (dúr, moll), kettősfogás, kis akkord, hangzatfelbontás és –megfordítás, 4#, 4b-ig,
- éneklő billentés (cantabile),
- a pergő játék előkészítése,
- pedálozás a testi felépítéstől függően,
- etűdök (klasszikus és modern).

Minimális követelmény:

- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző karakterű barokk, klasszikus, XX. Századi művek (kortárs zene, Bartók: Mikrokozmosz, Gyermekeknek);
- a tananyag körülbelül 20 mű, egyharmada fejből játszandó.

A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.

- folyamatos kottaolvasás,

- a tanult zeneművek: karakterdarabok, barokk/Bach, klasszikus, Bartók- és egyéb XX. századi kortárs (köztük virtuóz jellegű) művek megszólaltatása;
- önállóan megtanult darabok,
- a tananyag körülbelül kétharmada fejből játszandó

A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátítás

Beszámoló:

Félévi: hangverseny keretében

- 2 mű.,

Az egyik lehet kottából játszott négykezes darab.

Év végi: beszámoló,

- 3 különböző stílusú mű kotta nélkül.

November folyamán előjátszás: 1 skála

1 etűd

1 szabadon

választott mű kotta nélkül.

Félévi: hangverseny,

- 2 különböző stílusú mű kotta nélkül

Év végi: beszámoló

- 2 különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül

Ismeretek:

• az előző évek anyagának ismételése, továbbfejlesztése, • a szubdomináns funkció, • hangnemi változások megfigyelése, • kvintkör/kvintoszlop, • új metrumok ($\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$), • a szonátaforma vázlatos ismerete, • a romantika előkészítése karakterdarabokkal, • a memória fejlesztése.	• a polifón játék és hallás továbbfejlesztése, • dúr és moll tonalitás, • hangnemek és hangnemváltások, • záratok felismerése, • új ritmusok, metrumok ($\frac{5}{8}$, $\frac{2}{2}$), változó ütem, • a szonátaforma vázlatos ismerete, • új stílus: romantika • a memória és az állóképesség fejlesztése, • parlando játék.

Hangszerkezelés, technika:

• kézfüggetlenítés, a polifon játék továbbfejlesztése, • éneklő (cantabile) billentés, • a pergő (leggiero) játék megalapozása, • skálajáték 3#, 3b-ig, két oktávon keresztül, külön kézzel • nagy hármashangzat-felbontás és megfordításai, • a futamjáték és a repetíció előkészítése, • az Alberti- és a keringőbasszus előkészítése, • etűdjáték a zenei anyaghoz kapcsolódva, • négy- és hatkezes játék, • lapról játék egyszerű ellenszólammal • utánnyomásos pedálhasználat,	• a kezek függetlenítése: azonos kézzel dallam és kíséret, • éneklő legatato fokozott igényrel, • a pergő játék fejlesztése, • skálajáték (több oktávon): az eddigi formákon kívül futam, • a repetíció előkészítése, • ékesítések, • Alberti- és keringő-basszus, • pedálhasználat (utánnyomásos, együttnyomásos, előre nyomott), • etűd (klasszikus, modern), • négy- és hatkezes játék, • lapról játék ellenszólammal.

Minimális követelmény:

• pontos kottaolvasás, • ritmikusság, tempótartás, • felszabadult játszóapparátus, • az évfolyam zenei követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: barokk/Bach, klasszikus (triós forma vagy szonatina), karakterdarab, XX. századi mű, kortárs zene, Bartók mű; • önállóan megtanult művek, • a tananyag körülbelül 20 mű, egyharmada fejből játszandó.	A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról. • megfelelő koncentráció, • zongorázás könnyed folyamatossággal, • a kotta helyes olvasása és megszólaltatása, • az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező stílusok: barokk (Bach), klasszikus (szonatina)

–tétel), romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók-) művek megszólaltatása;

- önállóan megtanult darabok,

- a tananyag körülbelül kétharmada fejből játszandó.

A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.

Beszámoló:

Félévi: hangverseny keretében

- 2 mű.

Az egyik lehet kottából játszott négy , vagy hatkezes.

Év végi: beszámoló,

- 3 különböző stílusú mű kotta nélkül, ebből az egyik Bartók mű.

Az év folyamán 1 Bartók mű ajánlott.

November folyamán előjátszás: 1 skála,

1 etűd

1 szabadon

választott mű kotta nélkül.

Félévi: hangverseny keretében

- 2 különböző stílusú és karakterű mű kotta nélkül.

Év végi: beszámoló

- 3 különböző stílusú és karakterű mű, kotta nélkül.

4. évfolyam

„A” tagozat

„B” tagozat

(évi 66 foglalkozás)

Ismeretek:	
<ul style="list-style-type: none"> • az előzőek ismételése, bővítése, • a kottakép tudatos és helyes megvalósítása, tájékozottság a fő stílusokban, • a polifon hallás finomítása, • új metrumok (5/8, 2/2, változó ütem), • parlando játék, • vázlatos formai, harmóniai elemzések. 	<ul style="list-style-type: none"> • az előzőek ismételése, bővítése, az ismeretek rendszerezése, • a tanult művek formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával, • dominánsszeptim, szűkített, bővített akkord, • kromatikus hangsor, • rondóforma, • polifon művek, • hosszabb lélegzetű darabok.
Hangszerkezelés, technika:	
<ul style="list-style-type: none"> • skálajáték több oktávon külön kézzel 4#, 4b-ig különböző dinamikával • hármashangzat, futam, repetíció, • a pergő technika fejlesztése, • ékesítések, • Alberti- és keringő-basszus, • pedálhasználat • etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva, • négy- és hatkezes játék, kísérés, • lapról játék. 	<ul style="list-style-type: none"> • skálajáték 2-4 oktávon, • biztonságos kézzel megcélzott hangok, ugrások, • kromatikus skála • hármashang- és négyeshangzat- felbontás és fordításai, akkord, futam, • a pedál differenciált alkalmazása, • etűd (klasszikus és modern), • négy- és hatkezes, kamarazene, • lapról játék.
<p>Minimális követelmény</p> <ul style="list-style-type: none"> • tudatos memorizálás, • az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusok ismerete és játéka: Bach/barokk, szonatina-tétel, romantikus, XX.századi, Bartók- és kortárs művek; • önállóan megtanult művek, • a tananyag körülbelül 20mű egyharmada fejből játszandó. <p>A növendék tudja a műveket megfelelő tempóban, stílusosan előadni. Legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • értelmes, muzikális formálás, • tudatos és önálló munka, • az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek előadása: Bach- vagy más barokk mű, teljes szonatina, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók), virtuóz jellegű művek; • a tananyag körülbelül kétharmada kotta nélkül játszandó. <p>A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.</p>
Beszámoló:	
<p>Félévi: hangverseny keretében</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 mű. <p>Az egyik lehet kottából játszott négy- vagy hatkezes darab.</p> <p>Év végi: beszámoló</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 barokk mű • 1 Bartók mű, • 1 szabadon választott mű kotta nélkül. 	<p>November folyamán előjátszás: 1 skála, 1 etűd 1 barokk 1 darab a</p> <p>Mikrokozmoszból</p> <p>Félévi: hangverseny,</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 különböző stílusú mű kotta nélkül. <p>Év végi: beszámoló</p>

- 3 különböző stílusú és karakterű mű,

| kotta nélkül.

5. évfolyam

„A” tagozat

„B” tagozat

évi 66 foglalkozás

Ismeretek:

- az előző évek anyagának ismételése, rendszerezése, bővítése, - a tanult művek alapvető formai, harmóniai elemzése a tanár irányításával - kromatikus hangsor, - dominánsszeptim, szűkített és bővített akkord, - rondóforma.	- az előző évek ismereteit kiegészítve: variáció, invenció, szvit, - a zenei stílusokhoz megfelelő billentés és hangszínek alkalmazása, - a formai tagolódás és a belső tartalom értéke és éreztetése, - a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés, - új stílus: az impresszionizmus előkészítése, - hosszabb művek játszása.

Hangszerkezelés, technika:

- az előző években tanult billentésmódok, játékformák továbbfejlesztése, tudatos alkalmazása, - az összes dúr és moll skála 4 oktávon keresztül, - kromatikus skála, - hármashangzat, futam és akkord, négyeshangzat felbontás - etűdjáték a zenei anyaghoz is kapcsolódva, - négy- és hatkezes játék, kíséret, - lapról játék.	- az előző években tanultak önálló és tudatos alkalmazása, - skálajáték (két kézzel, ellenmozgásban, négy oktávon keresztül), - dominánsszeptim, szűkített septimakkord, futam, - oktáv, tört oktáv (kézalkattól függően), tremolo, - pedál (a darab stílusához, karakteréhez igazodó mind önállóbb használat), - négykezes, kíséret, - lapról játék.

Minimális követelmény:

- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező különböző stílusú és karakterű művek előadása az évfolyamnak megfelelő szintű hangszerkezeléssel: Bach- vagy más barokk mű, szonatina-tétel, romantikus, XX. századi, kortárs, illetve Bartók-mű; - önállóan megtanult művek, - a tananyag körülbelül 15 mű, egyharmada fejből játszandó. A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.	- az évfolyam zenei és technikai követelményeit kifejező művek stílusos előadása: Bach- vagy más barokk mű, Scarlatti- szonáta, klasszikus szonatina vagy szonáta, romantikus, XX. századi (kortárs és Bartók) mű; - önállóan megtanult darabok, - a tananyag körülbelül kétharmada kotta nélkül játszandó. A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.

Beszámoló:

Félévi: hangverseny keretében

- 2 mű.

Az egyik lehet kottából játszott négy- vagy hatkezes darab, illetve kíséret.

Év végi: beszámoló

- 1 barokk, vagy klasszikus
- 1 Bartók,
- 1 szabadon választott mű, Lehetőleg kotta nélkül.

November folyamán előjátszás: 1 skála

1 etűd,

1 barokk mű,

1 darab a Mikrokozmoszból, kotta nélkül.

Félévi: hangverseny keretében

- 2 különböző stílusú mű kotta nélkül.

Év végi: beszámoló

- 1 Bach
- 1 teljes szonatina vagy könnyű szonáta
- 1 szabadon választott mű kotta nélkül.

6. évfolyam

„A” tagozat

„B” tagozat

évi 66 foglalkozás

Ismeretek:

- variáció, invenció,
- új stílus előkészítése: impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés,
- nagyobb lélegzetű darabok,

- az eddigi ismeretek összefoglalása
- új stílus: az impresszionizmus,
- a hangszeres és elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló önálló formai és harmóniai elemzés.

Hangszerkezelés, technika:

- az eddig tanultak tudatos, önálló alkalmazása,
- skálajáték (két kézzel),
- az eddigi formákon kívül szeptim-futam, oktáv (kézalkattól függően),
- tremolo,
- az agogika alkalmazása,
- kamarazene, négykezes, kíséret,
- lapról játék.

- az eddig tanultak továbbfejlesztése fokozott igényességgel,
- az agogika önálló alkalmazása,
- kamarazene, négykezes, kíséret,
- lapról játék.

Minimális követelmény:

Megegyezik a 2. (Követelmények) fejezetben leírtakkal.

- Bach-, Scarlatti-, barokk művek,
- klasszikus szonátatétel(ek)
- romantikus, XX. századi, kortárs és Bartók-művek,
- etűdök (Klasszikus, modern),
- önállóan tanult darabok,
- a tananyag körülbelül 15 mű, egyharmada fejből játszandó.

A növendék legyen képes számot adni az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.

Megegyezik a 2. (Követelmények) fejezetben leírtakkal.

- az eddig tanult stílusok önálló, igényes megszólaltatása: Bach-, Scarlatti- vagy más barokk mű, teljes klasszikus szonáta, romantikus, impresszionista, XX. századi (kortárs és Bartók)mű, etűd (klasszikus és modern);
- önállóan megtanult darabok,
- a tananyag körülbelül kétharmada kotta nélkül játszandó.

A növendék nyújtson átfogó képet az ismeretek és a hangszerkezelés fejezetekben leírtak elsajátításáról.

Beszámoló:

Félévi: hangverseny keretében

- 2 mű. Az egyik lehet kottából játszott négy- vagy hatkezes darab, illetve kíséret.

Év végi: beszámoló

- 3 különböző stílusú mű, ebből legalább 2 mű kotta nélkül.

1 barokk mű,
1 XX. századi mű,
1 virtuóz mű kotta nélkül.

Félévi: hangverseny keretében

- 2 különböző stílusú mű kotta nélkül.
- Év végi:** beszámoló 1 Bach
- 1 teljes szonatina vagy szonáta,
- 1 szabadon választott mű kotta nélkül.

A zeneművészeti szakközépiskolába felvételizők anyaga ettől eltérhet

November folyamán előjátás:

Továbbképző 7.-10. évfolyamok évi 66 foglalkozás
 „A” tagozat „B” tagozat

Cél és feladat:	
<ul style="list-style-type: none"> • az előző években felhalmozott tudásanyagra építve és azt továbbfejlesztve bonyolultabb művek elsajátítása; • a zeneiskola 6. évfolyamáig elért színvonal eredményes megőrzése és a zenei műveltség elmélyítése, a zeneélési kedv ébrentartása; • a már megismert stílusokban egy-egy mű önálló megtanulása és megformálása fokozott igényességgel; 	<ul style="list-style-type: none"> • az évfolyam anyagánál könnyebb anyag értelmes, folyamatos lapról játszása <p>Ezekre a növendékek nem zenei jellegű tanulmányaik mellett meg akarják őrizni a zenei pálya választásának lehetőségét. A rájuk vonatkozó követelményeket az szabályozza, hogy milyen felsőfokú képzésben kívánnak majd részt venni.</p> <p><i>Azoknak a növendéknek, akik felsőfokú zenei intézetbe felvételiznek, a továbbképző évfolyamokban ajánlatos a szakközépiskola tanterve szerint tanulniuk; rájuk nézve az az irányadó.</i></p>

Minimális követelmény:	
<p>Megegyezik a 2. (Követelmények) fejezetben leírtakkal.</p> <p>A zeneiskolák számára összeállított tantervi programokban leírtak alapján meghatározott stílusokat képviselő művek előadása.</p>	<p>Megegyezik a 2. (Követelmények) fejezetben leírtakkal.</p> <p>A zeneiskolák számára összeállított tantervi programokban leírtak alapján meghatározott stílusokat képviselő művek előadása.</p>

Beszámoló:(minden továbbképző évfolyamra vonatkozik)	
<p>Félévi: hangverseny keretében</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 különböző stílusú és karakterű darab előadása. <p>(nem kötelező kotta nélkül játszani)</p> <p>Év végi: beszámoló</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2 különböző stílusú és karakterű darab előadása. (nem kötelező kotta nélkül játszani) 	<p>A tanév folyamán 1 Bartók- és 1 barokk mű előadása félévkor vagy év végén.</p> <p>Félévi: hangverseny keretében 3 különböző stílusú mű kotta nélkül.</p> <p>Év végi: beszámoló</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 különböző stílusú mű kotta nélkül.

4. JAVASOLT ÉRTÉKELÉSI MÓD

Az ismeretek számonkérésének formái:

- hangverseny
- beszámoló, nyilvános és zárt körű vizsga

A tanuló teljesítményének, szorgalmának értékelése, minősítése

Hangszeres előkészítő; Alapfok és továbbképző;

a Köznevelési törvény által meghatározott módon. 1-5-ig osztályzattal történik

Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

Felsőbb évfolyamba csak az a növendék bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett:

„B” tagozatos oktatásban testületi döntés alapján részesülhet a növendék, illetve testületi döntéssel ez megszüntethető.

Fontos és ajánlott a havonkénti értékelés, osztályzás, a szülő tájékoztatása. A számok mellé javasolt valamilyen szöveges értékelés, amely a szakmai és az emberi tényezőkről jobban tanúskodik.

Félévkor és év végén a havi osztályzatok összegzéseként a tanár osztályoz.

5. TÁRGYI FELTÉTELEK

- Megfelelő magasságú és levegőjű (lehetőleg hangszigetelt) terem.
- Jó minőségű zongora vagy pianínó. A hangolást szükséges félévente elvégeztetni a kívánalmaknak megfelelően.
- 2 darab változtatható magasságú zongoraszék és egy szék a tanár számára.
- 2 darab különböző magasságú zsámoly.
- Zeneiskolai kottatár, könyvtár.
- 1 darab metronóm.
- 1 darab magnetofon.
- 1 darab CD-lemezjátszó a közös zenehallgatáshoz

ZONGORA - FELHASZNÁLHATÓ IRODALOM

Évf.	Tananyag "A" tagozat		"B" tagozat
HEK	Aszalós T.	A zongorázó gyermek I., III.	
	Kurtág Gy.	Játékok	
	Papp. L.	Zongora ABC	
1.	Aszalós T.	A zongorázó gyermek I., II.	
	Bartók	Mikrokozmosz	
	Czövek	Zongoraiskola	
	Haydn	Hat kis menüett zongorára	
	Zongoraiskola I. (Hernádi)		x
	Kabalevskij	12 könnyű zongoradarab	
	Könyű zongoramuzsika a XVIII. Századból		
	Kurtág Gy.	Játékok I-II., VI.	
	Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai		
	Papp. L.	Zongora ABC	
		27 kis zongoradarab, 22 kis zongoradarab	
	Régi táncok gyermekeknek (Hernádi)		
	Teőke M.	Találkozások a zongoránál	
		Válogatott etűdök I.	
	Türk, D.G.	Gyermekek	
	Négy- és hatkezes		
	Aszalós T.	A zongorázó gyermek III.	
	Majkapar	Első lépések	
	Sáfi J.	Lépésről lépésre	
	Sugár R.	Magyar gyermekdalok	
	Teőke M.	Egy-mással	
	Türk, D.G.	Négykezes zongoradarabok gyermekeknek	
	Weiner	Három kis négykezes darab	
2.	Aszalós T.	A zongorázó gyermek II.	x
	Bartók	Mikrokozmosz I-II	x
	Borsody L.	Címkék	x
	Bozay A.	Medáliák	x
	Czerny	Könnű technikai gyakorlatok I.	x
	Czövek	Zongoraiskola II.	x
	Haydn	6 kis menüett zongorára	x
	Könyű zongoramuzsika a XVIII. Századból		x
	Kurtág Gy.	Játékok I-II., VI.	x
	Magyar szerzők könnyű zongoradarabjai		x
	Papp. L.	Első játékok a zongorán	x
		Meseképek	x ABC 2
	Régi táncok gyermekeknek (Hernádi)		x

	Schumann	A baba bölcsődala	
	Szabó F.	Válogatott zongoradarabok	x
	Tarka-barka gyűjtemény		x
	Teőke M.	Találkozások a zongoránál	x
		Barátom a zongora	x
		Válogatott etűdök II.	x
	Türk, D.G.	Gyermekeknek	x
	Weiner	Magyar népi muzsika op. 42.	x
	Zongoraiskola II. (Hernádi)		x
	<u>Négy- és hatkezesek:</u>		
	Aszalós T.	A zongorázó gyermek III.	x
	Papp. L.	Gyermekek dalok Európából	Sári . Lépésről lépésre
	Szőnyi E.	Kis kamarazene	x
	Türk, D.G.	Négykezes darabok gyerekeknek	x
	Weiner	Három kis négykezes darab	x
3.	A szonatina mesterei I. (Csurka M.)		x
	Bach és Händel könnyű zongoradarabjai		x
	Bach	Az első Bach tanulmányok (Teőke)	x
		Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)	x
	Bartók	Gyermekeknek I.,III.	x
		Mikrokozmosz II	x III.
(3.)	Csajkovszkij	Gyermekek album	x
	Czerny	Könnnyű technikai gyakorlatok I.	
	Greccsanyinov	Gyermekek album	x
		Gyöngyszemek	x
	Kados P.	Gyermekek tánccok	55 kis zongoradarab, Népdalszvit
	Könnnyű szonatinák zongorára (munkaközösség)		x
	Leichte meisterwerke für Klavier		Kodály: Gyermekek tánccok
	Majkapar	Kis zongoradarabok	x Prelűdök (pedálgyakorlatok) orosz
	Greccsnyinov	Gyöngyszemek	
	Mozart	Klaviersstücke (Nannerls)	x
		A gyermek Mozart (Hernádi)	x
	Preklasszikus zongoramuzsika (Csurka)		x
	Schumann	Jugend Album	x
	Teőke M.	Válogatott etűdök III.	x
	Weiner	20 könnyű zongoradarab	x
	Kezdők zongoramuzsikája (Csurka)		
		J.S.Bach	
		Beethoven	
		Couperin	
		Haydn	
		Scarlatti	
		Schubert	
		Telemann	
		Händel (Kovács G.)	
		Mozart (Kovács)	
		Weber (Héra - Sármay)	
	Zongoráskönyv III-IV		
	<u>Négy- és hatkezesek:</u>		
	Aszalós T.	A zongorázó gyermek III.	x
	Beethoven	Deutsche Tanze	x
	Diabelli	6 szonatina	x
	Haydn	Deutsche Tanze	x
	Magyar szerzők négykezes darabjai (Vácz)		x
	Martin	Ecole de Piano	x
	Mozart	Kontratanccok	x
		6 Ländlerische Tänze	x
	Muzsikáljunk együtt I. (Szávai - Veszprémi)		x
	Them K.	Magyar induló hat kézre (Aszalós)	x
	Türk, D.G.	Négykezes darabok gyerekeknek	x
		30 Tonstücke	x

4.	A szonatina mesterei I-II. (Csurka M.)	x
	Bach Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach (Urtext)	18 kis prelúdium (Hernádi)
	Bartók Gyermekeknek I-III.	I-II
	Mikrokozmosz II-III.	x 10 könnyű zongoradarab
	Beethoven Leichte Klavierstücke	x
	Leichte Meisterwerke für Klavier (Csurka)	x
	Couperin Pièces de Clavecin (Gát)	x
	Csajkovszkij Jugend Album	x
	Czerny Könnyű technikai gyakorlatok I.	x
	160 rövid gyakorlat op. 821.	x
	Greccsanyinov Gyermekekalbum	x
	Gyöngyszemek	x
	Hacsaturján Gyermekekalbum I-II.	x
	Haydn-Varró 4 igen könnyű menüett	x
	Kabalevskij Válogatott zongoradarabok	x
	Kadosa P. Népdalszonatina op. 23/d	x
	55 kis zongoradarab	x
	Kodály Gyermekekalbum	x
	Könnyű szonatinák zongorára	x
	Könnyű zongoramuzsika a XVIII. Századból (Hernádi)	x
	Majkapar Kis zongoradarabok	x
	Prelűdök (pedálgyakorlatok) orosz	
	Mendelssohn Lieder ohne Worte	
	Mozart Salzburger Tanzbüchlein	x
	A gyermek Mozart (Hernádi)	
	Prokofjev Kindermusik (Munkaközösség)	x
	Régi táncok gyermekeknek	
(4.)	Schubert Táncok, Keringők, Écossaises-ek	x
	Schumann Jugend Album	x
	Szabó F. Kis szit (válogatott zongoradarabok)	x
	Tarka-barka gyűjtemény (Teőke M.)	x
	Balassa S. Bagatellek op. 17/a,b,c	x
	Durkó Zs. Gyermekekzene	x
	Törpék és óriások	x
	Károlyi P. Toccata (26 kis zongoradarab)	x
	Kocsár-művek (15 kis zongoradarab)	x
	Soproni J. Jegyzetlapok I-IV.	x
	Teőke M. Találkozások a zongoránál	x
	Barátom a zongora	x
	Zenetarisznya	x
	Válogatott etűdök IV.	x
	Weiner 20 könnyű kis darab	x
	Zongoráskönyv (Bognár, Darvas, Hortobágyi)	x
	<u>Négy- vagy hatkezesek</u>	
	Aszalós T. A zongorázó gyermek III.	x
	Bizet Négykezesek (Gyermekekjátékok)	x
	Diabelli Négykezes szonatinák	x
	Dvořák Második szláv tánc	x
	Kurtág Gy. Szvit	x Átiratok Machaut-tól J.S.Bach-ig
	Leichte Klaviernmusik für vier Hände (Kovács)	x
	Magyar szerzők négykezes zongoradarabjai I-II. (EMB)	x
	Mező I. Népdalvilág	
	16 könnyű darab zongorára, négy kézre (EMB)	
	Muzsikáljunk együtt II. (Szávai - Veszprémi)	x
	Ránki Gy. Két bors ökröcske - Mese zenével	x
	Romantikus zongorazene négy kézre	x
	Schubert Originalkompositionen für Klavier 4 Händen I-II. (Peters)	
	Teőke M. Egy-mással	x
	Thern K. Magyar induló hat kézre (Aszalós)	x
	Szabó F. Négykezes zongoradarabok (Inselt K.)	

5.	A klasszika mesterei (Csurka M.)	x
	Bach és Händel könnyű zongoradarabjai (Hernádi)	x
	J.S.Bach 18 kis prelúdium (Hernádi)	Kis fúgák
	Balassa S. Bagatellek op. 17	
	Bartók Gyermeknek III.	III-IV.
	Mikrokozmosz III-IV.	x
	Couperin Két zongoradarab	x
	12 zongoradarab (pl. 4)	x
	Czerny 160 rövid gyakorlat op. 821.	x Czerny-Bertini: Etűdök I-II.
	Dandrieu Sípások	x
	Durkó Zs. Törpék és óriások	Debussy: A kis néger
	Mozart 10 könnyű szám (Hernádi)	x Mendelssohn: Gyermekdarabok
	Rameau Rigaudon	x Mendelssohn: Lieder ohne Worte
	Falusi lány	x Ibert: A kis fehér csacsi
	Tambourin	x
	Scarlatti Clavierbüchlein	x Szonáták
	Schubert Tánccok	x
	Teőke M. Válogatott etűdök V.	x
	Soproni J. Jegyzetlapok I-IV.	
	<u>Négy- és hatkezesek</u>	
	Mozart Részlet a Figaro házasságából (Aszalós)	x
	Ránki Gy. Két bors ökröcske - Mese zenével	x
	Ravel Lúdanyó meséi	x
	A szépség és a Szörny	x Schubert: Originalkompositionen I-II
	Weiner Lakodalmas	
6.	J.S.Bach 18 kis prelúdium (Hernádi)	x 15 kétszólamú invenció (Solymos)
	Bartók Gyermeknek III-IV.	x
	Mikrokozmosz IV.	x VI.
	Bécsi mesterek könnyű zongoradarabjai (Csurka)	x
	Czerny-Bertini Etűdök zongorára II. (Hernádi)	x Chopin : Mazurkák, Keringők, stb.
	Hacsaturján Gyermekalbum	x Czerny : Etűdök op 821., és op 849.
	Könnyű variációk zongorára (Csurka)	x Czerny: A kézügyesség iskolája I-II.
(6.)	Majkapar Variációk	x Haydn. Sämtliche Klaviersonaten (EMB)
	Mozart 6 bécsi szonatina	x
	Mendelssohn Gyermekdarabok	
	Lieder ohne Worte	
	<u>Régi mesterek szonátái I-II. (Bényeiné-Ságiné)</u>	
	Scarlatti Clavierbüchlein	x
	Szonáták	x
	Teőke M. Válogatott etűdök VI.	x
	<u>Négy- és hatkezesek</u>	
	Chr. Bach Duetti	x
	Brahms Magyar táncok zongorára I-II.	x
	Csajkovszkij-, Wagner átiratok (Aszalós)	x
	Könnyű négykezesek Couperin-től Mozart-ig (Peters)	x
	Frank Martin Drei leichte Klavierstücke (Universal)	x
	Mester für die Jugend (Peters)	x
	Mozart Leichte sonatinen für Klavier (Peters)	x
	Schubert Originalkompositionen für Klavier I-II. (Peters)	
7.-8.	Daquin Kakukk	7.-10. évfolyam
	Couperin Válogatott darabok (francia kiadás)	
	Pièces de Clavecin I-IV.(Paris) (pl.Szélmalmozskák)	
	Rameau Gavotte und Variationen	
	Lully Kis darabok	
	Zipoli Preludie, Corrente, Sarabande, Gigue	
	Paradisi Allegro (Pro Musica)	
	A-dúr szonáta	
	D-dúr és F-dúr szonáta	

	Scarlatti	Szonáták I-IV. (EMB, Balla)	x
	Telemann	12 fantázia	
	J.S.Bach	Kétszólamú invenciók	x Háromszólamú invenciók
		Kis prelúdiumok és fűgák	
		6 partita Francia szvittek	
	Händel	Auswahl (Peters)	
		Suiten (Peters)	x
		Grobschmied-variációk	
	Ph.E.Bach	Sonaten und Stücke (Peters)	Fantáziák (Gát)
	Haydn	Roxelane-variációk	
		Arietta con variazioni, Esz-dúr	
		Rondo, D-dúr	
		Szonáták	x, Zongoradarabok
	Cimarosa	Szonáták	
	Mozart	Menuette D-dúr K. 355	Bécsi szonatinák,
		Rondo, D-dúr K 485	
		Szonáták	x, Zongoradarabok, Variációk
	Cherubini	Sonate	
	Scilling	B-dúr szonatina (Könnű zongoramuzsika a XVIII. Századból, EMB)	
	Beethoven	Hat bagatell op. 126	
		6 variáció (G-dúr "Nel cor più")	
		6 könnyű variáció (G-dúr)	
		Szonatinák	Szonáták I-III (Solymos), Variációk I-II
		"Für Elise"	
		Écossaises	
		Kontratáncok	Zongoradarabok
		Hét bagatell op. 33	x
		11 bagatell op. 119	x
	Weber	Leichte Meisterwerke für Klavier (Héra - Sármay)	Moment capriccioso, B-dúr
			Rondo brillante, Esz-dúr
			Grande polonaise Esz-dúr
			Szonáták (C-dúr, Asz-dúr, d-moll)
			Aufforderung zum Tanz
			Polacca brillante E-dúr
	Clementi	Szonáták	x
	Schubert	Ländler-ek, écossaise-ek, keringők, menüettek	Szonáták I-III
		Impromptus	x, 3 zongoradarab op. Psth.
		Cherzo, Desz-dúr	Moments musicaux
		Allegretto, c-moll (Peters)	Táncok I-II
	Mendelssohn	Lieder ohne Worte	x, Etűdök op. 104.
			Rondo capriccioso op.14.
(7.-8.)			Variations sérieuses op.54
			Caprices op.33.
			Phantasie op.28
		Hat gyermekdarab	Prelűdiumok és fűgák op. 35
	Schumann	Kinderszenen op.15	x Abegg Variationen op.1
		Jugend Album	Pappilons op. 2
		Bunte Blätter op. 99	x Intermezzi op.4
		Albumblätter op. 124	x Impromptus op.5
		Románc, B-dúr	Fantasiestűcke op.12
			Arabesque op.18
			Novelletten op.21
			Faschingschwank aus Wien op.21
			3 Romanzen op.28
			Waldszenen op.82
			3 Phantasienstűcke op.111
	Liszt	Etűdök (Zempléni)	EMB új összkiadás
		Consolations (E-dúr)	
	Chopin	3 écossaises	Zongoraművek (Könemann, Paderewski)
		Kontratánc (Cesz-dúr)	
		a-moll keringő Brown-Index 150	
		Anhang Brown-Index 133	
		h-moll keringő	

		Mazurkák	
	Kjui	Etüd Arabesk op. 39 no.3	
		Préludes op. 63 no. 3, no. 19	
	Smetana	Zongoradarabok	
	Iljinszkij	Búgócsiga op. 19	
		Berceuse	
	Muszorgszkij	Scherzo	Zongoradarabok (Breitkopf)
		Kis darabok op 28 no. 1	
	Csajkovszkij	Évszakok	x. Zongoradarabok
		Scherzo op. 40 no. 2	
		Humoreszk op. 10 no. 2	
	Grieg	Norwegische Tänze	
		Halling	
		Poetische Tonbildern	
	Debussy	2 Arabesque (E-dúr, G-dúr)	
		Children's Corner	
		A kis néger	
	Ravel	Menuet	
	Reger	Scherzoso	
		Blätter und Blüten I-II	
	Dohnányi	Induló	
	Bartók	Gyermekeknek I-IV.	x
		Mikrokozmosz III-VI.	I-VI-ig
		Tíz könnyű zongoradarab	9 kis zongoradarab
		Vázlatok	
		Tizennégy bagatell op.6	x
		Szonatina	x Kolindák I-II
		Három rondó népi dallamokkal	Román népi táncok
		Három csikmegyei népdal	x Négy sirató
	Kodály	Hét zongoradarab	
		Valsette	
		Gyermektáncok	
	Ibert	A kis fehér csacsi	
		A bohókás lány	
	Prokofjev	10 zongoradarab op. 12	
		4 zongoradarab op 32	
	Sosztakovics	3 fantasztikus tánc	
	Hacsaturján	Gyermekalbum	
	Kabalevszkij	Prelűdök op. 38	x
		Szonatina	
		12 könnyű variáció	
	Kadosa P.	Népdalszonatina op. 23/d	7 Bagteli, 6 kis prelúdium, 5 Vázlat op.18/b
			Epigrammák op.3, 3 Tristia op. 38/b
			Al fresco op.11/a, 10 Bagatell op.51
			Capriccio op.23/h, Tollrajzok op.38)c
			4 Caprischos op.57, Kaleidoskóp op.61
			Pillantaképek op. 69., Szonáták
(7.-8.)	Weiner	30 zongoradarab	
		Miniatűrök	
		Három magyar népi tánc	
		Parasztdalok III.	
		Magyar népi muzsika	
	Kurtág Gy.	Játékok II-III.	Játékok I-IV., 8 Zongoradarab
	Huszár	Csillagszóró (Teőke M.: Tarka-barka gyűjtemény)	
9.-10. Couperin-művek válogatva			
	Rameau	Válogatott darabok	
	Lully	Suite e-moll	
		Gavotte, d-moll	
	Grazioli	Sonata	
	Zipoli	Suite h-moll	
	Scarlatti	Szonáták	X

	J.S.Bach	Kétszólamú invenciók	
		Háromszólamú invenciók	Das Wohltemperierte Klavier I-II (Lantos)
		Francia szvitek	X (Pertis - Zászkaliczky)
		Fantázia, c-moll	
		Angol szvit	X (Pertis - Zászkaliczky)
		Parlita	16 koncert (Peters)
		Wohltemperiertes Klavier	
		Négy duett (Zempléni)	X
	Händel	Capriccio, G-dúr	
		Chaconne, g-moll (Peters)	
		Suiten (Peters)	
	Ph.E.Bach	Allegro	
		Szonatinák	
	Haydn	D-dúr és G-dúr zongoraverseny	
		Szonáták	
	Mozart	d-moll fantázia K. 397	
		c-moll fantázia K. 475	
		Duport-variációk K. 573 (Zempléni)	
		Adagio, h-moll K. 540	
		Rondo, D-dúr K 485	
		Rondo, a-moll K.511	
		Szonáták	
	Beethoven	Hat bagatell op. 126	
		6 variáció egy svájci népdalra (EMB)	
		Hét bagatell op. 33	
		Rondo, C-dúr op. 51	
		Rondo, G-dúr op. 51	
		Variációk	
		Kontrafáncok	
		Szonáták	
	Hummel	Rondo	
	Schubert	Moments musicaux	
		Táncok (tétélek)	
		Szonáták	
	Mendelssohn	6 gyermekdarab	
		Lieder ohne Worte	
	Schumann	Fantasiestücke op. 12	
		Kinderszenen op. 15	
		Arabesque op 18	
		Blumenstück op. 19	
		Novelleten op. 21	
		Drei romanzen op. 28	
		4 Klavierstücke op 32	
		Walzszenen op 82	
		Bunte Blätter op. 99	
		Albumblätter op. 124	
		7 Klavierstücke in Fughettenform op 126	
	Chopin	Écossaises	
		Keringők	
		Mazurkák	
		Prelúdiók	
	Chopin-Liszt	6 litván dal	
(9.-10.)	Liszt	Consolations	
		Rossignol	
		Karácsonyfa	
	Liszt	Etűdök (Zempléni)	
	Balakirev	Polka	
	Brahms	Keringők op. 39	Klavierwerke I-II
	Musorgszkij	A pászka op. 4	
		Klaviaralbum (Schott)	
	Sosztakovics		Prelúdiumok és fűgák
			24 prelúdium op.34
	Szkrjabin	Nocturne op. 5 no. 1	

		4 prelúd op. 22 no. 2, 3	
	Sztravinszkij		4 etűd, Szerenád, Piano-Rag-Music
	Fauré		Impromptus, Nocturnes
	Grieg-művek	Lírikus darabok	x Poetische Tonbilder op.3
			Humoreszkek op.6
	Debussy	Danse Bohémienne	Deux Arabesques
		Ballade	Suite Bergamasque
		Danse	x Prelűdők I-II
		Réverie	Images I-II
		Valse romantique	Estampes
		Valse "La plus que lente"	Pour le piano
		Children's Corner	x Masques
	Ravel	Menűett (Haydn nevére)	Szonatina
		Pavane	x Jeu d'eau
	Reger	12 Kleine Stücke op. 82	
		Aus meinem Tagebuch I-IV.	
	Rachmaninov	Két fantasztikus tánc	Etudes -Tableaux, Prelűdők, Zg.darabok
	Prokofjev	Őreganyó meséi op. 31	Szarkazmusok, Zg.darabok
		Scherzo humoristique op. 12	x
		Gavotte op. 32	Szonatina, G-dúr op.54/2
		Továtűnő látomások	x
	Hacsaturján	Tánc	Toccata
	Honegger		Sept pièces brèves
			Prélude-Arioso-Fugetta "B-A-C-H"
	Hindemith		Szonáta II
	Messiaen		Rondo, Prelűdők
	Dohnányi	Induló	Rapszódia, Pastorale, Koncertetűdők
		Gavotte és Musette	
	Bartók	Mikrokozmosz V-VI.	
		Tíz könnyű zongoradarab	
		Tizennégy bagatell	
		Szonatina	
		Román népi táncok	2 román tánc op.8/a
		Három rondó népi dallamokkal	Vázlatok op.9/b
		Négy sirató ének	3 Burleszk op.8/b
		Kolindák I.	Improvizációk op.20
		Tizenöt magyar parasztdal	Allegro barbaro
	Bozzay A.		Bagatelle op.4, Vriazioni op.10., Medáliák
	Durkó Zs.		Gyermekzene, Törpék és óriások
			Psihogramma, 3 rondó
			A gömb története I-IV
	Jeney Z.		5 zongoradarab
	Kalmár L.		Invenzioni
	Kodály	7 zongoradarab op.11	x Meditáció, Gyermektáncok
		9 zongoradarab op.3	x Valsette
	Weiner	Három magyar népi tánc	Passacaglia, Miniatur képek
		Magyar parasztdalok III-IV.	
	Farkas F.	Régi magyar táncok	Római hangjegyzet, Nyári kirándulások
			2 akvarell, 3 Burleszk, 3 Monogramm
	Huzella E.		Cambiate
	Papp L.		6 Bagatell, Impovisione, 3 Rondó
			3 Zongoradarab
	Borsody L.		Cimkék
	Soproni J.		Jegyzetlapok I-IV, 7 zongoradarabok
	Sári J.		6 darab zongorára, Episodi, Ghiribizzi
			Pillanatképek, Imaginárius variációk
	Kocsár M.		Improvizációk
	Orbán Gy.		Suite zongorára
	Balassa S.		Öt testvér (kézirat)
(9.-10.)	Szőnyi E.		5 prelűd, Tarka-barka gyűjtemény (Teőke)
	Lutoslawsky	Bukoliki	
		15 könnyű szonáta zongorára (EMB)	
		Etűdök, technikai gyakorlatok	

	Czerny		40 minden napra való gyakorlat
			A kézügyesség iskolája I-IV
			A kézügyesség művészte
	Cramer		Etűdök, Tanulmányok
	Hanon		Ujjgyakorlatok
	Clementi		Gradus ad Parnassum
	Moszkowski		Etűdök
	Dohnányi		A legfontosabb ujjgyakorlatok EMB
	Liszt		Technikai tanulmányok EMB
	Négy- és hatkezesek		
	Bizet	Gyermekjátékok	
	Beethoven	15 Kleine Tänze	
		3 Induló	
	Brahms	Magyar táncok (EMB)	
	Csajkovszkij	Dinoró: Babák tánca (Aszalós)	
	Debussy	Kis szvit	
	Diabelli	Négykezes szonatinák op. 163 (UE Wien)	
	Grieg	Peter Gynt szvit	
	Kürtág-átíratok	Marcello-tól J.S. Bach-ig	
	Kürtág Gy.	Játékok IV.	
	Leichte Klaviernmusik	für vier Hände (EMB)	
	Liszt	"Lied und Melodie"	
		Requiem Mozart: a Varázsfuvola című operából (Mező, EMB)	
		Karácsonyfa (Kováts. G., EMB)	
	Lutoslawsky	Album for the Young (Chester Music)	
	Mozart	Original-Kompositionen für Klavier zu 4 Händen	
	Muzsikáljunk együtt!	(Szávai - Veszprémi)	
	Ravel	5 Pièces enfantines pour piano à 4 mains	
	Romantikus zongoradarabok	négy kézre (Kováts G., EMB)	
	Schubert	Original-Kompositionen für Klavier zu 4 Händen	
	Thern K.	Magyar induló hat kézre (Aszalós)	
	Weber	Négykezesek op. 3, op. 10, op. 60	
	Weiner	Romantika	
		Tudásunk tánca	
	Művek két zongorára	négy kézre	
	Bartók	Mikrokosmosz II. 43., 44. (négykezes is)	
		Selected Pieces from Mikrokosmosz for two Piano four Hands (a VI. füzet darabjai)	
	Clementi	Bizet szonáta	
	Debussy	Lied	
	Kürtág Gy.	Játékok IV. (Sirató, Verés, Sarabande)	
	Mozart	Dinoró szonáta K.448	
	Weiner	Vallások egy magyar népdalra	

A kimelt kottákat megvetetjük a tanulókkal.

A MAGÁNÉNEK TANSZAK HELYI TANTERVE

A B tagozat anyaga az A tagozat követelményrendszerével azonos, ezen felül biztonságosabb technikai elvárásokat támaszt, anyagmennyiségben, minőségben magasabb igényű. A többletkövetelmények (képességfejlesztés, ajánlott anyag, számonkérés formái, felhasználható irodalom) **vastag betűkkel** vannak kiemelve.

Minden évfolyam követelménye a dalok kotta nélküli (műdalok zongorakíséretes) előadásmódja.

ELŐKÉSZÍTŐ

1. évfolyam

évi 66 óra

heti 2 × 30 perc

Képességfejlesztés

Megegyezik az Alapfok 1. évfolyamának anyagával, de a növendék életkori sajátosságait figyelembe véve a neki megfelelő szűkebb hangterjedelemben.

Ajánlott anyag

4-5 kíséret nélküli, vagy kis hangterjedelmű, kísérettel ellátott népdal.

A számonkérés formái

Az év során 2 közös órán vegyen részt a növendék.

Az év végi vizsgán az ajánlott anyagból szabadon választhat 1 vagy 2 darabot.

ALAPFOK A ÉS B TAGOZAT

1. évfolyam

évi 66 óra

heti 2 × 30 perc

Készségfejlesztés

Könnyed, természetes testtartás, lazító gyakorlatok.

Összetett, azaz mélylégzés. A mélylégzés gyakorlása fekvő, ülő és álló helyzetben. Kilégzés s és sz hangzókkal: a levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.

A helyes artikuláció. (Beszédtechnikai gyakorlatok.)

A nyelv elhelyezkedése különböző hangzóknál. A helyes állejtés gyakorlása.

Tiszta intonáció.

A rezonancia fejlesztésének megkezdése, m, n, ny és ng hangzókkal: csukott és nyitott szájas zönggyakorlatok, magánhangzókkal és mássalhangzókkal kapcsoltan is.

A skálák felépítése: maximum 1 oktáv hangterjedelem, szomszédos hangok, ill. maximum terclépések sorozata.

Szöveges skálák használata.

Ajánlott anyag

4-5 magyar népdal vagy történeti ének.

3-4 rövid prózai részlet vagy verses szöveggyakorlat.

2 virágének.

6 műdal (könnyű barokk és klasszikus dalok).

Felhasználható irodalom

Bárdos: Érik a szőlő

Molnár-Kern: Dalos kert

Járdányi: Röpülj páva

Ránki: Fekete szőlő

Adám J.: Virágim, virágim

Bartók-Kodály: Magyar népdalok

Bodza K.: Énekiskola I.

Kerényi: Százszínű csokor

Kerényi: Énekiskola II.

Adám J.: A dal mestere I-III.

A számonkérés formái

Közös óra: évi 2 alkalommal (a növendéktársak, tanárok jelenlétében).

Anyaga: 1 vagy 2 szabadon választott mű, elméleti ismeretek, beszédtechnikai gyakorlatok.

Év végi vizsga: 2 népdal (az egyik esetleg kíséret nélkül), 1 műdal.

Az első évfolyamban minden tantárgyban anyanyelven (magyarul) kell énekelni.

2. évfolyam

évi 66 óra

A tagozaton heti 2 × 30 perc

Készségfejlesztés

Lágy és pontos hangindítás.

A laza szájnnyitás, állajtás begyakorlása.

A rezonancia fejlesztésének folytatása, a középfekvés erősítése.

A nyelv elhelyezkedése különböző vokálisokkal: csukott és nyitott szájas zöngegyakorlatok.

A legato éneklés megalapozása sziszegőkkel.

A levegő egyenletes, folyamatos áramoltatása.

Kis hangterjedelmű (szekund, terc, kvint) skálagyakorlatok minden vokálissal. Szöveges skálagyakorlatok.

Beszédtechnikai gyakorlatok a hangerő és a rezonancia fejlesztésére.

Ajánlott anyag

8 népdal.

8 műdal (barokk és klasszikus).

Felhasználható irodalom

Az 1. évfolyamnál felsoroltakon túl:

Ádám J.: A dal mesterei (további kötetek)

Kodály: Magyar népzene (a sorozat könnyebb darabjai)

Sík-Szabados: Műdalok

Kerényi: Énekiskola III.

A számonkérés formái

Közös óra: évi 1 alkalommal.

Anyaga: 1 népdal, 1 műdal.

Év végi vizsga: 1 népdal, 2 különböző stílusú dal.

B tagozaton heti 2 × 45 perc

**A zenei és a szöveghangsúly megvalósításának technikai eszközei.
A zenei memória fejlesztése.**

10 közepes nehézségű népdal (köztük kíséret nélküli is legyen).

15 műdal (reneszánsz, barokk és klasszikus, könnyebb romantikus).

2 prózai mű (vers vagy beszédtechnikai gyakorlat).

Mint az A tagozaton.

Közös óra: évi 2 alkalommal (megtartható magasabb szinten - középfokon vagy felsőfokon – tanító szaktanár jelenlétében. Ez a javaslat a B tagozat további évfolyamaira is vonatkozik).

Anyaga: 1 népdal, 2 műdal.

Nyilvános szereplés az iskolai rendezvényeken.

Év végi vizsga: 1 népdal, 2 különböző stílusú műdal, 1 duett, tercett vagy hangszeres kísérettel ellátott mű.

3. évfolyam

évi 66 óra

A tagozaton heti 2 × 30 perc

Készségfejlesztés

A hangterjedelem (ambitus) bővítése. Skálák egyre nagyobb hangterjedelemben és váltakozva: alulról, illetve felülről indítva. Technikai gyakorlatok (a staccato, tenuto és legato éneklés tökéletesítése).

A vokálisok teljes kiegyenlítésének megkezdése színben, rezonanciában.

Hosszabb frázisok éneklése.

Ajánlott anyag

6 népdal, köztük egy nehezebb népdalfeldolgozás.

10 különböző stílusú műdal (köztük legalább 3 romantikus és 1 XX. századi mű).

Felhasználható irodalom

A korábban felsoroltakon túl:

Haydn, Mozart, Beethoven dalkötetei

Mendelssohn, Schumann, Schubert dalkötetei

Bartók: Nyolc magyar népdal

Farkas, Sugár, Kósa dalai

Parisotto: Arie antiche I-III.

A számonkérés formái

Közös óra: évi 1 alkalommal.

Anyaga: 1 népdal, 2 különböző stílusú dal.

Év végi vizsga: 2 népdal, illetve népdalfeldolgozás, 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 XX. századi magyar mű vagy romantikus dal.

B tagozaton heti 2 × 45 perc

A légzőkapacitás növelésére irányuló gyakorlatok.

Egyszerűbb díszítő elemek, trilla-előkészítő gyakorlatok.

2 középnehézségű népdalfeldolgozás.

2 XX. századi magyar szerző dala.

8 különböző stílusú dal (ebből legalább 4 romantikus).

1-2 könnyű barokk vagy klasszikus ária.

2 darab a könnyű műfajból (sanzon, musical, színpadi betétdal).

Gluck: Lieder

Bach: Geistliche Lieder

Váginé: Dalgyűjtemény II-III.

Kodály: Énekszó

Huzella, Váry, Szokolay, Hajdu, Reinitz dalai.

Közös óra: évi 2 alkalommal.

Anyaga: 1 technikai gyakorlat, 1 magyar népdalfeldolgozás, 2 különböző stílusú dal (az egyik romantikus).

Nyilvános szereplés évente több iskolai és egyéb rendezvényen (további évfolyamokban is ajánlott).

Év végi vizsga: 1 igényesebb népdalfeldolgozás vagy XX. századi magyar mű, 1 könnyű barokk, illetve klasszikus ária vagy romantikus dal, 1 szabadon választott mű, 1 kamaramű.

4. évfolyam

évi 66 óra

A tagozaton heti 2 × 30 perc

Készségfejlesztés

Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.

Díszítések, trilla-előkészítő gyakorlatok.

A művekben előforduló koloratúrák tiszta, könnyed megoldása.

Ajánlott anyag

2 népdalfeldolgozás.

1 XX. századi magyar mű.

3 barokk, illetve klasszikus mű.

3 romantikus, illetve későromantikus dal.

Felhasználható irodalom

Kodály: Magyar népzene I-XI.

(középnehézségű darabok)

Bartók: 20 magyar népdal

Bach: Geistliche Lieder

Brahms, Csajkovszkij, Muszorgszkij dalkötetei

A számonkérés formái

Közös óra: évi 2 alkalommal.

Anyaga: 3 különböző stílusú dal az év anyagából.

Év végi vizsga: 1 magyar népdalfeldolgozás, 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 romantikus dal, 1 XX. századi magyar mű.

B tagozaton heti 2 × 45 perc

Egyenletes, gyorsabb futamok éneklése.

A hangterjedelem bővítése.

Nehezebb díszítési gyakorlatok.

Az olasz bel canto kezdetei, a recitarcantando egyszerűbb darabjai (Monteverdi és kortársai).

A német iskola (Schütz, Telemann).

1-1 nehezebb Bartók- és Kodály-népdalfeldolgozás.

3 barokk, illetve klasszikus dal vagy ária (köztük egy Händel- vagy Bach-ária).

5 romantikus vagy későromantikus dal (2 Schubert-dal).

2 XX. századi mű.

1 mű a könnyű műfajból.

Mahler, Wolf, Debussy Grieg, Dvořák,

Britten dalkötetei

Händel-áriák

Ária-albumok

Közös óra: évi 2 alkalommal.

Anyaga: 3 különböző stílusú dal az év anyagából, 1 technikai gyakorlat.

Év végi vizsga: 1 XX. századi mű, 1 barokk vagy klasszikus dal, 1 romantikus vagy későromantikus dal, 1 szabadon választott opera- vagy oratórium-ária, 1 kamaramű.

5. évfolyam

évi 66 óra

A tagozaton heti 2 × 30 perc

Készségfejlesztés

A rezonancia tökéletesítése.

A hangszín és hangerő egysége.

Díszítések, trilla.

A recitativoéneklés készségének továbbfejlesztése. Barokk és klasszikus recitativo (Bach, Händel, Haydn, Mozart).

Ajánlott anyag

2-3 népdalfeldolgozás (lehet nehezebb, nem magyar népdal is).

1 XX. századi magyar mű.

1 barokk ária és 2 klasszikus dal.

1 klasszikus ária.

3 romantikus vagy későromantikus dal.

1 XX. századi mű az ún. könnyű műfajból (operett, musical, sanzon).

Felhasználható irodalom

Az eddigi kötetek, továbbá:

Händel-áriák

Kodály: Négy dal

Brahms, Wolf, Mahler dalkötetei

A számonkérés formái

Közös óra: évi 2 alkalommal.

Anyaga: 3 különböző stílusú mű az év anyagából.

Év végi vizsga: 1 XX. századi magyar mű, 1 romantikus dal, 1 szabadon választott dal, 1 ária (kantátából, oratóriumból vagy operából).

B tagozaton heti 2 × 45 perc

**Bonyolultabb dinamikai gyakorlatok.
Az állóképesség, fizikai terhelhetőség fokozása.**

2 nehezebb népdalfeldolgozás (nem magyar is).

2 XX. századi külföldi szerző dala.

1 barokk oratórium- vagy kantátaária.

5 romantikus vagy későromantikus dal.

1-1 klasszikus és romantikus ária.

Az eddigi kötetek, továbbá:

Kodály: A magyar népzene I-XI. (nehezebb dalok)

Bartók: 20 magyar népdal

Liszt-dalkötetek

Sztravinszkij, Milhaud, Poulenc, Respighi, Honegger művei

Közös óra: évi 2 alkalommal.

Anyaga: 1 XX. századi külföldi szerző műve, 1 ária, 1 szabadon választott mű, 1 technikai gyakorlat.

Év végi vizsga: 1 XX. századi mű, 1 oratórium-vagy kantátaária, 1 romantikus vagy későromantikus dal, 1 klasszikus vagy romantikus ária, 1 kamaramű.

6. évfolyam

évi 66 óra

A tagozaton heti 2 × 30 perc

Készségfejlesztés

Tiszta intonálás, lágy éneklés, a rezonancia jó alkalmazása, tiszta érthető szövegmondás.

Az éneklés teljes önkontrollja.

A teljes zenei (éves) anyag fölényes technikájú éneklése.

Ajánlott anyag

2 népdal, illetve ballada.

2 XX. századi mű.

1-1 barokk és klasszikus oratórium-ária.

5 romantikus vagy későromantikus dal.

1 klasszikus vagy romantikus ária.

1 modern dal.

Felhasználható irodalom

R. Strauss, Ravel, Dvořák, Britten, Debussy,

Honegger, De Falla művei

További opera- és oratórium-albumok

B tagozaton heti 2 × 45 perc

Bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek.

A legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása.

A hangterjedelem teljes kiépítése.

1 Kodály- vagy Bartók-dal.

1 barokk és 1 klasszikus recitativo és ária, esetleg partnerrel.

5 romantikus vagy későromantikus dal (köztük Liszt-dalok).

2 XX. századi mű.

1 romantikus ária.

2 mű a könnyű műfajból.

Kodály: Öt dal

Kodály: Megkésett melódiák

Bartók: Öt dal op. 15, op. 16

Rachmanyinov, Berg, Webern, Schönberg dalai

Kósa, Kadosa, Petrovics, Balassa, Kurtág, Farkas Ferenc dalai

Oratórium- és kantáta-kötetek

A számonkérés formái

Közös óra: évi 2 alkalommal.

Anyaga: 3 különböző stílusú mű az év anyagából.

Év végi vizsga: 1 nehezebb magyar népdalfeldolgozás, 1 romantikus vagy későromantikus dal, 1 szabadon választott ária (kantátából, oratóriumából vagy operából), 1 XX. századi mű.

Közös óra: évi 2 alkalommal.

Anyaga: 3 különböző stílusú mű, 1 technikai gyakorlat.

Év végi vizsga: 4 különböző stílusú mű, 1 ária, 1 kamaramű.

A műveket kotta nélkül (kivéve oratóriumária és kamaramű), zongorakísérettel kell előadni.

A vizsgaanyagból legalább két művet magyarul kell énekelni.

A FURULYA TANSZAK HELYI TANTERVE

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét; hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,

a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítsa ki

- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelemben, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a növendéket a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítsa figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba illesztésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

Követelmények

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a növendék az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait. A növendék ebben az esetben is

- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni.
- rendelkezék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A növendékek egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezék biztos hüvelyujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén (az előképző követelményein felül)

A növendék

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni.
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséssel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmodot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében (f^1 -(f^3 -ig) g^3 -ig – in F_4
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t , r , d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- ismerje az f^1 -(f^3) g^3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, korrigálja tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3#, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim négyeshangzat- felbontásokkal, minimum az f^1 - g^3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a $fisz^3$ kihagyható),
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e^1)- f^1 - a^3 (c^3)-ig in F,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- az f^1 - a^3 hangterjedelem valamennyi hangjának alapfogásain kívül ismerje a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezék egyenletesen, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az újdarabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei színművek önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséssel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék ismerje

- hangszer történetét és irodalmát,
- f^1 - c^3 -ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,
- a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes és vibratós hang képzésére,
- segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- fűrges szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 7#, 7b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim-felbontásokkal f^1 - a^3 -ig (in F)

3. Tananyag

A tananyag kiválasztásának szempontjai

Az ajánlott tananyagjegyzékből választott vagy egyéb felhasznált anyag mindig feleljen meg a növendék képességeinek, hangszeres adottságainak, zenei tehetségének, szorgalmának; legyen összhangban a tanítandó, illetve a tanuló által már megszerzett ismeretekkel, zenei pályára készülők esetében a zeneművészeti szakközépiskola (esetleg főiskola) elvárásaival.

A továbbképző „A” tagozat évfolyamain váljon egyre inkább meghatározóvá a tanítvány zenei ízlése, érdeklődése is.

A növendék technikai képzését szolgáló skálákat, etűdöket – az örömteli hangszertanulás érdekében – ellensúlyozza megfelelő mennyiségű, zenei élményt nyújtó előadási darab, kamaramű. Ügyeljünk rá, hogy a technikai képzés ne váljon öncélúvá, teremtsünk egyensúlyt a tanuló technikai és zenei fejlődése között.

Az alapfokú évfolyamok tananyagát úgy állítsuk össze, hogy a növendék átfogó képet kapjon a furulyairodalom valamennyi zenei korszakáról, stílusáról.

A felsorolt kottákon kívül, főként a zeneiskola továbbképző évfolyamain számtalan egyéb, - a növendék képességeinek, igényének, hangszeres tudásának megfelelő – eredeti mű, illetve átirat is felhasználható a tanítás során.

Hangszeres előképző

A zeneiskola 1. évfolyamának tanterve a 8 éves tanulók (általános iskola 3. évfolyam) életkori sajátosságainak figyelembevételével készült. Az ennél fiatalabb növendékekkel szemben nem támaszthatók ugyanazok a követelménye, ezért e tanulók értelmi, érzelmi és fizikai fejlettségéhez alkalmazkodva az előképző célja a tanuló

- hangszeres készségének, zenei érzékének felmérése,
- a hangmagasság, ritmus iránti fogékonyságának, zenei memóriájának fejlesztése,
- aktivitásának, kreativitásának kibontakoztatása,
- az 1 évfolyam anyagát elkezdve a további egyenletes fejlődés megalapozása az életkornak megfelelően játékos formában (pl. ritmikus mondókák, ütőhangszerek, esetleg táncmozgások segítségével).

Feladata olyan alapokat adni, melyekre az 1 évfolyam tananyaga szilárdan támaszkodhat.

Az előképző évfolyamosok hangszere megfelelő kézméret esetén a barokk (angol) fogású szopránfurulya (c^2 alapú). Kis kezű tanulók esetében a szopránino alkalmazása is elképzelhető (f^2 alapú).

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangszer részei, összeállítás.

Egész, fél, negyed, nyolcad ritmusértékek és egész, fél, negyed szünetek, szinkópa, nyújtópont (pontosított fél). A $2/4$ -es, $3/4$ -es, $4/4$ -es ütem, ütemszünetek.

A korona, a levegővételi jele, különböző ismétlődő jelek, kötőjel, módosítójelek.

A játékmód és az artikuláció alapfogalmai (pl. tempo giusto, legato, tenuto), különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvel.

A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások.

Az ajánlott hangkészlet: (a hangnevek a szopránfurulya írott hangmagasságaira vonatkoznak) d^1 , e^1 , (fisz¹), g^1 , a^1 , h^1 , c^2 , (cisz²), d^2 , e^2 , fisz², g^2 , (a^2).

A hangszerkezelés fejlesztése

A helyes légzéstechnika elsajátítása, állandó fejlesztése. Játék a hangszerével. Tapogatógyakorlatok. Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása, a bal hüvelykujj megfelelő helyzeteinek mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).

A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, lebegésmentes hang elérése.

Hangképzés, különböző hosszúságú hangok.

Játék a hangerővel (messa di voce).

A $d\grave{u}$ és $t\grave{u}$ hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.

A helyes gyakorlás és memorizálás módjai kottával és kotta nélkül.
Utánzás, játékos rögtönzés.
A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Minimális követelmény

Jól megalapozott testtartás, hangszertartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.
A tanuló *kizárólag helyes beidegződésekkel* rendelkezzen.
A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.
Gyermekdalok, népdalok és egyszerűbb táncok értelmesen tagolt megszólaltatása.

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Kezdő növendék számára ez a beszámoló nem kötelező, akkor sem, ha az iskola tart félévi meghallgatást. Amennyiben a tanuló részt vesz ezen, a beszámoló anyaga lehet bármi, amit biztonságosan meg tud oldani. A növendéket csak akkor állítsuk ki, ha ez a szereplés várhatóan pozitívan hat majd továbbhaladására.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Öt gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével, kotta nélkül.

Felhasználható irodalom

Az első években legfontosabb a kezdők tananyagának legnagyobb százalékát kitevő furulyaiskola kiválasztása. A IV. fejezet bőséges választékot nyújt a magyar, nyomtatásban megjelent vagy csak kéziratból sokszorosított iskolákból. A tanár természetesen választhat külföldi kiadványokat is, vagy taníthat saját elképzelése szerint.

A kiválasztott iskolán kívül hangszeres előképzőben ajánlható még:

Bartók B.: Allegro (Z. *4081)
Hook, J.: Leichte Handstücke (duók)
Kínai népdal (Z. 4303)
Magyar népdal – Ej, görbénye ... (Z. 592)
Praetorius, M.: Gavotte (Z. 14090/40)
Telemann, G.Ph.: Menuett (Z. 113)

*Z.= Editio Musica Budapest

(Az alsó évfolyamok anyagában fuvola- és hegedűkották is szerepelnek.)

Alapfok „A” tagozat

1.évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangszer részei, összeállítása, tisztítása.

Egész, fél, negyed, nyolcad ritmusértékek és szünetek, nyújtópont, szinkópa, éles ritmus.

A 2/4-es, 3/4-es, 4/4-es ütem, ütem súlyok.

Negyed felütés – csonka ütem.

A korona, a levegővétel jele, különböző ismétlődőjelek, da capo, kötőjel, hangsúlyjel, módosítójelek.

A játékmód és az artikuláció alapfogalmai (pl. tempo giusto, legato, tenuto), különböző hangindítások és hanglezárás nyelvvél. A játszott anyagban előforduló tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A szerkezet és tagolás alapfogalmai (motívum, zenei sor stb.). A tanévre javasolt hangkészlet: (a hangnevek a szopránfurulya írott hangmagasságaira vonatkoznak) (c¹), d¹, e¹, (f¹), fisz¹, g¹, (gisz¹), a¹, (b¹), h¹, c², cisz², d², e², f², fisz², g², a².

Trillafogások közül javasoltak a megtanult hangkészletből a csak főfogásokkal is könnyen játszható trillák, elsősorban az $(a^1-)-g^1$, $(h^1-)-a^1$, $(d^2-)-c^2$, $(d^2-)-cisz^2$, $(fisz^2-)-e^2$, $(g^2-)-fisz^2$, $(a^2-)-g^2$ trillák. A tanár által készített fogásábrák, illetve fogástáblázat használata.

A hangszerkezelés fejlesztése

A helyes légzéstechnika elsajátítása és állandó fejlesztése. Játék a hangszer fejével.

Tapogatógyakorlatok.

Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása a bal hüvelykujj megfelelő helyzetének mielőbbi pontos begyakorlása (a tartófunkció kialakulásának elkerülése érdekében).

A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, lebegésmentes hang elérése.

Játék a hangerővel (messa di voce).

Hangképzés, különböző hosszúságú hangok. A *dű* és *tű* hangindítások, valamint hanglezárás nyelvvel.

G-dúr skála in C legalább d^1 - a^2 hangterjedelemben, tercekkel.

A helyes gyakorlás és memorizálás módjai

A társas muzsikálás kezdetei, esetleg a tanár vagy zongorakísérő közreműködésével is.

Minimális követelmény

A hangszer helyes összeállítása, tisztítása és ennek önálló ellenőrzése.

Jól megalapozott testtartás, helyes furulyatartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet és ritmusok biztonságos olvasása, valamint a hangkészlet fogásainak ismerete.

Gyermekek dalok, ritmikus népdalok és egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása (kívülről is).

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Ha a tanuló korábban nem járt hangszeres előképzőbe

Kezdő növendék számára ez a beszámoló nem kötelező, akkor sem, ha az iskola tart félévi meghallgatást. Amennyiben a tanuló részt vesz ezen, a beszámoló anyaga lehet bármi, amit biztonságosan meg tud oldani. A növendéket csak akkor állítsuk ki, ha ez a szereplés várhatóan pozitívan hat majd továbbhaladására.

Ha a tanuló járt hangszeres előképzőbe

Két gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam *a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével*, kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Két-három népdal, kotta nélkül;
- egy-két könnyű táncjáték (lehetőleg kísérettel), vagy könnyebb etűd, szólódarab *a tanult hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével*, lehetőleg kotta nélkül.

Az évfolyam elvégzéséhez szükséges kották

Ha a gyerek nem volt előképzős, lásd a hangszeres előképző anyagjegyzékét is!

Lőrincz: Furulya ABC

Czidra: Furulyamuzsika

2. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

Hangszer tisztítása, kezelése.

A fa- és rézfúvós hangszerek (külső megjelenés, megszólaltatási mód, hangmagasság, hangszín). (A növendékek tanulmányaikat esetleg más fúvóshangszeren folytatják.)

Az eddig tanult hangkészlet bővítése a következő hangokkal: c^1 , f^1 , gis^1 , b^1 , esz^2 , gis^2 , b^2 , h^2 , (c^3) in C.

Segéd és trillafogások közül javasoltak a tanult hangkészletből a csak főfogásokkal is könnyen játszható trillák, a h^1 segédfogás és a (c^2-) h^1 trilla.

A $tü-rü$, $dü-rü$ artikulációk szerepe a furulyajátékban.

Tizenhatodok, nyolcad szünet, nyújtott ritmus, nyolcad felütés.

a 3/8-os, 6/8-os ütem, ütem súlyok; a 3/4-es ütemek záratainál megjelenő hemiolák értelmezése.

A (hangszerekhez csomagolt vagy kottában található) fogástáblázat használata.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

Régi és új stílusú magyar népdalok. A játszott anyag formai elemzése az életkornak megfelelő szinten: azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése stb.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az alapfunkciók (testtartás, légzéstechnika, kéztartás) állandó ellenőrzése és fejlesztése.

Tartott hangok gyakorlása minimális crescendo-decrescendo-val.

A hangindítás és hangismétlés gyorsítása a nyelv lazaságának megőrzésével.

A $tü-dü$, $tü-rü$, $dü-rü$ artikulációk gyakorlása, alkalmazása a tanár útmutatásai szerint.

A G-, C-, F- és D-dúr skálák in C, c^1-c^3 hangterjedelemben, tercekkel és lehetőleg hármashangzat-felbontásokkal, különböző artikulációkkal.

A felmerülő technikai problémák megoldásához megfelelő etűdök bevezetése (pl. Giesbert, Keuning szoprán-etűdök).

Társas zenélés: furulya kísérettel duók.

Minimális követelmény

Jól értelmezhető beintés a kamarapartner felé.

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

A $tü-dü$ hangindítások zökkenőmentes, de megszólalásában határozottan megkülönböztethető alkalmazása.

Dúr skálák gyakorlása.

Rövidebb lélegzetű etűdök.

Egyszerűbb táncdarabok értelmesen tagolt megszólaltatása a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, kívülről is.

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Etűd, népdalok, előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- 2-3 etűd
  - 2-3 különböző karakterű táncjáték, kísérettel
- Lehetőleg valamennyi darabot kívülről.

A „B” tagozatra jelentkező tanulók vizsgaanyaga

- Skála: G-dúr, melodikus e-moll in C, illetve C-dúr, melodikus a-moll in F; figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül,
- Telemann: Fantázia 1.-Menüett G-dúrban in C, lehetőleg kívülről,
- 1 etűd,
- 1 előadási darab kísérettel, kotta nélkül.

Az évfolyam elvégzéséhez szükséges kották

Barokk táncok két szopránfurulyára (Czidra)

3. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.

Az eddig tanult hangkészlet bővítése a következő hangokkal: $cisz^1$, $disz^1$, c^3 , d^3 -in C.

A fogások számozással történő jelölése.

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

Pontozott nyolcad és szünetjele, tizenhatod-szünet, többütemes szünetek jelölése, kis nyújtott és kis éles ritmus, nyolcadtriola, egyszerűbb átkötések.

Alla breve, 2/2-es, 9/8-os, 12/8-os, 4/8-os ütemek, ütem súlyok. A 3/4-es ütemek záratainál megjelölő hemiolák. Enharmonia.

Egy-egy átmenő- vagy váltóhagból álló díszítés készítése (bejegyzése a kottába).

A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

Megfelelő előmenetel (és kézméret) esetén az f^1 alapú altfurulya (vagy más f alapú hangszer) bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

A $tü$, $dü$, $rü$ artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

Hanglezárás a száj kinyitásával.

in C: G-, C-, F-, D-, B-dúr és melodikus (vagy összehangzatos) d-moll skálák c^1 - c^3

hangterjedelemben, tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal (in F: C-, F-, B-, G-, Esz-dúr és g-moll).

Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel játszása, szopránfurulyán.

Az altfurulya (vagy más f alapú hangszer) használatának gyakorlása. (Amennyiben az altfurulya bevezetésére ebben a tanévben kerül sor.)

A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.

Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.

Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Minimális követelmény

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.

társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.

Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű táncételek értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb etűdök (kivülről is).

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Etűdök, és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: D-dúr in C, (illetve G-dúr in F), figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- 2 etűd – lehet kottából is
- 2 különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel. – kotta nélkül.

Az évfolyam elvégzéséhez szükséges kották

Táncok és kontratáncok (Bali)

Telemann: 12 Menüett

4. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

3/2-es ütem, nehezebb átkötések.

A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása (magas regiszter: *tü*, középső: *tő*, alsó: *ta*, mély hangok: *da*).

A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai.

Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.

Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, siciliano stb.).

Ha a 3. évfolyamon erre nem került sor, az f^1 alapú altfurulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangkezelés fejlesztése

A *t*, *d*, *r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

Staccato-játék nyelvzárással.

In C: F-, D-, B-, A-dúr és melodikus (vagy összehangzatos) d-, a-moll skálák c^1 - d^3 hangterjedelemben (esetleg $cisz^3$ is), tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. (in F: B-, G-, Esz-, D-dúr, g-, d-moll.) Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

Az f^1 -alapú altfurulya használatának gyakorlása.

Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.

A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése, különös tekintettel az altfurulya megnövekedett levegő-szükségletére.

Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió.

Minimális követelmény

A *t-r*, *d-r* összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatása alapján.

Altfurulya használata.

Melodikus (vagy összehangzatos) moll hangsorok gyakorlása.

A fogástáblázat önálló használata.

A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Etűdök, és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: melodikus (vagy összehangzatos) d-moll in C, (illetve g-moll in F), figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- 2 etűd – kottából
- 2 szonátatétel trillákkal, kísérettel - kotta nélkül.

Az évfolyam elvégzéséhez szükséges kották

Czidra: Altfurulya ABC

Barokk táncok 2 altfurulyára (Czidra)

5. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

Egész értéknel hosszabb hangok és szünetjelek, tizenhatod-triolák.

A trillatáblázat használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel (Trilla két hangból álló, alsó váltóhangos utókával, mely legtöbbször a trilla sebességének megfelelő tempóban, megszakítás nélkül folytatja azt.)

Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése.

Bonyolultabb szabad díszítések a kottakép alapján. (Tercnél nagyobb hangközök kitöltése, dallamon kívüli harmóniahangra kiterjesztett díszítési megoldások, kadenciák stb.)

A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.

Inégál játék fogalma, szerepe a furulyajátékban.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A játszott anyagban előforduló új tánc típusok jellegzetességei (pl. gigue, rigaudon stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.

A *t*, *d*, *r*, artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

A *(t)-t-r-t-r-t* artikuláció (inégál) bevezetése és gyakorlása.

Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.

In F: Esz-, D-dúr és melodikus (vagy összhangzatos) g-, d-, a- és e-moll skálák f^1 - g^3

hangterjedelembe (esetleg $fisz^3$ is), tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. (in C: B-, A-dúr és melodikus – vagy összhangzatos – d-, a-, e-, h-moll.) Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Minimális követelmény

Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete pl. $(e^2)d^2 \rightarrow 2345678$, $(f^2)e^2 \rightarrow 1234578$, $(b^1)a^1 \rightarrow 124567$ in C. (Áláhúzott szám = fél lyuk, áthúzott szám = mozgó ujj.)

Mordent, paránytrilla, előkék alkalmazása.

Félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Etűdök és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően;

Év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: D-dúr in F (illetve A-dúr in C), figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- 2 etűd – kottából.
- 2 szonáta- vagy szvittétel trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel – kotta nélkül.

Az évfolyam elvégzéséhez szükséges kották

Czidra: Barokk etűdök szopránfurulyára

Répertoire 1 a, b

6. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.

A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
 A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
 Harminckettedek, pontozott tizenhatodok és szünetjelek: Kettős nyújtópont.
 Az inégál játék alkalmazásának szabályai (elsősorban francia zenénél).
 A kromatika fogalma.
 Az akusztikus intonáció.
 A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
 A szonáta felépítése, variációs formák, rondó.
 F-alapú furulyaszólamok egyéb lejegyzésformái a kamaraegyüttes igényei szerint. (Olvasás basszuskulcsban, vagy altszólamok violinkulcsban oktávval lejjebb írva = kórusnotáció.)

A hangszerkezelés fejlesztése

A *t*, *d*, *r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (*t*-) *t-r-t-r-t* inégál játék állandó gyakorlása.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

In F: D-dúr, melodikus (vagy összhangzatos) d-, a-, e-, c-moll skálák f¹-g³ hangterjedelemben (esetleg fis³ is), tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. (in C: A-dúr, melodikus – vagy összhangzatos – a-, e-, h-, g-moll.) Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

Kromatikus skála.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon szoprán- és altfurulyán.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Minimális követelmény

A *t*, *d*, *r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása a játszó anyagnak megfelelően.

A trillatáblázat önálló használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.

Bonyolultabb szabad díszítések a kottakép alapján.

A tanuló alkalmazzon önállóan minimális belső dinamikát zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Etűdök és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: melodikus (vagy összhangzatos) e-moll in F, (illetve h-moll in C), figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- 2 etűd* – kottából,
- 2 szonáta- vagy szvittétel*, trillákkal és egyéb egyszerűbb ékesítésekkel illetve dallami díszítésekkel, kísérette. – kotta nélkül
- Amennyiben a tanuló egy teljes szonátát, szvitet, variációsorozatot, fantáziát játszik, az etűd elhagyható.

Az évfolyam elvégzéséhez szükséges kották

Répertoire 2 a, b

Továbbképző „A” tagozat

7. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A magas hangok fogásai kromatikusan a³-ig – in F.

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

T-l, d-l artikulációk szerepe a furulyajátékban.

Szextola, kvintola stb.

Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).

A vibrato szerepe a zenében; vibrato, mint a barokk díszítés eszköze.

Az ujjvibrato és a rekeszvibrato fogalma.

Az ujjvibrato „fogásai”.

A játszott anyagban előfordulóujtempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

Versenymű, fantázia.

F-alapú furulyaszólamok egyéb lejegyzési formái. Az előző évben tanultaktól függően basszuskulcsban olvasás, vagy altszólamok violinkulcsban oktával lejjebb írva = kórusnotáció.

A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.

A t-l d-l összetett hangindítások bevezetése és gyakorlása.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

In F: Asz-dúr, melodikus (vagy összhangzatos) a-, e-, c-moll skálák, kibővített hangterjedelembe a³-ig (lehetőleg fisz³ is), tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

A kromatikus és a két egéshangú skála.

Különböző vibratók állandó gyakorlása, alkalmazása.

Az oktávon túli hangközök – a pontos nyomáskülönbség-változtatás – gyakorlása, a szájüregmódosítás, valamint a nyelvmunka összehangolásával, tenuto és legato.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Minimális követelmény

Zárlati hemiolák önálló felismerése.

Önálló hangolás.

Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.

Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Etűdök és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: melodikus (vagy összhangzatos) c-moll in F, figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- 2 etűd* – kottából,
- 2 különböző karakterű előadási darab*, vagy egy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek esetében egy mű/tétel is elég lehet. – kotta nélkül

* Amennyiben a tanuló egy teljes szonátát, szvitet, variációsorozatot, fantáziát játszik, az etüd elhagyható.

Felhasználható irodalom

Szonáták, szólóművek, etüdok, triók versenyművek, szvittek.

A továbbképző évfolyamok eléréséig a növendékek tudásszintje között képességeik teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ezt a különbséget a továbbképző évfolyamokon növelheti a közismereti iskolákba jelentkező, eltérő mértékű terhelésüktől és az iskolán kívüli más elfoglaltságuk (pl. sport) mértékétől függő gyakorlási idejük, valamint zenetanulásuk eltérő iránya és célja (pl. az egyéni hangszertudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei játék fejlesztése). Ezért az „A” továbbképző évfolyamok anyaga nincs külön feltüntetve; válogassunk a „B” tagozat évfolyamainak anyagából a növendékek érdeklődésének és tudásszintjének megfelelően.

8. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások

A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.

Népzenei díszítések a furulyán.

Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

A túlpontozás, mint zenei elem

Jellegzetes basszusfordulatok, sorzárlatok felismerése a tanár segítségével.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A barokk szvit tételei; ouverture (francia, olasz), allemande, courante, sarabande, gigue; menuett, gavotte, bourrée.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (*t*-) *t-r-t-r-t* inégál játék állandó gyakorlása.

Az oktávon túli hangközök – a pontos nyomáskülönbség-változtatás – gyakorlása, a szájjüregmódosítás, valamint a nyelvmunka összehangolásával, tenuto és legato.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

In F: Asz, A-dúr, melodikus (vagy összhangzatos) c-, f-moll skálák, kibővített hangterjedelemben a³-ig (lehetőleg fis³ is), tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkka. Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

A kromatikus és a két egészhangú skála.

Különböző vibratók állandó gyakorlása, alkalmazása.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Minimális követelmény

A magas hangok fogásainak ismerete kromatikusan a³-ig in F.

A *t-d'*, *t-r*, *d'-r* artikulációk egységes tempójú alkalmazási képessége.

Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.

Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.

Barokk szonáták élményszerű előadása (pl. Telemann, Corelli) a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

Etüdok és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: A-dúr in F, figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- 2 etűd* – kottából,
- 2 különböző karakterű előadási darab*, vagy egy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek esetében egy mű/tétel is elég lehet.

* Amennyiben a tanuló egy teljes szonátát, szvitet, variációsorozatot, fantáziát játszik, az etűd elhagyható.

Felhasználható irodalom

Szonáták, szólóművek, etűdök, triók versenyművek, szvittek.

Az „A” továbbképző évfolyamok anyaga nincs külön feltüntetve; válogassunk a „B” tagozatos évfolyamok anyagából a növendékek érdeklődésének és tudásszintjének megfelelően.

9. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján. (Nagy triolák, triolák különböző átkötésekkel, hatvannegyedek.)

A francia barokk jellegzetes ékesítései.

A *t-r-l-r* összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.

A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.

Összetett ornamensek.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.

Hagyományos lejegyzésű XX. századi zenével kapcsolatos tudnivalók.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a *(t-)* *t-r-t-r-t* inégál játék állandó gyakorlása.

A *t-r-l-r* összetett hangindítás bevezetése és gyakorlása.

A *t-k t-k, d-g d-g* „duplanyelvs” hangindítások gyakorlása, hármas elrendezésben is: *t-k-t k-t-k*.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

In F: Asz-, A-, E-dúr, melodikus (vagy összhangzatos) f-, h-moll skálák kibővített hangterjedelemben a³-ig (lehetőleg fisz³ is), tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

A kromatikus és a két egészhangú skála.

Különböző vibratók állandó gyakorlása, hajlékony, változatos alkalmazása (tempó, amplitúdó).

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, a feltételezhető

kamaraegyüttesben alkalmazott hangszeren.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, trió-szonáták.

Minimális követelmény

A *(t-)* *t-r-t-r-t* inégál játék önálló alkalmazása.

Nehezebb trillák forgódíszítéssel.

Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.

Ujjvibrato, rekeszvibrato.

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

- Etűdök és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően;

- skála: melodikus (vagy összhangzatos) f-moll in F. (Ha nincs félévi meghallgatás, az itt megjelölt hangsort is javasoljuk szerepeltetni az év végi vizsga anyagában.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: E-dúr in F, figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül;
- 2 etűd*
- 2 különböző karakterű előadási darab*, vagy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek esetében egy mű/tétel is elég lehet.

* Amennyiben a tanuló egy teljes szonátát, szvitet, variációsorozatot, fantáziát játszik, az etűd elhagyható.

Felhasználható irodalom

Szonáták, szólóművek, etűdök, triók versenyművek, szvittek.

Az „A” továbbképző évfolyamok anyaga nincs külön feltüntetve; válogassunk a „B” tagozatos évfolyamok anyagából a növendékek érdeklődésének és tudásszintjének megfelelően.

10. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

A hangterjedelem bővítése esetleg c⁴-ig (inF).

A barokk „duplanyelv”, a *di-dll di-dll*.

XX. századi furulyazene modern lejegyzésű kottaképeinek értelmezése.

Modern lejegyzésű XX. századi furulyazene kifejezőeszközei.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések előadási utasítások stb.

A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

A tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a *(t-)* *f-r-t-r-t* inégál játék, valamint a „duplanyelves” hangindítások állandó gyakorlása.

Próbálkozás a *di-dll di-dll* barokk duplanyelvvvel.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

In F: A-, E-dúr, melodikus (vagy összhangzatos) f-, h-, b-, fisz-moll skálák kibővített hangterjedelemben a³-ig (lehetőleg fisz³is), tercekkel, hármashangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

A kromatikus és a két egészhangú skála.

A különböző vibratók tudatos és változatos alkalmazása.

A XX. századi furulyazene különleges megszólaltatási módjainak hangeffektusainak gyakorlása.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon a feltételezhető kamaraegyüttesben alkalmazott hangszereken.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Minimális követelmény

A *t-k t-k, d-g d-g* „duplanyelves” hangindítások alkalmazása.

Egyszerűbb szabad díszítések önálló alkalmazása.

Összetett ornamensek.

Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

A félévi meghallgatás ajánlott anyaga

- Etűdök és előadási darabok a helyi szokásoknak (vagy az év végi vizsga anyagának) megfelelően;

- skála: melodikus (vagy összehangzatos) h-moll in F, figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül. (Ha nincs félévi meghallgatás, az itt megjelölt hangsort is javasoljuk szerepeltetni az év végi vizsga anyagában.)

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: melodikus (vagy összehangzatos) b-moll in F, figurációkkal (tercek, hármashangzat), kotta nélkül.
- 2 etűd*
- 2 különböző karakterű előadási darab*, vagy tételpár; nagyobb lélegzetű művek/tételek esetében egy mű/tétel is elég lehet.

* A növendék utolsó vizsgáját helyettesítheti bármilyen nyilvános szeeplés (búcsúhangverseny) is.

Felhasználható irodalom

Szonáták, szólóművek, etűdök, triók versenyművek, szvitek.

Az „A” továbbképző évfolyamok anyaga nincs külön feltüntetve, válogassunk a „B” tagozatos évfolyamok anyagából a növendékek érdeklődésének és tudásszintjének megfelelően.

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatos oktatásra irányítható az a növendék, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek.

A növendékek legkorábban az „A” tagozat 2. évfolyam elvégzése után és minimum 10 éves kortól (általános iskola 5. évfolyam, vagy 8 osztályos gimnázium 1. évfolyam) kerülhetnek „B” tagozatra. Az átirányítás lehetőleg elismert szakember jelenlétében, vagy ajánlása alapján, szakmai bizottság előtt történjen. (Azok a növendékek, akik idősebb korban kezdtek furulyázni, egy év után is „B” tagozatra irányíthatóak, ha az első és második évfolyam anyagából összevont vizsgát tesznek és megfelelnek az előbb felsorolt követelményeknek.)

A „B” tagozatra irányítás alkalmával játszandó anyag a második évfolyam vizsgaanyagai közt található. „B” tagozatos oktatásra később (idősebb korban) jelentkező növendékeknek a „B” tagozatra irányítás alkalmával olyan anyagot kell játszaniuk, mely megfelel az adott „B” évfolyam év végi vizsgaanyagának.

3. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A furulyacsalád tagjai és hangterjedelmük.

Az eddig tanult hangkészlet bővítése a következő hangokkal: $cisz^1$, $disz^1$, c^3 , d^3 – in C.

A fogások számozással történő jelölése.

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

Pontozott nyolcad és szünetjele, tizenhatod-szünet, többütemes szünetek jelölése, kis nyújtott és kis éles ritmus, nyolcadtrola, egyszerűbb átkötések.

Alla breve, 2/2-es, 9/8-os, 12/8-os 4/8-os ütemek, ütem súlyok. A 3/4-es ütemek záratainál megjelenő hemiolák.

A hangmagasság és az artikulációs magánhangzók összefüggéseinek tudatosítása (magas regiszter: *tű*, középső: *tő*, alsó: *ta*, mélyhangok: *da*).

Könnyebb ékítések a trillákon kívül: mordent, paránytrilla, előkék.

Enharmónia.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. pavane, allemande, chorea, menüett stb.).

Megfelelő kézméret és előmenetel esetén az f^1 alapú altfurulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

A *t*, *d*, *r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

Hanglezárás a száj kinyitásával.

In F: C-, F-, G-, B-, D-dúr és melodikus a-, d-, e-, g-, h-moll skálák f^1 - g^3 hangterjedelemben (esetleg $fisz^3$ is), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal.

In C: G-, C-, D-, F-, A-dúr és e-, a-, h-, d-, *fisz*-moll.) Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

Hosszabb zenei gondolatok egy levegőre játszása, szopránfurulyán.

Az altfurulya (vagy más f-alapú hangszer) használatának gyakorlása.

A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer levegőszükségletének figyelembevételével.

Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése a kétféle hangolású hangszer bevezetésekor.

Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Minimális követelmény

Jól megalapozott testtartás, légzés, hangindítás, hanglezárás, biztos hüvelykujjtechnika.

A tanult hangkészlet biztonságos olvasása és fogásainak ismerete.

A *t-r* és *d-r* összetett hangindítások gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.

Melodikus moll hangsorok gyakorlása.

Társas zenélésnél hangolás tanári segítséggel.

A tanuló alkalmazzon minimális dinamikát, zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására, a tanár útmutatásai alapján, legyen képes változó nyomáserősségű levegővezetésre.

Parlando népdalok (szöveggel is) és egyszerű táncjátékok értelmesen tagolt megszólaltatása, a már megismert artikulációk és trillák alkalmazásával, hangsorok, mérsékelt tempójú rövidebb erődök (kívülről is).

Egyszerűbb szabad díszítések a kottakép alapján.

A félévi meghallgatás anyaga

- Skála: F-dúr, melodikus d-moll in F (C-dúr, a-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- 1 etűd,
- 2 különböző karakterű előadási darab, trillákkal, kísérettel.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: G-dúr, melodikus e-moll in F (D-dúr, h-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül.
- 1 etűd,
- 2 különböző karakterű előadási darab/tétel, trillákkal, kísérettel.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

4. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

3/2-es ütem, nehezebb átkötések.

A trillatáblázat használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel. (Trilla két hangból álló, alsó váltóhangos utókéval, mely legtöbbször a trilla sebességének megfelelő tempóban, megszakítás nélkül folytatja azt.) Jelzetlen kötelező díszítések szükségességének felismerése. Egyszerűbb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján. A megfelelő artikuláció megválasztásának szempontjai. A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb. A játszott anyagban előforduló táncok jellegzetességei (pl. gagliarda, gavotte, rondeau, gigue stb.). Ha a 3. évfolyamon erre nem került sor, az f^1 alapú altfurulya bevezetése, fogásai és olvasása hangzó magasságban.

A hangszerkezelés fejlesztése

A t , d , r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

Staccatók nyelvzárással.

Az altfurulya használatának gyakorlása.

Hangsorok gyakorlása lehetőleg altfurulyán.

In F: F-, G-, B-, D-, Esz-, A-dúr, melodikus d-, e-, g-, h-, c-, fisz-moll skálák f^1 - g^3 hangterjedelemben (esetleg fisz³ is), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. (In C: C-, D-, F-, A-, B-, E-dúr, a-, h-, d-, fisz-, g-, cisz-moll.) Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

A „rekesz”-légzés és támasz állandó ellenőrzése az altfurulya megnövekedett levegőszükségletének figyelembevételével.

Kézfunkciók (különösen a bal hüvelykujj) fokozott ellenőrzése az altfurulya bevezetésekor.

Az abc-s névvel való helyes, nem transzponáló gondolkodás ellenőrzése különböző módszerekkel.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szopránfurulyán.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duók, triók.

Minimális követelmény

Az egyszerűbb hangnemekhez tartozó fontosabb trillák ismerete pl. $(e^2) d^{2###} 2345678$, $(f^2) e^2 ### 1234578$, $(b^1) a^1 ### 124567$ in C. (Áláhúzott szám = fél lyuk, áthúzott szám = mozgó ujj.)

Mordent, paránytrilla, előké alkalmazása.

Altfurulya használata.

A fogástáblázat önálló használata.

A félévi meghallgatás anyaga

- Skála: B-dúr, melodikus g-moll in F (F-dúr, d-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 2 szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel, kísérettel.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: D-dúr, melodikus h-moll in F (A-dúr, fisz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 2 szonátatétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

5. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

Egész értéknél hosszabb hangok és szünetjelek, tizenhatod-triolák.

Bonyolultabb szabad díszítések a kottakép alapján. (Tercnél nagyobb hangközök kitöltése, dallamon kívüli harmóniahangra kiterjesztett díszítési megoldások, kadenciák stb.)

Inégál játék fogalma.

A moduláció fogalma, egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.

A szonáta felépítése, variációs formák, az anyagban megjelenő új tánc típusok.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

Altszólamok olvasása violinkulcsban, oktávval feljebb. (A hangzó magasságnál oktávval lejjebb írva = kórusnotáció) Lásd: Keuning: 40 etűd – utolsó 10 gyakorlat.

A hangszerkezelés fejlesztése

Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.

A *t*, *d*, *r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások állandó gyakorlása.

A (*t*-) *t-r-t-r-t* artikuláció (inégál) bevezetése és gyakorlása.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

In F: B-, D-, Esz-, A-, Asz-, E-dúr melodikus g-, h-, c-, fisz-, f-, cisz-moll skálák f^1 - g^3

hangterjedelembe (lehetőleg fisz³ is), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-

felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. (in C: F-, A-, B-, E-, Esz-, H-dúr, d-, fisz-, g-, cisz-, c-, gisz-moll.) Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.

Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel való játéka altfurulyán.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes.

Minimális követelmény

A *t*, *d*, *r* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások önálló megválasztása, bejegyzése a játszandó anyagnak megfelelően.

A trillatáblázat önálló használata.

Egyszerűbb trillák forgódíszítéssel.

Minimális belső dinamika önálló alkalmazása a zenei motívumok és kisebb zenei egységek megformálására.

A félévi meghallgatás anyaga

- Skála: Esz-dúr, melodikus c-moll in F (B-dúr, g-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 2 szonáta- vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: A-dúr, melodikus fisz-moll in F (E-dúr, cisz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 2 szonáta- vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

6. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A furulya története és különböző stíluskorszakokban betöltött szerepe.
A népi furulya és a furulya (blockflöte) közti különbség.
A magas hangok fogásai kromatikusan a³-ig - in F.
A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
T-l d-l artikulációk szerepe a furulyajátékban.
Harminckettedek, pontozott tizenhatodok és szünetjelek; kettős nyújtópont.
Nehezebb trillák forgódíszítéssel, kettős ékesítések (doppelschlag).
Az inégál játék (elsősorban francia zenénél) alkalmazásának szabályai.
A kromatika fogalma.
Az akusztikus intonáció.
Jellegzetes basszusfordulatok, sorzárlatok felismerése a tanár segítségével.
A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
Versenymű, fantázia.
Basszuskulcsban olvasás (lehetőleg basszusfurulyán).

A hangszerkezelés fejlesztése

Gyakorlás szoprán és altfurulyán is.
A t, d, r artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.
A t-l d-l összetett hangindítások bevezetése, gyakorlása.
Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
In F: Esz-, A-, Asz-, E-, Desz-, H-dúr, melodikus c-, fisz-, f-, cisz-, b-, gisz-moll skálák f¹-g³ hangterjedelemben (lehetőleg fisz³ is), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. (in C: B-, E-, Esz-, H-, Asz-, Fisz-dúr, g-, cisz-, c-, gisz-, f-, disz-moll.) Az előző években tanult skálák tempójának fokozása.
Kromatikus skála.
Az oktávon túli hangközök – a pontos nyomáskülönbség-változtatás – gyakorlása, a szájüregmódosítás, valamint a nyelvmunka összehangolásával, tenuto és legato.
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon, szoprán- és altfurulyán.
Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Minimális követelmény

Zárlati hemiolák önálló felismerése.
Önálló hangolás.
Hosszabb lélegzetű etűdök technikailag pontos megoldása.
Barokk szonáták élményszerű előadása (pl. Telemann, Corelli) a tanult zenei kifejezőeszközök felhasználásával.
Altfurulyaszólamok olvasása kóruslejegyzésben.
Bonyolultabb szabad díszítések játéka a kottakép alapján.

A félévi meghallgatás anyaga

H a növendék felvételi vizsgára készül:

- Skála: Asz-dúr, melodikus f-moll in F (Esz-dúr, c-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- a zeneművészeti szakközépiskola felvételi anyaga.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

H a növendék nem készül felvételi vizsgára:

- Skála: Asz-dúr, melodikus f-moll in F (Esz-dúr, c-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;

- 2 etűd,
- 2 szonáta- vagy szvittétel egyszerűbb ékesítésekkel és dallami díszítésekkel, kísérettel.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Ha a növendék felvételi vizsgát tett:

- Skála: E-dúr, melodikus cisz-moll in F (H-dúr, gisz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- bármilyen felvételi vizsga után tanult anyagból (a tanár belátása szerint).

Ha a növendék nem tett felvételi vizsgát:

- Skála: E-dúr, melodikus cisz-moll in F (H-dúr, gisz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 1 etűd,
- 1 teljes szonáta.

Az etűdök és előadási darabok közül legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Továbbképző „B” tagozat

7. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

Szextola, kvintola stb.

A túlpontozás, mint zenei elem.

A francia barokk jellegzetes ékesítései.

Összetett ornamensek.

Bonyolultabb szabad díszítések a tanár útmutatásai alapján.

A vibrato szerepe a zenében; mint a barokk díszítés eszköze.

Ujjvibrato és rekeszvibrató.

Az ujjvibrato „fogásai”.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

A barokk szvit tételei; ouverture (francia, olasz), allemande, courante, sarabande, gigue; menüett, gavotte, bourrée.

A fa hangszerek tisztítása, karbantartása.

A hangszerkezelés fejlesztése

Gyakorlás szoprán- és altfurulyán is.

A *t*, *d*, *r*, *l* artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (*t*-) *t-r-t-r-t* inégál játék állandó gyakorlása.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

Dúr és melodikus moll skálák 5# 5 *b* előjegyzésig (in F), kibővített hangterjedelembe a^3 -ig (fisz³ is), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.

A kromatikus és a két egészhangú skála.

Az oktávon túli hangközök – a pontos nyomáskülönbség-változtatás – gyakorlása, a szájüregmódosítás, valamint a nyelvmunka összehangolásával, tenuto és legato.

Különböző vibratók állandó gyakorlása, alkalmazása.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Minimális követelmény

A magas hangok fogásainak ismerete kromatikusan a³-ig in F.
Az artikulációs magánhangzók tudatos, önálló alkalmazása a hangmagasság függvényében.
A *t-d*, *t-r*, *d-r* artikulációk könnyed alkalmazása tizenhatodokban is.
Inégál játék gördülékeny alkalmazása a tanár útmutatásai alapján.
Jelzetlen kötelező díszítések önálló alkalmazása.
Nehezebb trillák forgószíszítéssel.
Kettős ékesítések problémamentes alkalmazása.
Hosszabb hangok akusztikus intonálása.
Basszuskulcsban olvasás.

A félévi meghallgatás anyaga

- Skála: Desz-dúr, melodikus b-moll in F (Asz-dúr, f-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 1 versenymű két tétele, vagy egy egyéb, lehetőleg teljes ciklikus mű.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: H-dúr, melodikus gisz-moll in F (Fisz-dúr, disz-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 1 versenymű két tétele, vagy egy egyéb, lehetőleg teljes ciklikus mű.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

8. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A harmadik oktáv további hangjai kromatikusan c⁴-ig (in F).
A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
A tanult ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó rendszerezése.
A *t-r-l-r* összetett hangindítás szerepe a furulyajátékban.
Népzenei díszítések a furulyán.
Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.
Herz, a félhang századolása (cent), a hangológép használata.
A korabeli hangolások.
A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
A különböző barokk szonátatípusok tételeinek jellegzetességei.
Basszuskulcsban olvasás C- (tenor-) furulyán.

A hangszerkezelés fejlesztése

Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (*t*-) *t-r-t-r-t* inégál játék állandó gyakorlása.
A *t-r-l-r* összetett hangindítás bevezetése, gyakorlása
Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
Dúr és melodikus moll skálák 6#, 6b, előjegyzésig (in F), kibővített hangterjedelemben a³-ig (fisz³ is), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.
Különböző vibratók állandó gyakorlása, alkalmazása.
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Minimális követelmény

Az előző években tanult artikulációk stílusos alkalmazása.

A (t-) t-r-t-r-t inégál játék önálló alkalmazása.

Kantilénák játéka törésmentesen.

Összetett ornamentelek.

Ujjvibrato, rekeszvibrato.

Tájékozódás egyszerűbb polifon zenében.

A barokk szvit tételeinek ismerete.

A félévi meghallgatás anyaga

- Skála: Gesz-dúr, melodikus esz-moll in F (Desz-dúr, b-moll in C), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 1 versenymű két tétele, vagy egy egyéb, lehetőleg teljes ciklikus mű.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skála: kromatikus és egészhangú skálák kotta nélkül;
- 2 etűd,
- 1 versenymű két tétele, vagy egy egyéb, lehetőleg teljes ciklikus mű.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

9. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

Piano- és fortefogások.

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.

Új ritmikai elemek megértése az eddig tanultak alapján. (Nagy triolák, triolák különböző átkötésekkel, hatvannegyedek.)

A hangindítások tempójának fokozását szolgáló artikulációk.

Improvizáció „ground” basszusra.

A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.

Hagyományos lejegyzésű XX. századi zenével kapcsolatos tudnivalók.

C-kulcsos kották és régies lejegyzések (augmentált, ütemvonal nélküli stb.) olvasása.

A hangszerkezelés fejlesztése

Gyakorlás C- és F alapú furulyán is.

Az eddig tanult artikulációk és a belőlük alkotott összetett hangindítások, valamint a (t-) t-r-t-r-t inégál játék állandó gyakorlása.

A t-k t-k, d-g d-g „duplanyelvű” hangindítások gyakorlása, hármass elrendezésben is t-k-t, k-t-k.

Hangsorok gyakorlása altfurulyán.

A dúr és melodikus moll skálák ismétlése kibővített hangterjedelemben legalább a³-ig (vagy tovább c⁴-ig. fisz³- is), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, az eddig tanult artikulációkkal. A skálák tempójának fokozása.

A kromatikus és a két egészhangú skála.

Különböző vibratók állandó fejlesztése, alkalmazása.

Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi foko.

Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáta.

Minimális követelmény

Valamennyi tanult hangindítás egységes tempójú alkalmazási képessége, stílusos használata.

Ujjvibrato és rekeszvibrato differenciált alkalmazása.
Ritkán előforduló enharmóniák intonálásának ismerete.
Tájékozódás bonyolult polifon zenében.

A félévi meghallgatás anyaga

- Skálák: #-es dúrok kibővített hangterjedelemben (maximum c^4 -ig), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 1 etűd,
- 1 korabarokk vagy XX. századi mű/tétel,
- 1 versenymű két tétele.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Skálák: b-s dúrok kibővített hangterjedelemben (maximum c^4 -ig), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 1 etűd,
- 1 korabarokk vagy XX. századi mű/tétel,
- 1 versenymű két tétele.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

10. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A játszott anyaghoz kapcsolódó trilla- és egyéb segédfogások.
Különböző fogásrendszerek (reneszánsz, angol, barokk stb.).
A barokk „duplanyelv”, a *di-dll di-dll*.
A játszott anyagban előforduló új tempó- és karakterjelzések, előadási utasítások stb.
XX. századi furulyazene modern lejegyzésű kottaképének értelmezése.
Akkordhangok, üveghangok, elidegenített hangok; bevezetés a modern zene világába.
A fa hangszerek „block”-jának tisztítása.

A hangszerkezelés fejlesztése

Gyakorlás C- és F-alapú furulyán is.
Valamennyi eddig tanult artikuláció és a belőlük alkotott összetett hangindítások, a *(t-)* *t-r-t-r-t* inégál játék, valamint a *t-k t-k, d-g d-g* „duplanyelv” hangindítások állandó gyakorlása, hármas elrendezésben is.
Próbálkozás a *di-dll di-dll* barokk duplanyelvvél.
Hangsorok gyakorlása altfurulyán.
Az összes dúr és melodikus moll skála, egyéni figurációkkal, legalább a^3 -ig (vagy tovább c^4 -ig, $fisz^3$ is).
A kromatikus és a két egészhangú skála, a^3 -ig (vagy tovább c^4 -ig).
A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
A technikai elemek továbbfejlesztése a virtuozitás irányába.
A különböző vibratók tudatos és változatos alkalmazása.
A XX. századi furulyazene különleges megszólaltatási módjainak, hangeffektusainak gyakorlása.
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
Társas zenélés: furulya kísérettel, duó, trió, furulyanégyes, triószonáták.

Minimális követelmény

Világosan megkülönböztethető forte és piano játék, piano és forte fogások önálló alkalmazása.

A t-k t-k, d-g d-g „duplanyelves” hangindítások használata, hármas elrendezésben is. (Rövid ideig legalább 640/perc.)
Egyszerűbb szabad díszítések önállóan.

A félévi meghallgatás anyaga

Ha a növendék felvételi vizsgára készül:

- a zeneművészeti főiskola felvételi anyaga.

Ha a növendék nem készül felvételi vizsgára:

- Skálák: #-es mollok kibővített hangterjedelemben (maximum c⁴-ig), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 1 etűd,
- 1 korabarokk vagy XX. századi mű/tétel,
- 1 versenymű két tétele.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

Ha a növendék felvételi vizsgát tett:

- bármilyen felvételi vizsga után tanult anyagból (a tanár belátása szerint).

Ha a növendék nem tett felvételi vizsgát:

- Skálák: b-s mollok kibővített hangterjedelemben (maximum c⁴-ig), tercekkel, hármashangzat- és domináns négyeshangzat-felbontásokkal, kotta nélkül;
- 1 etűd,
- 1 korabarokk vagy XX. századi mű/tétel,
- 1 versenymű két tétele.

Az etűdök és előadási darabok közül ajánlott legalább egyet kotta nélkül kell játszani!

A növendék utolsó vizsgáját helyettesítheti bármilyen nyilvános szereplés (búcsúhangverseny) is.

4. Javasolt értékelési mód

Beszámolók

A növendékek évente egy alkalommal, a tanév végén vizsgán vesznek részt. Év közben az iskolavezetés és a tanár szándékának megfelelően tanszaki hangversenyen, közös órán vagy félévi meghallgatáson adnak számot tudásukról.

A hangszeres előképzősök számára a beszámolók e formái nem kötelezőek, előmenetelük értékelése történhet félévente egy-egy összefoglaló órán is.

Az első évfolyamosoknak a félévi meghallgatás nem kötelező.

A „B” tagozatos oktatásban résztvevők számára a félévi meghallgatás is kötelező.

Valamennyi tanuló tanév végi vizsgáján célszerű a szaktanácsadó, vagy más furulyatanár kolléga részvétele, aki észrevételeivel segítheti a tanszakon folyó munkát.

A továbbképző „A” évfolyamokon – amennyiben a növendék heti két órában kötelezően választható tárgyként kamarazenét tanul – kamarazenei vizsgája helyettesítheti a hangszeres beszámolót.

Ha a növendék a következő tanévben nem kívánja folytatni tanulmányait, utolsó hangszeres vizsgáját helyettesítheti bármilyen nyilvános szereplés (búcsúhangverseny).

A „B” tagozatos oktatásban résztvevő növendékek félévi meghallgatásán, illetve év végi vizsgáján – ha erre mód van – szerepeljen a lapról olvasás is. Számukra a félévi meghallgatáson és az év végi vizsgán túl félévente egy-egy külön meghallgatás is javasolt.

A vizsga anyaga

Az év végi beszámoló anyaga – a tanuló képességeit, készségeit szem előtt tartva – mindig az adott évfolyam minimális követelményének megfelelő, lehetőség szerint azt meghaladó szintű legyen.

Az „A” továbbképző évfolyamosok vizsgaanyagából (a tanár belátása szerint) a skála és/vagy az etűd elhagyható, ha a növendék felvételi, érettségi vagy egyéb vizsgára készül.

Szereplések

A beszámolóok említett formáin kívül a növendékek lehetősége szerint félévente egy-két nyilvános szereplésen vegyenek részt.

Értékelés

Az alapfok és a továbbképző évfolyamain a növendék előmenetelének értékelésére – a havi érdemjegyeken kívül – évi két alkalommal kerül sor. A félévi osztályzatokat a hangszeres tanár, az év végi osztályzatokat a hangszeres tanár javaslata alapján az egész évi munka figyelembevételével a vizsgabizottság állapítja meg. A „B” tagozatos oktatásban résztvevő növendékek beszámolóin elsősorban a szaktanárokból álló vizsgabizottság osztályoz.

A tanuló szorgalmának értékelése minden esetben a főtárgytanár feladata.

Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint főtárgyból és a kötelező tárgy(ak)ból eredményes vizsgát tett. Ha bármilyen elfogadható ok miatt a növendék a beszámolón nem vett részt, osztályzatát évi munkája alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

A FUVOLA TANSZAK HELYI TANTERVE

FUVOLA TANTERV

BEVEZETÉS

- Az A és B (beiskolázó)tagozat anyaga megegyezik, azzal a kitételrel hogy a B tagozat anyagmennyiségben több, minőségében magasabb igényű, értékelésében szigorúbb elvárású.
- Minden évfolyamban félévente legalább egy nyilvános előadás (koncert) szükséges, a félévi beszámolón (vizsgán) kívül.
- Az „A” tagozaton félévente legalább 2, zongorakíséretes előadási darab megtanulása és előadása előirányzott.
- Az évfolyamonként kötelezően megvetendő kottákat **vastag betűvel** vannak kiemelve (egy kotta több évfolyamon át is használtban van, de kották csak a megvétel évében vannak kiemelve). Ezek a hangszer módszertanánk törzsanyagát tartalmazó kötetek, ill. a fuvolairodalomban is jelentőséggel bíró művek.

1. évfolyam

A módosítás nélküli hangok ismerete az első 2 oktávon. Hangsorok és skálák 2#, 1 b ig, hármashangzatok. Hangindítás, a tudó kapacitásának kismértékű növelése. Nyújtott, élesritmus, szinkópa. A test és kéztartás alapvető elemei. Nyújtott, élesritmus, szinkópa.

Irodalom:

Bántai-Sipos: Fuvola ABC

Béres: Furulyaiskola I

Jeney: Fuvolaiskola I

Az évvégi beszámoló anyaga:

Népdalok kotta nélkül, duók, kánonok, előadási darab zongorával.

2. évfolyam

Skálák 2#, 2b-ig, külön és kötve, hármashangzat. Hangterjedelem a g3-ig. Dinamikai különbségek alkalmazása: forte / piano. A 6/8-os ütemnem ismerete. Triola. A test és kéztartás tudatos megfigyelése.

Irodalom:

Jeney: Fuvolaiskola I

Bántai-Kovács: Válogatott etűdök I

Gariboldi: Gyakorlatok

Szelényi: 12 könnyű kis darab

Bántai-Sipos: Kis előadási darabok

Bántai-Kovács: Fuvolamuzsika I.

Az évvégi beszámoló anyaga:

Egy skála: hangsor és hármashangzat; 2-3 etűd, előadási darab zongorával.

3. évfolyam

Skálák és hangnemek 3#, 3b-ig, terc skála. Hangterjedelem a3-ig. Sajátos zenei szerkezetekre utaló jelek ismerete: Coda, Da Capo. Tempójelzések ismerete és megvalósításuk. Folyamatos hangindítás (staccato). A test és kéztartás tudatos korrigálása. Felkészítés a zenekari játékra, lapróljátszásra.

Irodalom:

Jeney: Fuvolaiskola I

Bántai-Kovács: Válogatott etűdök I

Gariboldi: Gyakorlatok

Bántai: Könnyű kamarazene fuvolára

Szelényi: 12 könnyű kis darab

Bántai-Sipos: Kis előadási darabok

Bántai-Sipos: Bartók és Kodály művei fuvolára

Bántai-Kovács: Fuvolamuzsika I

Az évvégi beszámoló anyaga:

Skála az év anyagából: hangsor, tercek, hármashangzat, külön és megütve a hangokat.

2-3 etűd, egy előadási darab esetleg könnyű szonáta tétel zongorakísérettel.

4. évfolyam

Skálák és hangnemek 4#, 4b-ig, tercskála, hármashangzatok. Hangterjedelem h3-ig. Fokozott skála tempó. Kis nyújtott, élesritmus megismerése. Triola-duola kapcsolata. Dinamikai átmenetek: crescendo, decrescendo. A romantika kifejezőstárának megismerése (sf, marcato, ritartando, accelerando, stb...). Memórizálás fejlesztése zenei formák ismerete segítségével. Egyszerűbb díszítések. Önálló hangolás kezdete. A zenekari játék kezdete.

Irodalom:

Jeney: Fuvolaiskola II

Bántai-Kovács: Válogatott etűdök II.

Gariboldi: Gyakorlatok

Gariboldi: 30etűd

Bántai-Sipos: Bartók és Kodály művei fuvolára

Bántai-Kovács: Fuvolamuzsika II

Nagy: Barokk táncok fuvolára

Bántai-Kovács: Könnyű kamarazene fuvolára

Marcello: Szonáták op 2 No 1

Popp: Salonstücke

Járdányi: Szonatina

Az évvégi beszámoló anyaga:

Skála az év anyagából: hangsor, tercek, hármashangzat (felbontásban is), külön és megütve a hangokat. 2-3 etűd, 1-2 előadási darab (pl: romantikus és barokk), vagy egy könnyű szonáta két tétele zongorakisérettel. Duó, trió előadása.

5. évfolyam

Skálák és hangnemek 5#, 5b-ig, tercskála, hármasnagzatok. Hangterjedelem c4-ig. Fokozott skála tempó és skála figurációk (kvártola, triola, stb). Aszimmetrikus ütemek ismerete. Bonyolultabb díszítések (pl.: előke-trilla-utóka). Hosszabb zenei frázisok egy levegővel való összefogása. Törekvés a virtuóz játékra. Hangindítások különbségei. a kapcsolata. Dinamikai átmenetek: crescendo, decrescendo.

Irodalom:

Jeney: Fuvolaiskola II

Bántai-Kovács: Válogatott etűdök II.

Köhler: Etűdök op.33 No1

Köhler: Duók

Bántai-Sipos: 3 Tambourin

Bántai-Sipos: 3 Polonaise

Loeillet: Szonáták

Marcello: Szonáták op 2 No 1

Händel: Hallei szonáták

Mozart: D-dúr menüett

Popp: Salonstücke

Szervánszky: Szonatina

Az évvégi beszámoló anyaga:

Skála az év anyagából: hangsor, tercek, hármashangzat. 1-2 etűd, 2 különböző stíluskorszakból származó előadási darab vagy egy szonáta 2-3 tétele (eltérő tételtípusok mint pl.: Allegro, Adagio, Siciliano, Menüett stb.) zongorakisérettel.

6. évfolyam

Skálák és hangnemek 6#, 6b-ig, tercskála, hármasnagzatok. Hangterjedelem c4-ig. Fokozott skála tempó. A kadencia fogalma (pl. a barokkban), ill. a barokk átmenőhangos, dallam díszítés bevezetése. Az egyszerűbb díszítések önálló alkalmazása. Bonyolultabb duók, triók társas előadása. Dinamikai átmenetek és szélsőséges (ff, pp) dinamikák intonálásának ismerete. A módszeres, célirányos gyakorlás megismerése egyes sajátos problémákon keresztül.

Irodalom:

Bántai-Kovács: Válogatott etűdök II

Köhler: Etűdök op.33 No1

Köhler: Romantikus etűdök

Bántai-Sipos: 3 Tambourin

Bántai-Sipos: 3 Polonaise

Vivaldi: „Il Pastor fido” 6 szonáta

Vivaldi: D-dúr koncert

Vivaldi: F-dúr koncert

Telemann: a-moll szvit

Loeillet: Szonáták

Marcello: Szonáták op 2 No 2

Händel: Hallei szonáták

Beethoven: 10 variált téma

Andersen: Album op 55

Andersen: 3 miniatűr

Sinissalo: 3 miniatűr

Az évvégi beszámoló anyaga:

Skála az év anyagából: hangsor, tercek, hármashangzat. 1-2 etűd és 2 különböző stíluskorszakból származó előadási darab; vagy koncert tétel ill. tételpár (kotta nélkül); vagy egy szonáta 2-3 tétel (eltérő tételtípusok mint pl.: Allegro, Adagio, Siciliano, Menüett stb.) zongorakísérettel.

7. évfolyam

Skálák és hangnemek 7#, 7b-ig, tercskála, hármasnagzatok, kötésvariációk. Eltérő stílus jegyek felismerése. Különböző korhű díszítés fajták megismerése.. A problémák önálló

felismerése és megoldása a módszeres gyakorlás önálló alkalmazásával. Szükséges nagyon lassú és nagyon gyors tempók megismerése. Halk, gyors belégzés tizanthatodnyi idő alatt.

Irodalom:

Bántai-Kovács: Válogatott etűdök III

Köhler: Romantikus etűdök

Köhler: Etűdök op.33. No.2

Händel: 11 szonáta (Elf Sonaten)

Telemann: 12 Fantázia

Kuhlau: 12 Caprice I-II

Mozart: C-dúr Andante

Pergolesi: G-dúr fuvolaverseny

Gluck: G-dúr fuvolaverseny

Bartók: Három Csíkmegyei népdal (Szebenyi)

Az évvégi beszámoló anyaga:

Skála az év anyagából: hangsor, tercek, hármashangzat. 1 etűd és 2 különböző stíluskorszakból származó előadási darab; vagy fuvolaverseny (kettősverseny) két tételének előadása zongorakísérettel.

8. évfolyam

Skálák: kormatikus és egyészhangú. A fuvola felhangjai. Tudatos gazdálkodás a levegővel. Sajátos zenei műszavak megismerése. A XX.századi zene megismerése. A hibátlan előadás kotta nélkül is, koncerten.

Irodalom:

Andersen: 24 etűd op 15.

Händel: 11 szonáta (Elf Sonaten)

Telemann: 12 Fantázia

Kuhlau: 12 Caprice I-II

Andersen: Kleine Capricen. Op. 37.

Andersen: 24 insruktive Etüden Op.30

J.S. Bach: h-moll szvit (táncjátékok)

Mozart: D-dúr szonáta KV. 285

Mozart: Á-dúr szonáta KV.298

Mozart: C-dúr szonáta KV. 285/b

Mozart: G-dúr szonáta KV.285/a

Gaubert: Sicilienne

Az évvégi beszámoló anyaga:

Megfelelő nehézségű etűd, egy adott 1-2 stíluskorszakra jellemző zongorakíséretes és/vagy szóló karakter darab.

9. évfolyam

Skálák: kormatikus és egyéshangú. A fuvola felhangjai. Tudatos gazdálkodás a levegővel. Sajátos zenei műszavak megismerése. A XX.századi zene megismerése. A hibátlan előadás koncerten.

Irodalom:

Köhler: Etűdök op.33. No.3

Händel: 11 szonáta (Elf Sonaten)

Telemann: Metodikus szonáták

Quantz: Duók

Vanhal: G-dúr szonáta

Mozart: Korai szonáták KV.10-15

Andersen: 24 insruktive Etűden

Andersen: 24 etűd op 15.

Mozart: C-dúr Rondó

Mozart: Á-dúr szonáta KV.298

Mozart: C-dúr szonáta KV. 285/b

Mozart: G-dúr szonáta KV.285/a

Gaubert: Ballada

Hindemith: Acht Stück

B. Hummel: Sonata Brevis

Mező: Szvit

Hajdú: Magyar pásztordalok:

Az évvégi beszámoló anyaga:

Megfelelő nehézségű etűd, 1-2 egy adott stíluskorszakra jellemző zongorakíséretes és/vagy szóló karakter darab.

10. évfolyam

A XX.századi zene különféle válfajainak a megismerése és sajátos műszavai. A mély regiszter intenzitásának fokozása; áttetsző, vékony hang a magas regiszterben. Nagy intervallumok áthidalása kötéssel és anélkül.

Irodalom:

Köhler: Etűdök op.33. No.3

Händel: 11 szonáta (Elf Sonaten)

Rössler-Rosetti: D-dúr koncert

Hoffmeister: D-dúr fuvolverseny

Boccherini: D-dúr fuvolverseny

Doppler: Trois Morceaux Op.15, 16, 17

Doppler: Amerikai duettino

Dávid: Szonáta

Fauré: Berseuse Op.16,56

Hindemith: Acht Stück

Gaubert: Románc

Debussy: Syrinx

Az évvégi beszámoló anyaga:

Megfelelő nehézségű etűd, 1-2 egy adott stíluskorszakra jellemző zongorakíséretes és/vagy szóló karakter darab.

A TROMBITA TANSZAK HELYI TANTERVE

TANANYAG

Az egy év alatt az elvégzendő tananyag a tanuló képességeinek, szorgalmának megfelelően „A” tagozaton kb. 30-40 gyakorlat és 3-4 előadási darab, „B” tagozaton 50-60 gyakorlat és 4-6 előadási darab.

A zenei anyag évfolyamba sorolását ne tekintjük merev rendszernek. Ez inkább egy katalógusszerű útmutatást kíván nyújtani a felhasználható zeneművek nehézségi fokáról.

ELŐKÉPZŐ

I. évfolyam

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A hangszer felépítése, részei.
A kottaolvasás alapfogalmai.
Az egész, fél, negyed, nyolcad hangjegyérték és ezek szünetjelei.
A 4/4-es, 2/4-es és 3/4-es ütem.
Az előforduló hangok fogásai.
A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.
A helyes légzés alapjainak elsajátítása.
A helyes szájtartás megalapozása, a fúvóka helyének kialakítása.

Minimális követelmény

Az egészséges, szép trombitahang kialakítása.
Hangterjedelem a kis *h*-től az egyvonalas *a*-ig.

Felhasználható irodalom

Mindennapi gyakorlatok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (I, 6, 16, 42/a, b, c, d)

Etűdök

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (1-62)

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Előadási darabok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (5, 15, 25, 41, 62)

Gyermekdalok, népdalok

A tanszaki meghallgatás anyaga

Kétféle ritmusértéket tartalmazó gyakorlat, gyermekdal vagy népdal.

Az év végi vizsga anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

ALAPFOK „A” ÉS „B” TAGOZAT

1 évfolyam

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A hangszer felépítése, részei.

Az egész, fél, negyed és nyolcad hangjegyérték és a megfelelő szünetjelek.

Nyújtópont a fél érték mellett.

Módosítójelek. A 4/4-es, 2/4-es, 3/4-es ütem.

Az előforduló hangok fogásai.

Memóriafejlesztés: gyermekdalok, népdalok és az előadási darabok megtanulása kotta nélkül.

Motívumok, dallamok azonosságának, különbségének felismerése.

A helyes testtartás, hangszertartás kialakítása.

A rekeszlégzés alapjainak elsajátítása, a levegővezetés megalapozása.

A helyes szájtartás kialakítása ajakregzés és fúvókázás segítségével.

A hangindítás megalapozása.

A legato játékmód alapjainak elsajátítása, szekundkötések (ajakregzéssel, fúvókával, hangszerrel).

Minimális követelmény

Legyen képes egy oktáv hangterjedelmen belül a tanult ritmusértékeket tartalmazó gyakorlat egészséges, szép hangon való eljátszására.

Hangterjedelem a kis a-tól a kétvonalas c-ig.

Felhasználható irodalom

Mindennapi gyakorlatok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (6, 16, 42, 63, 71, 81 /a, b, c, d)

Előadók

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (I-99.)

Colin: Trombitaiskola kezdőknek

Előadási darabok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (5, 15, 25, 41, 62, 70, 80, 98, 99.)

Susato: Rondo (Trombitamuzsika)

A tanszaki meghallgatás anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

2. évfolyam „A”

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A dúr és a moll hangsor hangközei, hármashangzatai.

A tizenhatod érték és szünetjele.

Nyújtópont a negyed és a nyolcad érték mellett, valamint a szitu kópa.

A tanult művek formai elemzése.

A periódus két felének kérdés-felelet viszonya.

A magyar népdal jellemzői, formái, valamint a dalforma (A B A).

A testtartásban és hangszer tartásban előforduló hibák korrigálása.

A rekeszlégzés gyakorlása.

Az egészséges, szép hang létrehozása, a változó sebességű hangindítás megalapozása (nyolcad-, tizenhatodjáték).

A természetes kötések megalapozása, kvint- és kvartkötések.

A dinamikai árnyalás alapjai, visszhanghatás (*f-p*).

Minimális követelmény

A növendék legyen képes nyolcadokat, tizenhatodokat, valamint kvint- és kvartkötéseket tartalmazó gyakorlat eljátszására.

kis g-től a kétvonalas d-ig.

terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (1 #, 2 b előjegyzésig).

Felhasználható irodalom

Mindennapi gyakorlatok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (81/a, b, c, d; a 100/e gyakorlat mintájára, minden fekvésben)

Skálák

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (skálatanulmányok) Colin: Skálatanulmányok

Etűdök

Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola (100-180.)

Trombitaiskola 1.

Varasdy-
Krumpfer:

Előadási darabok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (109, 118, 131, 141, 159, 170, 180.)

Fischer: Induló

Cole: Granit

Barnes: A kis génius

A kis művész

A tanszaki meghallgatás anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első képlete,

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

2. évfolyam „B”

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Lásd az „A” tagozatnál.

Minimális követelmény

Az „A” tagozat követelményén felül:

1. hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig,
2. hangsorok, terclépések, hármashangzatok a megadott hangterjedelmen belül (2 #, 2 b előjegyzésig).

Felhasználható irodalom

Lásd az „A” tagozatnál.

A tanszaki meghallgatás és a félévi beszámoló anyaga

2 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első három képlete (a, b, c),

1 gyakorlat,

2 különböző karakterű előadási darab.

3. évfolyam „A”

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A dúr és a moll hangsor szerkezete.

A 3/8-os, a 6/8-os és a változó ütem; különböző ritmusképletek, a triola.

A zenei anyagban szereplő darabok, táncok főbb jellegzetességei.

A társas zenélés megismertetése duókon keresztül.

A funkciók ellenőrzése, a hibák korrigálása a mindennapi gyakorlatok segítségével.

A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés elsajátítása, a légoszlop megtámasztása, a levegővezetés gyakorlása, fokozott figyelemmel a szép hangra.

Az ajaktechnika és a nyelvtechnika továbbfejlesztése a mindennapi, illetve a skálagyakorlatok segítségével.

A dinamikai skála szélesítése fokozott figyelemmel a hangképzés minőségére (crescendo,

diminuendo).

A legato játékmód fejlesztése a természetes kvint- és kvartkötésekkel.

Minimális követelmény

A növendék legyen képes a tanult ritmusokra épülő, gyorsabb technikai gyakorlat eljátszására.

Hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas e-ig.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig.

Felhasználható irodalom

Mindennapi gyakorlatok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. (I-XII. gyakorlat)

Davidson: Befűzési gyakorlatok

Skálák

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I-II. (skálatanulmányok)

Erődök

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (181-204.)

Trombitaiskola II. (I-50.)

Krumpfer: Trombitaiskola 1.

Előadási darabok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola I. (150, 193, 204.)

Trombitaiskola II. (5, 11, 15, 21, 27, 38, 44, 50.)

Krumpfer: Téma és variációk egy Ph. E. Bach-témára

Trombitamuzsika: Hammerschmied: Csókdal

Susato: Rondo és saltarello

Bogár: Régi magyar táncok

Barnes: A kis virtuóz, A kis mester

Charpentier: Prelüd

Kamprath: Három epizód

Scselokov: Mese, Tréfa, Ifjú gavallér

A tanszaki meghallgatás anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első képlete,

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

3. évfolyam „B”

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Lásd az „A” tagozatnál.

Minimális követelmény

Az „A” tagozat követelményén felül:

3. kvint- és kvartkötések, valamint összekapcsolásuk, illetve nagy terc-kötések,

4. hangterjedelem a kis g-től a kétvonalas f-ig,

5. hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4 #, 4 b előjegyzésig.

Felhasználható irodalom

Lásd az „A” tagozatnál.

A tanszaki meghallgatás és a félévi beszámoló anyaga

2 gyakorlat,
1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első három képlete (a, b, c),
1 gyakorlat,
2 előadási darab.

4. évfolyam „A”

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A dúr és a moll hangsor szerkezete és összehasonlításuk.

A meglévő hangterjedelmen belül a teljes hangkészlet ismerete, az eddig tanult ritmusképletek átfogó, rendszerezett ismerete.

A zenei anyagban szereplő darabok stílusjegyeinek és tempójelzéseinek ismerete.

A társas zenélés művelése különböző összeállítású együttesekben, vagy zenekarban.

A teljes légzés elsajátítása, a kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, a könnyed fúvástechnika megalapozása.

A nyelv- és ujjtechnika továbbfejlesztése, a manuális készség kialakítása a technikai jellegű gyakorlatok segítségével.

A legato játékmód gyakorlása a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötésekkel.

A dinamikai határok tágítása (p-mf-f).

Minimális követelmény

A növendék legyen képes melodikus jellegű és igényes ritmikájú gyakorlatok eljátszására.

A hangterjedelem kibővítése a kis *fisz-től* a kétvonalas *f ig*.

Hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 4 #, 4 b előjegyzésig.

Felhasználható irodalom

Mindennapi gyakorlatok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. (I-XVII. gyakorlat)

Davidson: Befűzési gyakorlatok (válogatva)

Skálák

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. (skálatanulmányok)

Etűdök

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. (51-I 16.)

Arban: Díszítés- és trillaelőkészítő gyakorlatok

Előadási darabok

Varasdy -Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola II. (56, 61, 73, 67, 79.)

Bach: Ária

Fitzgerald: Angol szvit

Telemann: Szvit (1. és 2.)

Albinoni: F-dúr concerto (FAM)

Tornyos: Scherzo, Változatok

Scselekov: Ballada, Gyermekkoncert

A tanszaki meghallgatás anyaga

1 gyakorlat,
1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első képlete,
1 gyakorlat,
1 előadási darab.

4. évfolyam „B”

évi 66 óra (heti 2245 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Lásd az „A” tagozatnál.

Minimális követelmény

Az „A” tagozat követelményén felül:

6. ujjgyakorlatok, a díszítés és a trilla megalapozása,
7. a természetes kvint-, kvart- és nagy terc-kötések.
8. a hangterjedelem kibővítése a kis fisz-tól a kétvonalas g-ig,
9. hangsorok, terclépések, hármashangzatok egy oktávon keresztül, 7 #, 7 b előjegyzésig; a teljes kvintkör ismerete.

Felhasználható irodalom

Lásd az „A” tagozatnál.

A tanszaki meghallgatás és a félévi beszámoló anyaga

2 gyakorlat,
1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első három képlete,
1 gyakorlat,
2 előadási darab.

5. évfolyam „A”

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Egyoktávós skála, tercskála, a hangnem fő hármashangzatai (I, IV, V), a dominánsszeptim-akkord ismerete. Az 5/8, 7/8,

9/8-os ütemfajták és különböző ritmusképletek ismerete. A

zenei anyagban szereplő darabok formai elemzése, hangnemi kitérések felismerése.

Az előforduló tempójelzések ismerete.

A kamarazenélés előtérbe helyezése.

A légzéstechnikában előforduló hibák korrigálása, a játék biztonságának fejlesztése.

Az ujj- és nyelvtechnika tökéletesítése, különös tekintettel a művek zenei megoldására.

Az ajaktechnika fejlesztése az eddig tanult természetes kötések gyakorlásával, a kvint-, kvart- és nagy terc-kötések összekapcsolásával.

Törekvés a teljes dinamikai skála megvalósítására (*pp-f*) különös figyelemmel a szép hangra.

Minimális követelmény

A növendék legyen képes zeneileg és ritmikailag igényesebb, differenciáltabb technikát kívánó gyakorlat eljátszására.

A hangterjedelem kialakítása a kis fisz-tól a kétvonalas g-ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 2 #, 2 b előjegyzésig, terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V) hangköztanulmányok.

Felhasználható irodalom

Mindennapi gyakorlatok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III. (I-III, gyakorlat)

Peters: Gyakorlatok kezdőknek (válogatva)

Colin: 100 Warm Ups (válogatva)

Skálák

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III. (skálatanulmányok 6 képletben)

Arban: Skálatanulmányok

Etüdök

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III. (1-65.)

Clodomir: Petits exercices: Etüdök I. (1-21.)m

Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák)

Előadási darabok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III. (66-74.)

Baldassari: Szonáta

Barat: Orientálé

Händel: Hallei szonáta

B-dúr szonáta

Diabelli: Szonatina

Botti: Románc

Rangers: Velencei karnevál

Tornyos: Szonatina

3 sárpilisi népdal

Clerisse: Téma és változatok

Telemann: B dúr szvit (FAM)

A tanszaki meghallgatás anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első képlete,

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

5. évfolyam „B”

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Lásd az „A” tagozatnál.

Minimális követelmény

Az „A” tagozat követelményén felül:

10. a növendék legyen képes egy barokk szonáta-tételpár (lassú-gyors) és két különböző karakterű előadási darab stílusos eljátszására;
11. egyszerű díszítések és trillák;
12. kvint-, kvart- és terckötések összekapcsolása, oktávkötések;
13. a hangterjedelem kialakítása a kis físz-től a kétvonalas a-ig;
14. ismerkedés a pedálhangokkal;
15. dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 3 #, 3 b előjegyzésig;
16. terclépések, hármashangzat-felbontások (I, IV, V), hangköztanulmányok.

Felhasználható irodalom

Lásd az „A” tagozatnál.

A tanszaki meghallgatás és a félévi beszámoló anyaga

2 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála négy képlete (a, c, e, f),

1 gyakorlat,

1 barokk szonáta lassú és gyors tétele,

1 más stílusú előadási darab.

6. évfolyam „A”

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Egyoktávós skála, tercskála, a főhármások és a dominánsseptim-akkord hangjainak ismerete és összehasonlításuk.

A tonika, szubdomináns, domináns funkciók ismerete.

A hangszeres és az elméleti órákon szerzett ismereteken alapuló formai és harmóniai elemzés.

A légzés és a levegővétel terén eddig tanultak következetes alkalmazása a gyakorlatban.

Az előírt hangterjedelmen belül szép, kiegyenlített hanganyag és a tiszta intonáció kialakítása, könnyed fúvástechnika birtoklása.

A technikai jellegű gyakorlatok és nehezebb fordulatok megoldása, az előírt tempójelzések következetes betartása.

Minimális követelmény

A növendék legyen képes egy nagyobb terjedelmű, zeneileg és technikailag igényesebb darab eljátszására.

Az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a természetes kis terc-kötésig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra.

A hangterjedelem kibővítése a kétvonalas a-ig.

Dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 4 #, 4 b előjegyzésig.

Felhasználható irodalom*Mindennapi, gyakorlatok*

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (I-IV. gyakorlat, válogatva)

Peters: Gyakorlatok (válogatva)

Stamp: Warm Ups+Studies (válogatva)

Colin: Warm Ups, Lip flexibilités (válogatva)

Skálák

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (skálatanulmányok 6 képletben)

Arban:

Trombitaiskola (skálatanulmányok, kromatikus gyakorlatok, hármashangzat-felbontások)

Etűdök

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (1-53.)

Clodomir: Petits exercices: Etűdök I. (1-29.)

Arban: Trombitaiskola (ritmustanulmányok, trillák, díszítések)

Előadási darabok

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (54-61.)

Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, F-dúr concerto I. tétel

Händel: c-moll concerto I. tétel, B-dúr szonáta, Asz-dúr szonáta

Telemann: F-dúr szonáta, d-moll szonáta

Balay: Andante et allegro

Scselokov: Koncert no. 3

Hanus: Impromptus

Thome: Fantázia

Bogár: Concertino I, Concertino II.

Desportes: Introductions

Hidas: Concerto no. 2, I, tétel

Cimarosa: F-dúr concerto (FAM)

A tanszaki meghallgatás és a félévi beszámoló anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első képlete,

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

6. évfolyam „B”

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

Lásd az „A” tagozatnál.

Minimális követelmény

Az „A” tagozat követelményén felül:

17. az ajakizomzat rugalmasságának és erejének fokozása a pedálhangoktól a természetes kis terc-kötésekig, fokozott figyelemmel a helyes funkciókra, szép hangra;

18. a hangterjedelem kibővítése a kétvonalas b-ig;

19. dúr és moll hangsorok egy oktávon keresztül, 7 #, 7 b előjegyzésig;

20. a másfél-oktávós, ötképletes skálatanulmányokból egy dúr és egy moll hangsor.

Felhasználható irodalom Lásd az „A” tagozatnál.

A tanszaki meghallgatás és a félévi beszámoló anyaga

2 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála négy képlete (a, c, e, f,)

1 gyakorlat,

1 barokk szonáta lassú és gyors tétele,

1 más stílusú előadási darab.

TOVÁBBKÉPZŐ „A” ÉS „B” TAGOZAT

7-10. évfolyam „A”

évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése

A hat zeneiskolai évfolyamban elsajátított készségek megőrzése, fejlesztése.

A légzés és levegővezetés terén eddig tanultak elmélyítése, következetes alkalmazása, az előforduló hibák korrigálása.

A hangterjedelem további fejlesztése fokozott figyelemmel a szép hangra és a tiszta intonációra.

A további hangszeres fejlődés mellett a zenei műveltség elmélyítése, a zenélési kedv

ébredtartása.

A kamarazenélés és a zenekari játék előtérbe helyezése.

A hangszeres készséget fejlesztő anyagot a zeneiskolai anyagra építve, az ott elmaradottakat pótolva kell végezni.

Minimális követelmény

Az alapfokon tanultakon kívül:

- 21. díszítések,
- 22. rövid előke, dupla előke,
- 23. trilla előkével, utókéval,
- 24. triplanyelv,
- 25. duplanyelv.

Felhasználható irodalom

Mindennapi gyakorlatok

Stamp: Warm Ups

Colin: Warm Ups

Peters: Gyakorlatok haladóknak

Maggio: Mindennapi gyakorlatok

Skálák

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola III-IV. (egyoktávós, hatképletes skálatanulmányok)

Varasdy-Nagyiván-Sztán: Trombitaiskola IV. (másfél oktávós, ötképletes skálatanulmányok) Arban:

Skálatanulmányok

Etüdök

Arban: Trombitaiskola

Colodimir: Etüdök (I, II III, IV, VI.)

Előadási darabok

Az alapfok 5-6. évfolyamában javasolt darabokon kívül:

Keller: Szonáta

Corelli: e-moll szonáta

Purcell: B-dúr szonáta

Albinoni: Esz-dúr, g-moll és C-dúr concerto

Vivaldi: d-moll concerto

Neruda: Trombitaverseny I. tétel

Hummel: Trombitaverseny I. tétel

Haydn: Trombitaverseny II-III. tétel

Hidas: Concerto no. 2

Sahov: Scherzo

Barat: Fantázia

Bozza: Capriccio

Arutjunjan : Trombitaverseny

Gedicke: Koncertetűd

A tanszaki meghallgatás anyaga

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

Az év végi vizsga anyaga

1 skála első képlete,

1 gyakorlat,

1 előadási darab.

évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A továbbképző „B” tagozat növendékei számára a zeneművészeti szakközépiskolai tantervben megfogalmazott követelmények az irányadók.

4. JAVASOLT ÉRTÉKELÉSI MÓD

A tanuló teljesítményének mérhetőségi formái: évközi munka, tanszaki meghallgatás, beszámoltatás, vizsga.

„A” tagozaton félévenként egy tanszaki hangversenyt, év végén vizsgát javasolunk. „B” tagozaton félévenként legalább két nyilvános szereplést, félévkor beszámolót, év végén vizsgát javasolunk. A hangversenyeken, a beszámolókon és a vizsgán előadott előadási darabokat és a skálákat kotta nélkül kell játszani. A hangszeres előképzősök számára a beszámolók e formái nem kötelezőek, előmenetelük értékelése történhet egy-egy összefoglaló órán is.

A növendék előmenetelének értékelésére - a havi érdemjegyeken kívül-évi két alkalommal kerül sor. Az osztályzatokat a hangszeres tanárjavaslata alapján az egész évi munka figyelembevételével a vizsgabizottság állapítja meg. A tanuló szorgalmának értékelése minden esetben a főtárgytanár feladata.

Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint főtárgyból eredményes vizsgát tett. Ha bármilyen elfogadható ok miatt a növendék a beszámolón nem vett részt, osztályzatát évi munkája alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

5. TÁRGYI FELTÉTELEK

Megfelelő alapterületű és belmagasságú, jó akusztikájú, jól szellőztethető tanterem, jól felhangolt zongorával (pianínóval).

Hangszerállomány: a zeneiskolai szintnek megfelelő minőségű, zenei pályára készülő növendékek esetében az átlagosnál jobb minőségű trombiták, tartozékokkal (tok, fúvóka).

Alapvető karbantartási felszerelés (faggyú, olaj, fúvóka- és hangszertisztító spirál).

Metronóm; lehetőleg a teljes alakot visszaadó tükör.

Jól felszerelt kottatár (a trombitairodalom jelentősebb műveiből legalább két-két példány), melyet az újonnan megjelent művekkel állandóan gyarapítani kell. Módszertani és hangszer- és hangszer- és zenei műszótár.

A növendékek produkciójának értékeléséhez magnetofon, esetleg videofelvételi lehetőség.

Tantermenként legalább 2 db, állítható magasságú kottaállvány.

6. JAVASLATOK, ÚTMUTATÁSOK

A képzés legeredményesebb módjának azt tartjuk, ha a tanuló 8-10 éves korban kezdi el a hangszer tanulását. Amennyiben fogazata és fizikuma alkalmassá teszi, nem kizárt 7 éves korban elkezdni a hangszeres előképző évfolyamot. Ennek megfelelően a trombita alapfokú oktatás 6 évfolyamra módosul.

Fektessünk nagy hangsúlyt a helyes légzés és levegővezetés elsajátítására. Csak a helyes légzéstechnikám épülhet ideális befúvási mód. Nagy figyelmet kell fordítani a helyes hangszer- és testtartás, valamint a befúvás állandó ellenőrzésére.

Az óra elején történő rendszeres hangképzéssel a mindennapi gyakorlatokon keresztül ellenőrizhetjük és javíthatjuk az előforduló hibákat és tudatosítjuk a növendékben az igényes hangképzés szükségességét.

Hagyjunk elég időt kezdetben az alapfunkciók elsajátítására, a helyes befúvás megtanulására, melyet a későbbiekben is folyamatosan ellenőrizni kell.

Az esetleges eltorzulásokat azonnal korrigálni kell, még ha ez esetenként megtorpanást is jelent az oktatás folyamatában.

A hangszeres óra felépítése technikailag és zeneileg igényes, változatos, következetes legyen.

Tanítsuk meg tanulóinkat helyesen gyakorolni.

A KLARINÉT TANSZAK HELYI TANTERVE

Klarinét tanterv

A klarinéttanítás szakirányú feladata

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten) hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes kifejező klarinéthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

tartott hangokat állandó és változó dinamikával (*pl. mf<ff>pp*), intonáció megtartásával, hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben, a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

Követelmények

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.
- e-f³ hangterjedelemben legyen képes a klarinét biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben dinamikailag árnyalt, kulturált hangot képezni.
- alkalmazza játékában a hangindítás és elválasztás különböző módjait,
- ismerje az e-f³ hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezze az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni, legyen tisztában a klarinét transzponáló jellegével,
- legyen tisztában a náddal és a nádválasztással kapcsolatos alapvető tudnivalókkal,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető módjait, és végezze ezeket önállóan,
- tudjon folyékonyan kottát olvasni,
- ismerje a tanult anyagban előforduló ritmikai elemeket, ütemfajtákat, tempó- és karakterjelzéseket, dinamikai és egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,

- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (dinamika, agogika, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- rendelkezzen a játszott anyagra vonatkozó formai ismeretekkel, ismerje az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes

- e-g³ hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
  - dúr és moll skálák 4#, 4 b előjegyzésig tercsmenetekkel, hármashangzat-, domináns szeptim- és szűkített szeptimfelbontásokkal,
  - Jeanjean: Etűdök I/2.,
  - egy szabadon választott etűd, az előbbtől eltérő stílusú,
  - az alábbi verssenyművek bármelyikének lassú tétele:
    - Leopold Koželuch: Esz dúr klarinétverseny
    - Tuček: B-dúr klarinétverseny
    - Rösler – Rosetti: Klarinétverseny
  - egy szabadon választott előadási darab vagy szélső gyors tétel, amely az előbbtől eltérő stílusú.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék

- legyen képes e-g³ hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben széles dinamikai határok közt mozgó, színes, telt, kifejező hangot játszani,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és hangelválasztás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az e-g³ hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a legmegfelelőbb ujjrend önálló megválasztására,
- rendelkezék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a klarinét történetéről, fizikai sajátosságainak alapjairól, irodalmáról, a különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- rendelkezzen átfogó ismeretekkel a ritmikai elemekre, ütemfajtákra, tempó- és karakterjelzésekre stb. vonatkozóan,
- legyen képes új ismeretek önálló megszerzésére (új ritmikai elemek megértésére, zenei műszavak lefordítására, fogások kikeresésére különböző táblázatokból stb.),
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei, illetve zenekari szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséssel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes

- e-a³ hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudatosan alkalmazni a helyes légzéstechnikát,
- hangsorokat játszani: valamennyi dúr és moll hangnemben hármashangzat-felbontásokkal, hangközmenetekkel, valamint kromatikus skálát,
- kiegyenlített hangon játszani a különböző regiszterekben, kielégítő intonáció mellett.

Ismerje a különböző előadási jelek jelentését és tudja azokat megvalósítani a hangszerén.

Tudjon

- kielégítően transzponálni „A” klarinétra,
- jól lapról olvasni.

Rendelkezzék alapvető ismeretekkel a nádfaragásról.

Tananyag

A tananyag kiválasztásának elvei

Az ajánlott tananyagjegyzékből választott vagy egyéb felhasznált anyag mindig feleljen meg a növendék képességeinek, hangszeres adottságainak, zenei tehetségének, szorgalmának; legyen összhangban a tanítandó, illetve a tanuló által már megszerzett ismeretekkel, zenei pályára készülők esetében a zeneművészeti szakközépiskola elvárásaival.

A továbbképző „A” tagozat évfolyamain váljon egyre inkább meghatározóvá a tanítvány zenei ízlése, érdeklődése is.

A növendék technikai képzését szolgáló skálákat, etűdöket – az örömteli hangszertanulás érdekében – ellensúlyozza megfelelő mennyiségű, zenei élményt nyújtó előadási darab, kamaramű. Ügyeljünk rá, hogy a technikai képzés ne váljon öncélúvá, teremtsünk egyensúlyt a tanuló technikai és zenei fejlődése között.

Az alapfokú évfolyamok tananyagát úgy állítsuk össze, hogy a növendék átfogó képet kapjon a legfontosabb zenei korszakokról, stílusokról. Ehhez elegendhetlen az igényes, hangszereszerű átiratok tananyagba iktatása is.

A felhasználható irodalomban szereplő gyűjtemények a bennük található művek eltérő nehézségi foka, valamint a tanulók különbözősége miatt esetenként több évfolyam anyagában is szerepelnek.

A felsorolt kottákon kívül, főként a zeneiskola továbbképző évfolyamain számtalan egyéb – a növendék képességeinek, igényének, hangszeres tudásának megfelelő – eredeti mű, illetve átirat is felhasználható a tanítás során.

Hangszeres előkészítő

Az általános iskola 4. évfolyamába járó (vagy még ennél is fiatalabb) tanulók egy része fizikai adottságai miatt még alkalmatlan a klarinétozásra. A korai kezdésből adódó esetleges rossz beidegződések (helytelen test-, könyök-, kéztartás, görcsös billentés, rossz befúvásmód, elégtelen légzési kapacitás, kidagadó erek a nyakon stb.) nem szolgálhatnak alapul a későbbi laza játékhoz. *Ilyen korú növendék csak a szaktanár véleménye alapján, nagyon gondos mérlegelés után kezdje meg tanulmányait! Egyedi esetekben Esz klarinéton kezdhet.*

Hangszeres és zenei ismeretek

A fafúvós hangszerek. (Külső megjelenés, hangmagasság, hangszín stb.)

A hangszer részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.

A nád szerepe és beállítása.

A törzshangok olvasása és fogásai e-a¹-ig, módosított hangok a tanult zenei anyagnak megfelelően, de legalább: b, b¹ és fisz¹.

Egész, fél, negyed, nyolcad értékek, egész, fél, negyed szünet, nyújtópont, szinkópa.

A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.

Módosítójelek, ismétlőjel, korona, a levegővételi jele, dinamikai jelek.

A játékmód és artikuláció alapfogalmai (pl. andante, legato stb., kivéve staccato).

A szerkezet, tagolás alapfogalmai (pl. motívum, sor, ütem súly stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

A helyes légzéstechnika ismertetése, gyakoroltatása.

Helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása.

A helyes befúvás, hangindítás és befejezés begyakorlása, a nyelv helyzete és szerepe.

A megadott hangterjedelmen belül lehetőleg tisztán intonált, egészséges hang elérése.

A helyes gyakorlás és memorizálás módjai.

A társas muzsikálás kezdetei, a tanár, esetleg zongorakísérő közreműködésével.

Minimális követelmény

Jól megalapozott légzés, befúvás, hangindítás.

A törzshangok biztonságos olvasása és fogásainak ismerete g-a¹-ig, valamint b, b¹ és fisz¹.

Gyermekek dalok, népdalok és egyéb dallamok megszólaltatása a fenti hangterjedelem határáig.

Az év végi beszámoló anyaga

Négy gyermek- vagy népdal, illetve egyéb dallam lehetőleg kotta nélkül, a minimális követelménynél megkívánt hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével.

Felhasználható irodalom

Rozanov: Klarinétiskola I.

Muzika (Moszkva)

9892, 11907

Alapfok „A” tagozat

1. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A fafúvós hangszerek ismertetése.

A klarinét részei, összeállításuk helyes módja, tisztítás, karbantartás.

A nád szerepe és beállításának különböző módjai.

A törzshangok olvasása és fogásai e-a²-ig, esetleg c³-ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

Egész, fél, negyed, nyolcad értékek és az ezeknek megfelelő szünetjelek, a nyújtópont fogalma, felütés, csonka ütem.

Éles és nyújtópont ritmus, szinkópa.

A 2/4-es, 3/4-es és 4/4-es ütem.

Ismétlőjel, korona, levegővételi jele, módosítójelek, dinamikai jelek.

A dúr és moll érzet kialakítása, a hangosorok tudatosítása abszolút hangnévvel.

A játékmód és artikuláció alapfogalmai, jelei (kivéve staccato!).

A szerkezet, tagolás alapfogalmai; da Capo, prima volta-seconda volta.

A hangszerkezelés fejlesztése

A helyes légzéstechnika állandó gyakoroltatása.

A helyes test-, hangszer- és kéztartás kialakítása.

A helyes befúvás, hangindítás és elválasztás.

A megadott hangterjedelmen belüli lehetőleg tisztán intonált, szép hang elérése, kitartott hangok. Dúr és összhangzatos moll hangsorok 1#, 1b előjegyzésig (kivéve d-moll) kotta nélkül, lehetőleg a tanult hangterjedelem határáig (esetleg hármashangzat-felbontásaik is). Gyakorlásuk legato, tenuto. A helyes gyakorlás és memorizálás különböző módjainak megismertetése. Társas zenélés a tanárral, illetve magasabb évfolyamos növendékekkel, vagy zongorakísérettel.

Minimális követelmény

Jól beállított légzés, befúvás, hangindítás.

A törzshangok olvasása és fogásainak ismerete e-f²-ig, valamint b, b¹, fisz¹, gisz¹.

A G-dúr, F-dúr és az összhangzatos a-moll hangsorok ismerete és megszólaltatása kotta nélkül.

Rövid, előjegyzést nem tartalmazó gyakorlatok, népdalok, gyermekdalok, fél, negyed, nyolcad értékekkel, a fenti hangterjedelem határáig, Kovács B.: *Klarinétozni tanulok U/107., 125., Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/85., 88. stb. nehézségi fokán.*

8-16 ütemes előadási darabok (vagy népdalok), lehetőleg kísérettel. Pl. *Mozart: Menüett, Lully: Menüett* (Könnyű előadási darabok – Meizl).

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- két gyakorlat (a minimális követelménynél magkívánt hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
- két előadási darab, lehetőleg kotta nélkül és kísérettel.

Felhasználható irodalom

Balassa: Klarinétiskola I.

Kovács: Klarinétozni tanulok I.

Dudás L.: Klarinétiskola I.

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I.

Kovács: Klarinétozni tanulok I.

Miháltz: Klarinétalbum I.-II.

Meizl: Könnyű előadási darabok

First Clarinet Album

Abacadabra Album

EMB Z 5503

EMB Z 12282

Music Trade M 06

PWM 4550

Kuszing: Klarinétmuzsika kezdőknek

Kleine Spieltücke

Ten Easy Tunes

2. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangterjedelem bővítése kromatikusan c³-ig, esetleg d³-ig.

A h, illetve fisz² mindkét fogáslehetősége (aisz-h, illetve f²-fisz² kapcsolatban).

A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont a nyolcad érték mellett, triola.

A 3/8-os, 6/8-os, 9/8-os ütem; hangindítás súlytalan helyen, átkötés. A dúr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll különbségeinek tudatosítása.

A hármashangzat fogalma.

Az enharmónia fogalma.

A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).

A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.

(Azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódikus kérdés-felelet viszonya.)

A hangszerkezelés fejlesztése

A légzéstechnika állandó tökéletesítése.

Tartott hangok dinamikával, crescendo-descrescendo az intonáció változása nélkül.
A hangindítás gyorsítása, repetíció a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
A kéztartás és billentés állandó javítása.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik (esetleg terc hangközeik is) 2#, 2b előjegyzésig, kotta nélkül, a tanult hangterjedelem határáig.
Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel, repetícióval.
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Minimális követelmény

Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan a²-ig.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása 1#, 1b előjegyzésig kotta nélkül.
Előjegyzés nélküli vagy 1 előjegyzésű gyakorlatok, népdalok, műzenei példák fél, negyed, nyolcad értékekkel, éles nyújtott ritmussal vagy szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével; Kovács: *Klarinétozni tanulok I/171., 182., illetve Balassa – Berkes: Klarinétiskola I/144. nehézségi fokán.*
16-32 ütemes előadási darabok kulturált hangon, tagolta, törekedve a tiszta intonációra, kísérettel. Pl. G. Fr. Händel: *Minuetto*
(Kis előadási darabok I/7.), L. Mozart: *Bourrée* (Könnyű előadási darabok – Meisl F.).

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- két gyakorlat (a minimális követelménynél megkívánt hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
- két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

Felhasználható irodalom

Balassa: Klarinétiskola I.	EMB	Z 5503
Balassa: Klarinétiskola II.	EMB	Z 5727
Kovács: Klarinétozni tanulok I.	EMB	Z 12282
Dudás L.: Klarinétiskola I.	Music trade	M 06
Kievi iskola I-II.	Kiev	
Rozanov: Klarinétiskola I.	Muzika	9892, 11907
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I.	PWM	4550
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.	PWM	4594
Périer: Le débutant clarinettiste	Leduc	A. L. 19075

Perényi: Etüdök

Kurkiewicz: Etüdök I.

Perényi: Klarinét repertoár

Berkes: Kis előadási darabok I.

Kuszing: Klarinétiskola kezdőknek

Classical Album (Boosey)

3. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangterjedelem bővítése kromatikusan f^3 -ig, a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.

A legegyszerűbb segédfogások.

A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.

A 2/2-es, 4/8-os, 5/8-os, 7/8-os, 5/4-es és 6/4-es ütem; változó ütem, alla breve.

A kromatikus skála fogalma, a különböző hangközmenetek felépítése.

A legegyszerűbb díszítések: rövid és hosszú előke, paránytrilla.

A játékmód, artikuláció további finomítása, staccato.

Dalforma (ABA), triós forma.

Tempo I, dal Segno, Vi-de.

A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (pl. tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

A légzéstechnika állandó javítása, a megfelelő támasz kialakítása.

A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.

A regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével; az egységes hangszín kialakítása.

Az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.

Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.

dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, 3#, 3b előjegyzésig; hármashangzat-felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.

A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.

A belső hallás fejlesztése. (Intonáció, a tempó és a karakter elképzelése a játék megkezdése előtt.)

Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.

Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Minimális követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan c^3 -ig.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása 2#, 2b előjegyzésig, kotta nélkül.

Mérsékelt tempójú, egyszerű ritmusképletekből álló, különböző karakterű gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben, Kovács: Klarinétozni tanulok I/262., 270., illetve

Balassa – Berkes: Klarinétiskola II/32. nehézségi fokán.

Több regisztert érintő előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, zongora- é vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. G. Fr. Handel: L'impertinence (Kis előadási darabok I/8.), W.A.Mozart: Menüett (Klarinétmuzsika kezdőknek 11.)

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- két különböző karakterű etűd,
- két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

Felhasználható irodalom

Balassa: Klarinétiskola I.	EMB	Z 5503
Balassa: Klarinétiskola II.	EMB	Z 5727
Kovács: Klarinétozni tanulok I.	EMB	Z 12282
Kovács: Klarinétozni tanulok II.	EMB	Z 13291
Dudás L.: Klarinétiskola I.	Music trade	M 06
Kievi iskola II.	Kiev	
Rozanov: Klarinétiskola I.	Muzika	9892, 11907
Rozanov: Klarinétiskola II.	Muzika	10517, 16830
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi	Ricordi	ER 2183

Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I.	PWM	4550	
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.	PWM	4594	
100 Studien (G. Joppig – S. Trier)	Universal		UE 18264

Perényi: Etűdök

Kurkiewicz: Etűdök II.

Beekum: Divertimento

Universal Album I.-II.

Kocsis-Berkes: Barokk és klasszika

Kocsis-Berkes: Nagyromantika

7 Great Tunes

4. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.).

A klarinét szerepe a különböző zenei műfajokban.

A hangterjedelem bővítése kromatikusan g^3 -ig, esetleg a^3 -ig.

Bonyolultabb segédfogások, tisztítófogások.

Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.

További díszítések: a trilla, utóka, kettős ékesítés (mordent) írásmódja és megoldása.

A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.

A moduláció fogalma. Egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.

Rondóforma, variációs forma, szonátaforma.

A hangszerkezelés fejlesztése

A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.

Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.

Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.

Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, 4#, 4b előjegyzésig kotta nélkül; hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel.

Skkálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.

Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.

A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.

Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Minimális követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan f^3 -ig.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok 3#, 3b előjegyzésig, hármashangzat-felbontásaikkal, tercmenetekkel együtt, kotta nélkül.

Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai feladatot feldolgozó etűdök, műzenei példák megszólaltatása; Kovács: *Klarinétozni tanulók II/13., 28., illetve Balassa: Klarinétiskola II/40., 56. nehézségi fokán.*

Nagyobb terjedelmű előadási darabok, tisztán intonálva, a mű stílusát és hangulatát tükröző előadásban, kísérettel. Pl. Mozart Románc (Klarinétmuzsika kezdőknek 10.), Weber: *Vadászkórus* (Kis előadási darabok I/19.).

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- két különböző karakterű és tempójú etűd,

- egy tétel pár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreműködésével).

Felhasználható irodalom

Balassa: Klarinétiskola II.	EMB	Z 5727
Kovács: Klarinétozni tanulok II.	EMB	Z 13291
Kievi iskola IV.	Kiev	
Rozanov: Klarinétiskola I.	Muzika	9892, 11907
Rozanov: Klarinétiskola II.	Muzika	10517, (16830)
Vácz Gy.: Ujjgyakorlatok	EMB	Z 2134
Beekum: Upscale, Downscale 26 etűd	Harmonia	H.U. 3465
Delécluse: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 21242
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi	Ricordi	ER 2183
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat	Leduc	A.L. 17089
Kratochvil: 66 etűd	Supraphon	H 4708
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I.	PWM	4550
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.	PWM	4594
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III.	PWM	4905
Müller (I.): Etűdök	Terminal	1992 T 9208
Périer: Le Débutant clarinettiste	Leduc	Al.L. 19075
100 Studien (G. Joppig – S. Trier)	Universal	UE 18264
Kurkiewicz: Etűdök IV.		
Janes Bae: 40 Modern etűd		
Beekum Divertimento		

Alapfok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a növendék, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és hangszeres adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen a „B” tagozatos oktatás minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. A „B” tagozatra irányítás legkorábban az 1. évfolyam (vagy a későbbiekben bármely tanév) végén, (Kivételes esetben – ha a növendék (klarinét) hangszeres előkészítőt végzett – „B” tagozatra irányítható már az 1. évfolyamtól is.) közös meghallgatás alapján történjen, az iskolavezetés, a fúvós tanszak tanárai és lehetőség szerint a szaktanácsadó jelenlétében. A „B” tagozatos növendék hangszeres játéka elsősorban hangminőségben, a hangszerkezelés biztonságában, virtuozításban és az előadás kifejezőerejében haladja meg az „A” tagozaton tanulók szintjét!

2. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangterjedelem bővítése kromatikusan d^3 -ig, esetleg f^3 -ig; a kisujj-billentyűknél mindkét fogásvariáció ismerete és alkalmazása.

A legegyszerűbb segédfogások (pl. f^2 -fisz² stb.).

A tizenhatod érték és szünetjele, nyújtópont nyolcad érték mellett, triola.

A 6/4-es, 2/2-es 3/8-os, 6/8-os és 9/8-os ütem; alla breve; hangindítás súlytalan helyen, átkötés.

A dūr és moll hangsor szerkezete, a természetes, összhangzatos és dallamos moll különbségeinek tudatosítása. A hármashangzat fogalma, a különböző hangközmenetek felépítése.

Az enharmónia fogalma.

A játékmód, artikuláció további differenciálása (portato stb.).

A legegyszerűbb díszítések; rövid és hosszú előke; a trilla fogalma.

A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten.

(Azonosság, hasonlóság, különbségek felismerése, a periódus kérdés-felelet viszonya.)

A hangszerkezelés fejlesztése

A légzéstechnika állandó tökéletesítése, megfelelő támasz kialakítása.
Tartott hangok különböző dinamikával: crescendo-descrescendo az isntonáció változása nélkül.
A hangindítás gyorsítása, repetíció, a torok és nyelv lazaságának megőrzésével.
A kéztartás és billentés állandó javítása, az ujjmozgások lazítása trillák segítségével.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, hármashangzat-felbontásaik és tercmeneteik 2#, 2b előjegyzésig, kotta nélkül, a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig.
Hangsorok gyakorlása különböző kötésekkel, repetícióval.
Lapról olvasás az előző év anyagának megfelelő nehézségi fokon.
Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Minimális követelmény

Helyes alapon nyugvó légzés, befúvás, hangindítás.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan d³-ig.
Dúr és összhangzatos moll hangsorok, valamint hármashangzat-felbontásaik ismerete és megszólaltatása 2#, 2b előjegyzésig, fél, negyed, nyolcad, tizenhatod értékekkel, éles, nyújtott ritmussal és szinkópával, páros és páratlan lüktetéssel; a fenti hangterjedelem teljes igénybevételével;
Kovács: *Klarinétozni tanulok I/279., 289., illetve Balassa: Klarinétiskola I/138. nehézségi fokán.*
16-32 ütemes előadási darabok, kotta nélkül, kulturált hangon, tagoltan, törekedve a tiszta intonációra – kísérettel. Pl. W. Gluck: Ária (Klarinetten Album II. – UE 18308), Mező: *Scherzettino* (Klarinétmuzsika kezdőknek 17.).

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- két gyakorlat (a minimális követelménynél megkívánt hangterjedelem minél teljesebb igénybevételével),
- két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,
- lehetőség szerint lapról olvasás.

Felhasználható irodalom

Kovács: Klarinétozni tanulok I.	EMB	Z 12282
Kovács: Klarinétozni tanulok II.	EMB	Z 13291
Dudás L.: Klarinétiskola I.	Music Trade	M 06
Dudás L.: Klarinétiskola II.	Music Trade	M 07
CZ.I.		
Delécluse: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 21242
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I.	PWM	4550
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.	PWM	4594
Périer: Le Débutant clarinettiste	Leduc	Al.L. 19075
100 Studien (G. Joppig – S. Trier)	Universal	UE 18264

3. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A klarinét kialakulása, fejlődése, sajátosságai (furata, átfúvása, transzponáló jellege stb.).
A klarinét szerepe különböző zenei műfajokban.
A hangterjedelem bővítése kromatikusan f³-ig, esetleg g³-ig.
Bonyolultabb segédfogások (pl. f¹-fisz¹ stb.), tisztítófogások (pl. a¹ stb.).
A harmincketted és szünetjele, tizenhatod triola, többütemes szünetek.
Az 5/4-es, 4/8-os 5/8-os, 7/8-os ütem; változó ütem.
A négyeshangzatok fogalma, domináns- és szűkített szeptimfelbontások.
A kromatikus skála fogalma, szekvenciák felépítése.
Díszítések: paránytrilla, trilla és utóka.
A játékmód, artikuláció finomítása, staccato.
Dalforma (ABA), triós forma, szonátaforma.
Tempo I. dal Segno, Vi-de.

A játszott előadási darabok stílusjegyeinek megismerése (tánc típusok).

A hangszerkezelés fejlesztése

A légzéstechnika állandó ellenőrzése, szükség esetén javítása, a támasz automatikussá tétele.

A dinamika határainak kiterjesztése a tiszta intonáció megtartása mellett.

Regiszterváltások finomítása a levegő megfelelő vezetésével, az egységes hangszín kialakítása.

Az ujjak határozott, ugyanakkor laza billentése.

Differenciált hangindítás és a hang szép befejezésének gyakorlása.

Dúr, összehangzott és dallamos moll hangsorok a hangterjedelem alsó és felső határáig, 3#, 3b előjegyzésig. Hármashangzat-, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontások és tercmenetek, kotta nélkül.

A skálázás tempójának fokozása különböző variációkkal: éles, nyújtott ritmusok, különféle kötések, repetíció.

A belső hallás fejlesztése. (Intonáció, a tempó és a karakter elképzelése a játék megkezdése előtt.)

Önálló hangolás.

Lapról játék az előző év anyagának nehézségi fokán.

Társas zenélés: kíséretes előadási darabok, duók, triók.

Minimális követelmény

A már megszerzett ismeretek és készségek helyes alkalmazása.

A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan f^3 -ig.

Dúr és összehangzott moll hangsorok és hármashangzat-felbontásaik, valamint tercmeneteik ismerete és megszólaltatása 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül.

Különböző karakterű, nagyobb technikai képzettséget igénylő gyakorlatok, műzenei példák biztonságos eljátszása a fenti hangterjedelemben; bonyolultabb ütemfajták, ritmikai elemek, ritmusképletek alkalmazása; Kovács: *Klarinétozni tanulok I/269., II/15.*, Kukiewicz: *Válogatott gyakorlatok I/21. nehézségi fokán.*

Különböző regiszterekben mozgó előadási darabok stílusosan, tisztán intonálva, kotta nélkül, zongora- vagy egyéb hangszerkísérettel. Pl. Schumann: *Álmodozás* (Berkes: *Előadási darabok II/10.*), Weber: *Szonatina* (Hresztomatyija IV-V.), Telemann: *Ária* (Klarinétmuzsika II.).

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- két különböző karakterű etűd,
- két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,
- lehetőség szerint lapról olvasás.

Felhasználható irodalom

Kovács: Klarinétozni tanulok II.	EMB	Z 13291
Dudás L.: Klarinétiskola II. CZ.I.	Music Trade	M 07
Váczai Gy.: Ujjgyakorlatok	EMB	Z 2134
Delécluse: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 21242
R-Giampieri: Raccolta di esercizi e studi	Ricordi	ER 2183
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I.	PWM	4550
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.	PWM	4594
Périer: Le Débutant clarinettiste	Leduc	A.L. 19075
100 Studien (G. Joppig – S. Trier)	Universal	UE 18264

4. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangterjedelem bővítése kromatikusan g^3 -ig, esetleg a^3 -ig.

További segédfogások (pl. ún. „hosszú” b^2 stb.) és tisztítófogások.

Kvintola, szextola, kettős nyújtópont.
A szűkített szeptimek hangjainak enharmonikus átértékelése.
A kettős ékesítés (mordent) írásmódja és megoldása.
A moduláció fogalma. Egyszerű hangnemi kitérések felismerése a tanár segítségével.
Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit és tudatosan javítsa azokat.
Rondóforma, variációs forma.
A tanuló ismerje fel és játékában alkalmazza a különböző stílusjegyeket.

A hangszerkezelés fejlesztése

A légzés-, nyelv- és ujjtechnika területén megszerzett ismeretek és készségek elmélyítése, tökéletesítése.
Minden regiszterben kiegyenlített, telt hang kialakítása.
Különböző hangindítások és hangbefejezések gyakorlása a nyelv differenciált alkalmazásával.
Hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogása.
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok a tanult hangterjedelem alsó és felső határáig, 4#, 4b előjegyzésig, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.
Skálázás a korábban megismert módokon, különböző dinamikával, ritmikával és artikulációval.
A növendék önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlása során felmerülő problémák megoldására.
Az eddig megszerzett formai és szerkezeti ismeretek alkalmazása a művek előadásában.
A lapról játék formailag és zeneileg igényes megvalósítása.
Rendszeres társas zenélés vagy zenekari játék.

Minimális követelmény

Az eddig megszerzett ismeretek és készségek önálló alkalmazása.
A hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan g³-ig.
Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, hármashangzat-felbontásaikkal, tervmeneteikkel, kotta nélkül.
Nagyobb lélegzetű, különböző karakterű és tempójú, többféle technikai problémát feldolgozó etűdök megszólaltatása, *Kukiewicz: Válogatott gyakorlatok II/1., 17. nehézségi fokán.*
Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár, vagy hasonló terjedelmű más előadási darab ízléses, igényes előadása kotta nélkül, kísérettel. *Pl. Mozart: Szonatina (EMB Z 8291), H. Baermann (Wagner?): Adagio.*

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- két különböző karakterű és tempójú etűd,
- egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, kotta nélkül,
- lehetőség szerint lapról olvasás.

Felhasználható irodalom

CZ.I.		
Rozanov: Klarinétiskola II.		Muzika 10517 (16830)
Váczi Gy.: Ujjgyakorlatok		EMB Z 2134
Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd	Harmonia	H.U. 3465
Delécluse: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 21242
Giampieri: Raccolta di esercizi e studi	Ricordi	ER 2183
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat	Leduc	17089
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III.	PWM	4905
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.	PWM	4594
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV.	PWM	4906
Müller (I.): Etűdök	Terminal	1992 T 9208
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat	Leduc	A.L. 18035
100 Studien (G. Joppig – S. Trier)	Universal	UE 18264

Útmutatás a zeneművészeti szakközépiskolák felvételi anyagához

Skála

Egy szabadon választott dúr vagy moll skála 4#, 4b előjegyzésig (hangsor, tercmenetek, hármashangzat, domináns- és szűkített szeptim-felbontások).

Etűd

- Jeanjean: Etűdök, I. kötet 2. gyakorlat (staccato gyakorlat),
- egy szabadon választott, az előbbtől (tempóban és karakterben) eltérő stílusú etűd.

Előadási darab

- Az alábbi versenyművek bármelyikének lassú tétele:
  - Leopold Kazeluch: Esz-dúr klarinétverseny
  - Tucek: B-dúr klarinétverseny
  - Rösler – Rosetti: Klarinétverseny
- Egy szabadon választott előadási darab vagy szélső gyors tétel, amely az előbbtől eltérő stílusú.

Az előadási darabok kotta nélkül játszandók!

A különböző zeneművészeti szakközépiskolák felvételi követelményei némileg eltérhetnek egymástól, ezért a felvételi meghallgatásokat megelőzően célszerű pontos tájékoztatást kérni az adott intézmény elvárásairól, esetleges egyéb kötelező anyagáról.

Továbbképző „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a növendékek tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlati idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; vagy az egyéni hangszerstudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei, illetve zenekari játék fejlesztése kerül előtérbe. Ezért a továbbképző évfolyamok feladatai nincsenek tanévekre bontva.

5-8. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangterjedelem további bővítése a³-ig, esetleg még feljebb.

A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták átfogó, rendszerezett ismerete.

Transzponálás C-, klarinét-ra.

Akusztikus intonáció.

Ismerje a tanuló hangszerének intonációs hibáit, és tudatosan javítsa azokat.

A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai és a nád alakításának legalapvetőbb módjai.

A párnacsere illetve pótlás elvégzésével kapcsolatos tudnivalók.

A zenei műveltség elmélyítése ismeretterjesztő könyvek, hangverseny-látogatások stb. segítségével.

Egy-egy klarinét-ra írott mű meghallgatása és elemző feldolgozása a tanár irányításával.

Különböző díszítések korhű és stílusos alkalmazása.

Az önálló muzsikáláshoz szükséges tájékozottság megteremtése a klarinét szóló- és kamarazeneirodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

Az alsó fokon megszerzett készségek állandó karbantartása és tökéletesítése.

A növendék önállóságának fejlesztése a megtanulandó etűdök, előadási darabok gyakorlásakor felmerülő problémák megoldására.

Hangolás a tanár segítése nélkül.

A tanuló igényének felkeltése a tudatos hangképzésre.

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, a tanuló teherbírásához alkalmazkodó hangzatfelbontásokkal, hangközmenetekkel, kotta nélkül.

Kromatikus és egészhangú skálák.

A skálák és etűdök tempójának fokozása.

A transzponálás gyakorlása egyszerű zenei anyagon.

Rendszeres társas zenélés más hangszerekkel is; lehetőség szerint zenekari játék.

Minimális követelmény

Hangok olvasása és fogásainak ismerete kromatikusan g³-ig.

Dúr és összhangzatos moll hangsorok 4#, 4b előjegyzésig, hármashangzat-felbontásokkal, tercmenetekkel kotta nélkül.

Különböző karakterű etűdök megszólaltatása jellegüknek megfelelő tempóban; *Klosé: Napi gyakorlatok (15 etűd)/1.*, *Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok I/42. nehézségi fokán.*

Lassú-gyors szonáta-, koncert- (vagy egyéb műből kiemelt) tételpár vagy hasonló terjedelmű (egyik) klarinétszólamának biztonságos eljátszása. Pl. *Telemann: Szonatina no. 3*, *Debussy: A lenhajú lány* (*Kocsis – Berkes: Későromantika*), *J. E. A. Kazeluch: Esz-dúr klarinétverseny*.

Az év végi beszámoló anyaga

- egy etűd,
- két különböző karakterű előadási darab kísérettel, lehetőleg kotta nélkül (vagy egy előadási darab, valamint egy kamarazenei mű, lehetőleg növendék közreűködésével).

Felhasználható irodalom

Kovács: Klarinétozni tanulok II.	EMB	Z 13291
Rozanov: Klarinétiskola II.	Muzika	10517 (16830)
Váczi Gy.: Újgyakorlatok	EMB	Z 2134
Beekun: Upscale, Downscale 26 etűd	Harmonia	H.U. 3465
Delécluse: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 21242
Gabucci: 20 studi di medio difficulta	Ricordi	ER 2169
Gambara: 20 caprices	Leduc	A.L. 20942
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.	Leduc	A.L. 17348
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II.	Leduc	A.L. 17446
Klosé: 30 etűd	Leduc	A.L. 7233
Klosé: 45 artikulációs gyakorlat	Leduc	17089
Klosé: Karakterisztikus etűdök	Leduc	A.L. 5963
Klosé: Napi gyakorlat	Leduc	6400
Kratochvil: 66 etűd	Supraphon	H 4708
Kröpsch: Etűdök I-IV.	C.F.S.	457-460
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok II.	PWM	4594
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok III.	PWM	4905
Kurkiewicz: Válogatott gyakorlatok IV.	PWM	4906
Müller (I.): Etűdök	Terminal	1992 T 9208
Périer: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 18845
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat	Leduc	A.L. 18035
Wiedemann: Gyakorlatok IV.	Breitkopf	EB 4234
Wiedemann: Gyakorlatok V.	Breitkopf	EB 4235
Wiedemann: Gyakorlatok VI.	Breitkopf	EB 4236
100 Studien (G. Joppig – S. Trier)	Universal	UE 18264
Kovács: mindennapi skálagyakorlatok	EMB	Z 8852
Váczi Gy.: Hangsортanulmányok	EMB	Z 1855

Továbbképző „B” tagozat

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B” tagozat továbbképző évfolyamain készül egy esetleges újbóli vagy későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya válaltsztásának lehetőségét.

E továbbképző évfolyamok tanterve ezért összhangban van a zeneművészeti szakközépiskola követelményeivel és tantervével.

5. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)**Hangszeres és zenei ismeretek**

A hangterjedelem bővítése kromatikusan a^3 -ig.

A ritmusértékek, ritmusképletek, ütemfajták kátfogó, rendszerezett ismerete.

Díszítések korhű, stílusos alkalmazása.

A (kora)klasszikus versenyművek felépítése, jellegzetességei.

A megfelelő nád kiválasztásának szempontjai.

A hangszerkezelés fejlesztése

A légzés, ujj- és nyelvtechnika további tökéletesítése.

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.

Kromatikus skála.

Skálázás a korábban megismert módokon.

Teljes etűdsorozatok elvégzése.

Rendszees lapról olvasás.

Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Minimális követelmény

A hangok olvasása és fogásainak ismerete a^3 -ig.

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 5#, 5b előjegyzésig, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.

Jean-Jean: *Etűdök I/1-13-ig*

Kröpsch: *Etűdök I/1-105-ig* (a 2# előjegyzés végéig).

Három versenymű-tétel. *Pl. Stamitz B-dúr klarinétverseny*

Egy teljes szonáta. *Pl. Hoffmeister: Esz-dúr szonáta.*

Két egyéb előadási darab. *Pl. Mozart: Larghetto*

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- két különböző karakterű és tempójú etűd,
- egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, legalább az egyik kotta nélkül,
- lapról olvasás.

Felhasználható irodalom

Delécluse: 20 könnyű etűd

Leduc

A.L. 21242

Gambaro: 20 caprices

Leduc

A.L. 20942

Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I. Leduc

A.L. 17348

Klosé: 45 artikulációs gyakorlat	Leduc	17089
Klosé: Napi gyakorlat	Leduc	6400
Kröpsch: Etűdök I.	C.F.S.	457
Müller (I.): Etűdök	Terminal 1992 T 9208	
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat	Leduc	A.L. 18035
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola)	Hofmeister	8015

6. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

Akusztikus intonáció.

Transzponálás A-klarinétra.

A nád alakításának legalapvetőbb tudnivalói.

A hangszerkezelés fejlesztése

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, minél nagyobb hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartetmenetekkel, kotta nélkül.

Kromatikus skála.

A skálázás tempójának növelése.

Teljes etűdsorozatok elvégzése.

Az előadás kifejezőerejének fokozása.

Rendszeres lapról olvasás.

Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Transzponálási gyakorlatok.

Minimális követelmény

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, tercmenetekkel, kotta nélkül.

Kromatikus skála.

Jean-Jean: Etűdök I.

Kröpsch: Etűdök I.

Három versenymű tétel. Pl. Krommer: Esz-dúr klarinétverseny, Donizetti: Concertino

Egy teljes szonáta Pl. Honegger: Szonatina

Két egyéb előadási darab. Pl. Bartók: Három csíkmegyei népdal

Az évvégi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- két különböző karakterű és tempójú etűd, egy tételpár, vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, legalább az egyik kotta nélkül,
- lapról olvasás.

Felhasználható irodalom

Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták)	Leduc	A.L.21245
Bozza: 12 etűd	Leduc	A.L.21300
Gambaro: 20 caprices	Leduc	A.L. 20942
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök I.	Leduc	A.L.17348
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II.	Leduc	A.L.17446
Klosé: Napi gyakorlat	Leduc	6400
Kröpsch: Etűdök I-II.	C.F.S.	457-458
Müller (I.): Etűdök	Terminal 1992 T 9208	
Périer: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 18845
Périer: 331 mechanikus napi gyakorlat	Leduc	A.L. 18035
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola)	Hofmeister	8015

7. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45)

Hangszeres és zenei ismeretek

A hangterjedelem bővítése c^4 -ig.

Transzponálás C-klarinétra.

A nádfaragási ismeretek bővítése.

A hangszerjavítás alapvető tudnivalói. (Párna-, illetve parafapótlás vagy csere stb.).

A hangszerkezelés fejlesztése

Tökéletes alapfunkciók kialakítása.

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, minél nagyobb hangterjedelemben, az előző évben megszokott módon, kiegészítve kvint hangközeikkel is; kotta nélkül.

Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.

Teljes etűdsorozatok elvégzése.

A zenei kifejezőképesség fejlesztése.

Transzponálási gyakorlatok A- és C-klarinétra.

Kottahű, zeneileg kifejező lapról olvasás.

Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Minimális követelmény

Dúr, összhangzatos és dallamos moll hangsorok 7#, 7b előjegyzésig, $e-a^3$ hangterjedelemben, hármashangzat-, valamint domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc- és kvartmenetekkel, kotta nélkül.

Jean-Jean: *Etűdök II.* 21-33-ig (Az utolsó 5# előjegyzésű gyakorlattal bezárólag.)

Kröpsch: *Etűdök II.* 272-ig (Az utolsó 5# előjegyzésű gyakorlattal bezárólag.)

Három versenymű-tétel. Pl. Stamitz: *Esz-dúr klarinétverseny.*

Egy teljes szonáta Pl. Saint-Saens: *Szonáta.*

Két egyéb előadási darab. Pl. Kovács: *Hommages.*

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon válsztott skála kotta nélkül,
- két különböző karakterű és tempójú etűd,
- egy tétel-pár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, legalább az egyik kotta nélkül,
- lapról olvasás.

Felhasználható irodalom

Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták)	Leduc	A.L.21245
Bitsch: 12 etűd	Leduc	A.L.21842
Bozza: 12 etűd	Leduc	A.L.21300
Cavallini: Caprices I.	Leduc	A.L.20981
Cavallini: Caprices II.	Leduc	A.L.20533
Gambaro: 20 caprices	Leduc	A.L.20942
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II.	Leduc	A.L.17446
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III.	Leduc	A.L.17490
Klosé: 30 etűd	Leduc	A.L.7233
Kröpsch: Etűdök II.	C.F.S.	458
Kröpsch: Etűdök IV.	C.F.S.	460
Périer: 20 könnyű etűd	Leduc	A.L. 18845
Baermann (C.): Napi gyakorlatok (Skálaiskola)	Hofmeister	8015

8. évfolyam évi 66 óra (heti 2x45 perc)

Hangszeres és zenei ismeretek

Glissando.

A vibrato helyes kivitelezése.

Ismerkedés a klarinétcsalád egyéb tagjaival.

Tájékozottság a klarinét szóló- és kamarairodalmában.

A hangszerkezelés fejlesztése

Tökéletes alapfunkciók rögzítése, automatizálása.

A vibrato gyakorlása.

Az összes dúr és moll skála (e-a³ hangterjedelemben), az előző évben megszokott módon, kotta nélkül.

Skálázás egyénileg kialakított figurációkkal.

Egészhangú skálák.

Teljes etűdsorozatok elvégzése.

A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.

Transzponálási gyakorlatok.

Rendszeres lapról olvasás.

Rendszeres kamarazenélés vagy zenekari játék.

Minimális követelmény

Az összes dúr és moll skála (e-a³ hangterjedelemben), hármashangzat-, domináns-, illetve szűkített szeptim-felbontásokkal, terc-, kvart- és kvintmenetekkel.

Jean-Jean: Etűdök II.

Kröpsch: Etűdök II.

Klosé: Karakterisztikus etűdökből 10 gyakorlat.

Három versenymű-tétel. *Pl. Weber: Concertino.*

Egy teljes szonáta. *Pl. Poulenc: Szonáta.*

Két egyéb előadási darab.

Transzponálás A-klarinétra.

Az év végi beszámoló anyaga

- egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- két különböző karakterű és tempójú etűd,
- egy tételpár vagy két különböző karakterű előadási darab kísérettel, legalább az egyik kotta nélkül,
- lapról olvasás.

Felhasználható irodalom

Bach: Csellószvit	Leduc	A.L.23508
Bach: 15 etűd (Hegedűszonáták)	Leduc	A.L.21245
Bitsch: 12 etűd	Leduc	A.L.21842
Cavallini: Caprices I.	Leduc	A.L.20981
Cavallini: Caprices II.	Leduc	A.L.20533
Gambaro: 20 caprices	Leduc	A.L.20942
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök II.	Leduc	A.L.17446
Jean-Jean: Progresszív és melodikus etűdök III.	Leduc	A.L.17490
Klosé: 30 etűd	Leduc	A.L.7233
Klosé: karakterisztikus etűdök	Leduc	A.L.5963
Kröpsch: Etűdök II.	C.F.S.	458
Kröpsch: Etűdök IV.	C.F.S.	460
Paganini: 17 Caprices	Leduc	A.L.21204
Kovács: Mindennapi skálagyakorlatok	EMB	Z 8852

Felhasználható irodalom**Első évfolyam****Előadási darabok gyűjteményes forrásai**

A szeretet dalai	Alkotó	Muzsikuskok Társasága
Könnyű előadási darabok (Meizl)	EMB	Z 12821
Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing)	EMB	Z 6851
C It's Easy		Nova Music Ltd. N.M. 281
Easy Pieces (R.de Smet)		Pan Educational Music PEM 87
First Clarinet Album (Pamela Weston)	Schott	ED 10243
Hresztomatyija I-II.		Muzika 11270
Kievi iskola I.		Kiev
Kis előadási darabgyűjtemény	PWM	6099
Kleine Spielstücke (Schneider)	Schott	ED 4715(40393)
Rozanov: Klarinétiskola I.		Muzika 9892, 11907
Ten Easy Tunes	Fentone	F 456
22 Traditional Tunes (P.Ramsay)	Fentone	F 478/a

Második évfolyam**Előadási darabok gyűjteményes forrásai**

Könnyű előadási darabok (Meizl)	EMB	Z 12821
Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing)	EMB	Z 6851
Kis előadási darabok (Berkés)	EMB	Z 2101
22 Traditional Tunes (P.Ramsay)	Fentone	F 478/a
Bolhakeringő és más vidám darabok	Hofmeister	7493
C It's Easy		Nova Music Ltd. N.M. 281
Carnival for Clarinet		Kevin Mayhew Ed.
Classical Album		Boosey & Hawkes 15902
Cseh album (válogatás)	Supraphon	H 3849
Easy Concert Pieces (F. Klüger)	Schott ED	8159
Easy Pieces (R.de Smet)		Pan Educational Music PEM 87
First Clarinet Album (Pamela Weston)	Schott	ED 10243
Hresztomatyija I-II.		Muzika 11270
Kievi iskola I-II.	Kiev	
Kis előadási darabgyűjtemény	PWM	6099
Klarinetten Album I.	Universal	UE 18102
Klarinetten Album II.	Universal	UE 18108
Klassische Vortragsstücke	Schott	4716
Kleine Spielstücke (Schneider)	Schott	ED 4715(40393)
Rozanov: Klarinétiskola I.		Muzika 9892, 11907
Second Clarinet Album (P.Weston)	Schott	10477 (5975)
Take Ten (Popular Pieces)	Universal	UE 19736
Ten Easy Tunes	Fentone	F 456
The Clarinetist's Book of Classics	Boosey & Hawkes	18738
22 Traditional Tunes (P.Ramsay)	Fentone	F 478/a

Egyéb előadási darabok

Händel: Silent worship (P.Weston)	Fentone	F 194
Joplin (S.): The Entertainer	Fentone	F 342
Truillard (R.): Réverie	Leduc	A.L. 27377

Harmadik évfolyam

Előadási darabok gyűjteményes forrásai

Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing)	EMB	Z 6851
Klarinétmuzsika II.(Kuszing)	EMB	Z 7919
Kis előadási darabok (Berkes)	EMB	Z 2101
Előadási darabok II. (Berkes)	EMB	Z 2720
Kocsis – Berkes: Barokk és klasszika	EMB	Z 13971
Kocsis – Berkes: Nagyromantika	EMB	Z 13972
Bölkhakeringő és más vidám darabok	Hofmeister	7493
C It's Easy	Nova Music Ltd.	N.M. 281
Carnival for Clarinet II.	Kevin Mayhew Ed.	
Clarinet Classics Vol. I. (R. de Smet)	Fentone	F 538
Clarinet Classics Vol. II. (R. de Smet)	Fentone	F 608
Clarinet Concert Pieces (P. Weston)	Fentone	F 270
Classic Experience Encores	Cramer Music Ltd.	2175
Classical Album	Boosey & Hawkes	15902
Easy Concert Pieces (F. Klüger)	Schott ED	8159
Five Pieces (Pamela Weston)	Fentone	F 567
Franck (C.): 6 darab	Fentone	F 630
Hresztomatyija I-II.	Muzika	11270
Hresztomatyija III-IV.	Muzika	11924
Hresztomatyija IV-V.	Muzika	7873
Kievi iskola III-IV.	Kiev	
Kis előadási darabgyűjtemény	PWM	6099
Klarinetten Album I.	Universal	UE 18102
Klarinetten Album II.	Universal	UE 18308
Klassische Vortragsstücke	Schott	4716
Popular Overture Themes (C.Cowles)	Fentone	F582
Popular Symphonic Themes (C.Cowles)	Fentone	F 536
Rameau Album (Trevor Wye)	Pan Ed. Music	PEM 48
Rozanov: Klarinétiskola I.	Muzika	9892, 11907
Rozanov: Klarinétiskola II.	Muzika	10517, 16830
Second Clarinet Album (P.Weston)	Schott	10477 (5975)
Take Ten (Popular Pieces)	Universal	UE 19736
The Clarinetist's Book of Classics	Boosey & Hawkes	18738
Third Clarinet Album (P. Weston)	Schott	10478 (5976)
22 Traditional Tunes (P.Ramsay)	Fentone	F 478/a
4 Immortal Melodies	Nova Music	1990
7 Great Tunes Vol. I.	Nova Music	1989

Egyéb előadási darabok

Bartók: Tót legények tánca	EMB	Z 2267
Mozart: Sonatina	EMB	Z 8291
Beethoven: Cantilene	Leduc	A.L. 19277
Bizet: This Flower That You (P.Weston)	Fentone	F 216
Delius: Serenade (Pamela Weston)	Fentone	F 333
Giordani: Caro Mio Ben (R. de Smet)	Fentone	F 347
Händel: Silent worship (P.Weston)	Fentone	F 194
Händel: Sonate (E. Stievenard)	Leduc	A.L. F 194
Joplin (S.): The Entertainer (R.de Smet)	Fentone	F 342
Lefèvre (J.X.): Sonata no. I.	Schott	6974
Liszt: Liebestraum (P.Weston)	Fentone	F 217
Lully: Ballets du Roi – Ariette	Leduc	A.L. 19291
Mendelssohn: O, For the Wings... (R.de Smet)	Fentone	F 346
Mendelssohn: On Wings of Song (R.de Smet)	Fentone	F 255
Vivaldi: Spring and Winter	Fentone	F 443

Negyedik évfolyam

Előadási darabok gyűjteményes forrásai

Előadási darabok II. (Berkes)	EMB	Z 2720
Előadási darabok III. (Kuszing)	EMB	Z 7742
Kis előadási darabok (Berkes)	EMB	Z 2101
Klarinétmuzsika II.(Kuszing)	EMB	Z 7919
Klasszikus repertórium I. (Balassa)	EMB	Z 8505
Klasszikus repertórium II. (Balassa)	EMB	Z 8506
Kocsis – Berkes: Barokk és klasszika	EMB	Z 13971
Kocsis – Berkes: Nagyromantika	EMB	Z 13972
Carnival for Clarinet II.	Kevin Mayhew Ed.	
Clarinet Classics Vol. I. (R. de Smet)	Fentone	F 538
Clarinet Classics Vol. II. (R. de Smet)	Fentone	F 608
Clarinet Concert Pieces (P. Weston)	Fentone	F 270
Classic Experience Encores	Cramer Music Ltd.	2175
Classical Music for Clarinet	Boosey & Hawkes	20392
Easy Concert Pieces (F. Klüger)	Schott ED	8159
Five Pieces (Pamela Weston)	Fentone	F 567
Franck (C.): 6 darab	Fentone	F 630
Hresztomatyija I-II.	Muzika	11270
Hresztomatyija III-IV.	Muzika	11924
Hresztomatyija IV-V.	Muzika	7873
Kievi iskola III-IV.	Kiev	
Kis előadási darabgyűjtemény	PWM	6099
Klarinetten Album I.	Universal	UE 18102
Klarinetten Album II.	Universal	UE 18308
Klassische Vortragsstücke	Schott	4716
Kubai Album I-II.	Cuba	22001, 22002
Popular Balett Themes (C.Cowles)	Fentone	F595
Popular Overture Themes (C.Cowles)	Fentone	F582
Popular Symphonic Themes (C.Cowles)	Fentone	F 536
Rameau Album (Trevor Wye)	Pan Ed. Music	PEM 48
Rozanov: Klarinétiskola II.	Muzika	10517, 16830
Schubert – Baermann(C.): 6 Lieder (P.Weston)	Universal	UE 18269
Szovjet szerzők művei	Muzika	10085
Take Ten (Popular Pieces)	Universal	UE 19736
The Clarinetist's Book of Classics	Boosey & Hawkes	18738
Third Clarinet Album (P. Weston)	Schott	10478 (5976)
4 Immortal Melodies	Nova Music	1990
7 Great Tunes Vol. I.	Nova Music	1989

Egyéb előadási darabok

Fauré: Berceuse op. 16.	EMB	7674
Mozart: Sonatina (Kuszing)	EMB	Z 8291
Szelényi: Ária	EMB	Z 1863
Weiner: Két tétel (Búsuló juhász, Csüddögölő)	EMB	Z 8292
Bach – Gounod: Ave Maria (R.de Smet)	Fentone	F 175
Bach: Jesu, Joy of Man's Desiring (P.Weston)	Fentone	F 185
Baermann (H.)(Wagner?): Adagio (P. Weston)	Fentone	F 457
Beethoven: Adagio (op.13)	Fentone	F 429
Bizet: This Flower That You (P.Weston)	Fentone	F 216
Boocherini: Minuet	Fentone	F 173
Borodin: Notturmo (Pamela Weston)	Universal	UE 18279
Collis (J.): Tom Sawyer Suite	Boosey & Hawkes B. W.I.	244
Cowles (C.): Locomotive Suite	Fentone	F 493
Csajkovszkij: Andante cantabile (R.de Smet)	Fentone	F 278
Delius: Serenade (Pamela Weston)	Fentone	F 333
Dubois (P.M.): Romance	Leduc	A.L. 21736
Fauré: Sicilienne	Fentone	F 244

Godard: Angels Guard Thee	Fentone	F 368
Gossec: Tambourin (R. de Smet)	Fentone	F 331
Grudzinski: Variációk	PWM	5830
Händel: Sonate (E. Stievenard)	Leduc	A.L.22836
Lefèvre: 2 Sonata (F-dúr, B-dúr)	Schott	KLB 31
Lefèvre: 7 Sonate (Lancelot)	G. Billaudot	G. 1604 B
Lefèvre (J.X.): Sonata no. I.	Schott	6974
Lully: Ballets du Roi – Ariette	Leduc	A.L. 19291
Lully: Ballets du Roi – Sarabande et Gavotte	Leduc	A.L. 19292
Mendelssohn: O, For the Wings(R.de Smet)	Fentone	F 346
Seiber: Andantino Pastorale	Schott	10527
Vivaldi: Spring and Winter	Fentone	F 443
Wanhal: Sonate, Esz-dúr	Schott	KLB 14

„A” tagozat, ötödik-nyolcadik (továbbképző) évfolyamok

Előadási darabok gyűjteményes forrásai

Magyar kiadványok

Előadási darabok II. (Kuszing)	EMB	Z 2720
Előadási darabok III. (Kuszing)	EMB	Z 7742
Klarinétmuzsika II.(Kuszing)	EMB	Z 7919
Klasszikus repertórium I. (Balassa)	EMB	Z 8505
Klasszikus repertórium II. (Balassa)	EMB	Z 8506
Kocsis – Berkes: Barokk és klasszika	EMB	Z 13971
Kocsis – Berkes: Későromantika	EMB	Z 13973
Kocsis – Berkes: Nagyromantika	EMB	Z 13972
Magyar szerzők klarinétarabjai	EMB	Z 4187

Külföldi kiadványok

Baermann (C.): 24 „etüd” zongorakísérettel	PWM	4152
Baroque Music for Clarinet	Boosey & Hawkes	20422
Clarinet Classics II.	Fentone	F 608
Classical Music for Clarinet	Boosey & Hawkes	20392
Francia szerzők művei	Muzika	9632
Franck (C.): 6 darab	Fentone	F 630
Hresztomatija III-IV.	Muzika	11924
Hresztomatija IV-V.	Muzika	7873
Kievi iskola IV-V.	Kiev	
Klarinetten Album I.	Universal	UE 18102
Klarinetten Album II.	Universal	UE 18308
Kubai Album I-II.	Cuba	22001, 22002
Orosz szerzők művei	Muzika	9603
Popular Balett Themes (C.Cowles)	Fentone	F 595
Popular Overture Themes (C.Cowles)	Fentone	F 582
Popular Symphonic Themes (C.Cowles)	Fentone	F 536
Rameau Album (Trevor Wye)	Pan Ed. Music	PEM 48
Romantic Music for Clarinet	Boosey & Hawkes	20393
Rozanov: Klarinétiskola II.	Muzika	10517, (16830)
Schubert – Baermann(C.): 6 Lieder (P.Weston)	Universal	UE 18269
Szovjet szerzők művei	Muzika	10085
7 Great Tunes Vol. I.	Nova Music	1989

Egyéb előadási darabok

Magyar kiadványok

Szonáták

Bartók: Szonatina	EMB	Z 1920
-------------------	-----	--------

Boieldieu – Gambaro: Szonáta	EMB	Z 12042
Danzi: Szonáta (Balassa)	EMB	Z 5796
Hoffmeister: D-dúr szonáta	EMB	Z 7807
Hoffmeister: Esz-dúr szonáta	EMB	Z 8120
Hoffmeister: F-dúr szonáta	EMB	Z 7962
Hoffmeister: g-moll szonáta	EMB	Z 8119

Klarinétversenyek

Dimler: B-dúr klarinétverseny (Balassa)	EMB	Z 6125
Duvernoy: Klarinétverseny no. 3.	EMB	Z 7562
Hoffmeister: B-dúr klarinétverseny	EMB	Z 8393
Koželuch (L.): Esz-dúr klarinétverseny	EMB	Z 7228
Krommer: Esz-dúr klarinétverseny	EMB	Z 7239
Stamitz (K.): B-dúr klarinétverseny	EMB	Z 8993
Stamitz (K.): F-dúr klarinétverseny	EMB	Z 6225
Tausch (F.): Klarinétverseny	EMB	Z 8114
Vanhal: Klarinétverseny	EMB	Z 6879

Egyéb előadási darabok

Bartók: Este a székelyeknél	EMB	Z 2267
Debussy: A kis néger (Nagy)	EMB	Z 7933
Debussy: Két prelűd (A lenhajú., Pusztai.)	EMB	Z 8975
Draskóczy: Korondi táncok	EMB	Z 12064
Farkas: Bihari román táncok	EMB	Z 958
Hajdu: Magyar pásztordalok	EMB	Z 1670
Kókai: 4 magyar tánc	EMB	Z 2012
Liszt: Elfelejtett románc (Balassa)	EMB	Z 1922
Liszt: Elfelejtett keringő (Balassa)	EMB	Z 1923
Liszt: Notturmo no. 1 (Balassa)	EMB	Z 1921
Rachmaninov: Vocalise (Kocsis)	EMB	Z 12484
Weber: Rondó (op. 34 quintettből)	EMB	Z 13978
Weiner: Két tétel (Búsuló juhász, Csüddöntő)	EMB	Z 8292
Weiner: Peregő verbunk	EMB	Z 460

Külföldi kiadványok

Szonáták

Baissiere: Sonata op. 3 no. 1	Eng. Woodwind E.E.W.E.6
Devienne: Première Sonate	Transatlantiques E.M.T. 791
Händel: Sonate (E. Stievenard)	Leduc A.L.22836
Lefèvre: 2 Sonata (F-dúr, B-dúr)	Schott KLB 31
Lefèvre: 7 Sonate (Lancelot)	G. Billaudot G. 1604 B
Mendelssohn: Sonate Esz-dúr	Bärenreiter BA 8151
Mozart: Templomi szonáták	Boosey & Hawkes 20353
Ridout: Szonatina	Schott 10991
Saint-Saens: Sonata	Peters E.P. 12648
Telemann: Sonatina no. 3	Boosey & Hawkes 20258
Vanhal: Esz-dúr szonáta	Schott KLB 14
Walker (J.): Sonatina	G. Schirmer 47391

Klarinétversenyek

Donizetti: Concertino	Peters 30772
Koželuch (J.E.A.): Esz-dúr koncert	Supraphon H 3888
Messenger: Solo de concours	Leduc A.L. 21474
	(vagy orosz: 4952)
Rimskij – Korsakov: Clarinet concerto	Boosey & Hawkes A.S.M.P. 124
Rosetti – Rösler: Concerto	Panton P 1715
Tartini: Concertino	Boosey & Hawkes 9028
Tuček: B-dúr koncert	Panton P 879

Weber: Concertino	Breitkopf	EB 1585
Weber: Grand duo concertante	Peters	3317/9539

Egyéb előadási darabok

Albinoni: Adagio	Ricordi	131519
Bach – Gounod: Ave Maria (R.de Smet)	Fentone	F 175
Bach: Jesu, Joy of Man's Desiring (P.Weston)	Fentone	F 185
Baermann (H.)(Wagner?): Adagio (P. Weston)	Fentone	F 457
Baermann (H.)(Wagner?): Adagio	Universal	UE 12961 L
Baklanova: 8 könnyű darab	Hofmeister	7380
Barat: Chant Slave	Leduc	A.L. 21714
Bartók: Román népi táncok	Universal	UE 11679
Beethoven: (I.Müller): Adelaide	Universal	UE 18277
Beethoven: Adagio (op.13)	Fentone	F 429
Boocherini: Menüett	Fentone	F 173
Borodin: Notturmo (Pamela Weston)	Universal	UE 18279
Bozzai: Ária	Leduc	A.L. 20200
Debussy: A kis néger (Périer)	Leduc	A.L. 19020
Debussy: Kis darab	Peters	9157
Donizetti: Studie	Peters	8046 (30497)
Dupuy (E.): Introdution und Polonaise	Edition Hug	11512
Fauré: Sicilienne	Fentone	F 244
Gossec: Tambourin (R. de Smet)	Fentone	F 331
Grieg: Suite	Oxford	W 1 X 4 AH
Joplin (S.): 5 Rags	Universal	UE 19661
Mozart: Adagio K. 580a	Kunzelmann	GM 813
Mozart: Esz-dúr koncertária K. 368	S. Korody-Kreutzer	No. 0003
Mozart: Larghetto és Menuetto (A klarinétkvintettből)	Schott	2676 (35419)
Rameau: Suite	Boosey & Hawkes	19557
Ravel: Darab habanera formában	Leduc	A.L. 16171
Rossini: Fantasia	Eulenburg	GM 211
Roussel: Ária	Leduc	A.L. 17877
Schumann: 3 Romanzen op 94	Peters	Nr. 2387
Seiber: Andantino pastorale	Schott	5467
Senaillé: Introduction & Allegro spiritoso	Fenette	F 104
Wasilenko: Keleti táncok	Universal	UE 10123
Weber: Bevezetés, téma és variációk	Boosey & Hawkes	21788 (833)
Weber: Variációk op. 33 (P. Weston)	Fentone	F 618

„B” tagozat, ötödik évfolyam

Bartók: Három csikmegyei népdal	EMB	Z 1919
Hoffmeister: B-dúr klarinétverseny	EMB	Z 8393
Hoffmeister: Esz-dúr szonáta	EMB	Z 8120
Pleyel: B-dúr klarinétverseny	EMB	Z 7952
Stamitz (K.): B-dúr klarinétverseny	EMB	Z 8993

Külföldi kiadványok

Donizetti: Concertino	Peters	30772
Baermann (Wagner): Adagio	Universal	UE 12961
Barat: Chant Slave	Leduc	A.L. 21714
Milhaud: Caprice	International M.	1386
Mozart: Larghetto és Menuetto	Schott	2676 (35419)
Ravel: Darab habanera formában	Leduc	A.L. 16171
Schubert: Téma és variációk	Universal	18272
Tartini: Concertino	Boosey & Hawkes	9028

„B” tagozat, hatodik évfolyam

Magyar kiadványok

Boieldieu – Gambaro: Szonáta	EMB	Z 12042
Krommer: Esz-dúr klarinétverseny	EMB	Z 7239
Stamitz (K.): B-dúr klarinétverseny	EMB	Z 8993

Külföldi kiadványok

Mercadante: Klarinétverseny	Ricordi	
Honegger: szonatina	Muzika	9632
Barat: Romantikus fantázia	Buffet-Crampon	3404
Debussy: Négy prelúd	Misica Rara	1222
Gade: Fantáziadarabok	F. Kistner	2850
Penderecki: Három miniatűr	PWM	3678
Wasilenko: Keleti táncok	Universal	UE 10123
Weber: Bevezetés, téma és variációk	Boosey & Hawkes	21788 (833)
Weber: Variációk op. 33 (P. Weston)	Fentone	F 618

„B” tagozat, hetedik évfolyam

Magyar kiadvány

Weiner: Peregí verbunk	EMB	Z 460
------------------------	-----	-------

Külföldi kiadványok

Busser: Aragon	Leduc	A.L. 21142
Grecsanyinov: Szonáta	Muzika	19816
Kovács: Hommages	E. Darok	
Kurpiński: Klarinétverseny	PWM	5876
Martinů: Szonatina	Muzika	9783
Messenger: Solo de concours	Leduc	A.L. 21474
Milhaud: Duo concertant	Heugel	H.E. 31564
Milhaud: Scaramouche	Salabert	15280
Pierné: Canzonetta	Leduc	A.L. 8206
Saint-Saëns: Szonáta	Peters	E.P. 12648
Stamitz: Esz-dúr klarinétverseny	Sikorski	255
Weber: f-moll klarinétverseny	Breitkopf	1540

„B” tagozat, nyolcadik évfolyam

Magyar kiadványok

Hajdu: Capriccio all'ongarese	EMB	Z 6267
Hidas: Fantázia	EMB	Z 4719
Kókai: 4 magyar tánc	EMB	Z 2012
Meisl: Három bagatell	EMB	Z 7915
Sári: Stati	EMB	Z 5999

Külföldi kiadványok

Bozza: Olasz fantázia	Leduc	A.L. 21150
Crusell: B-dúr klarinétverseny	Universal	UE 18267
Crusell: f-moll klarinétverseny	Sikorski	549
Dudás L.: Recital (solo)	E. Dohr	91028
Hindemith: Szonáta	Schott	3641
Kovács: Hommages	E. Darok	
Lutosławski: Táncprelűdök	PWM	5292
Poulenc: Szonáta	Chester	1818
Schumann: 3 Romanzen op.94	Peters	Nr. 2387
Sutermeister: Capriccio	Schott	5201
Weber: Concertino	Breitkopf	EB 1585
Weber: Grand duo concertante		

Kamarazene

(A művek évfolyamba sorolása a gyűjtemények legkönnyebb és legnehezebb darabjai, illetve a legkönnyeb és legnehezebb szolamok figyelembevételével történt.)

Két klarinét

Duók gyűjteményes forrásai

Magyar kiadványok

Klarinétduók kezdőknek (Máriássy-Puskás)	EMB	Z 8499	1-4 évf.
Klarinétduók I. (Berkes)	EMB	Z 6006	2-6
Klarinétduók II. (Berkes)	EMB	Z 6335	3-7
Klarinétduók III. (Berkes)	EMB	Z 6408	4-8
Mozart (L.): 16 duó	EMB	Z 2451	2-4
Devienne: 6 duó	EMB	Z 7359	3-6

Külföldi kiadványok

Bartók: 23 duó a Mikrokozmosz-ból	Boosey & Hawkes	18737	1-3
Bennett (R.R.): Zwiegespräche	Universal	Ue 17140	4-8
Both (H.): Tanz und Jazz-Duette	Schott	KLB 21	5-8
		(44135)	
Clarinet in duplicate (Beekun)	Harmonia	H.U. 3418	3-6
Duók I. (Carl Richter)	Hofmeister	7285 (10863)	3-7
Duók II. (Carl Richter)	Hofmeister	7286 (10864)	3-8
Küffner: 24 instruktív kl. duó	Universal	UE 17141	1-4
Mozart (W.A.): Német táncok I.	Universal	UE 18274	3-4
Mozart (W.A.): Német táncok II.	Universal	UE 19094	3-4
Old Masters Duets	Harmonia	H.U. 3862	2-6
Pleyel: Duók I. (1-3.)	Universal	UE 18262	5-8
Pleyel: Duók II. (4-6.)	Universal	UE 19080	5-8
Pranzer: 3 duo concertante	Transatlantiques E.M.T.	942	6-8
Wiedemann: 30 könnyű duett	Elite Edition	(A.J.B. 9758)	3-6
		No. 772	
11 Interludio	Supraphon	H 6062	1-3
33 Clarinet Duets	Sunshine M.C.	SUN 144	2-6

Egyéb duók

Magyar kiadványok

Draskóczy: Népdal-szonatina	EMB	Z 12063	3-4
Király: Magyar népdalok	EMB	Z 8876	5-8
Kocsár: Ungaresca	EMB	Z 5991	2-4
Kreutzer: Duetto	EMB	Z 7678	5-8

Külföldi kiadványok

Fauré: Sicilienne (2kl. vagy kl.-zg.)	Fentone	F 244	4-7
Rimskij-Korszakov: Canzonetta és tarantella	Musica Rara	M.R. 1858	4-5
Stadler: Duó	Universal	UE 18260	4-8

Két klarinét + zongora

Magyar kiadványok

Devienne: Concertino	EMB	Z 8687	6-8
Stamitz (K.): Concerto no. 4	EMB	Z 6046	4-8

Külföldi kiadványok

Bizet: The Pearl Fishers	Fentone	F 348	4-5
Dvořák: 5 szláv tánc	Universal	UE 18278	4-8
Krommer: Concerto op. 35	Musica Rara	MR 1249	5-8
Telemann: Concerto	Musica Rara	MR 1633	5-8

Három klarinét

Triók gyűjteményes forrásai

Magyar kiadványok

Druschetzky (G.): Triók 3 basszetskürtre EMB Z 13616 3-7
vagy klarinéttra

Külföldi kiadványok

Bach: Triók Chappell 41653 3-7
Bouffil: Trió, Nudera: Divertimento I-II. Hofmeister 7391 4-8
Clarinet Coctails Spartan Press SP 207 3-7
Oxford
Clarinet Trios 18th Century E. Marks Music 14509-24 2-4
Corp.
Könnyű triók Hofmeister 4164 1-4
Klarinéttriók (cseh válogatás)(Kratochvil) Supraphon H 4968 2-5
Mozart: Divertimento no. 1-5 Breitkopf 2241-2245 4-8
(3kl. vagy 2 kl. +fg.)
Takács Jenő: 5 darab Universal UE 17142 3-8
„Three's Crowd” Junior Book „A” Arrendorf Edition BKJA 1992 1-3
„Three's Crowd” Junior Book „B” Arrendorf Edition BKJB 1992 1-3

Egyéb triók

Bach: Sarabande Elgo Production E.P. 135 2-4
Fouffil: Deuxieme (II.) trio en re Billaudot G 1803 B 5-8
Dubanowicz: Zenei képek PWM 5757-III. 4-8
Gerber: Sonatina Amadeus BP 2446 5-7
Kolasinski: Kis szvit PWM 1340 4
Liszt: Notturmo no. 1 (Dudás) Dohr 92034 5-8
Schneider: Altholländische Tanz-Suite Bärenreiter 3702 4-6

Négy klarinét

Magyar kiadványok

Farkas: Magyar jelenetek EMB Z 13419 4-8
Farkas: Régi magyar táncok EMB Z 13420 3-7

Külföldi kiadványok

Bach: Quartettek (Id. trióknál is) Chappell 41653 4-8
Dittersdorf: Partita Transatlantiques E.M.T. 1520 4-7
Gordon (J.): Scherzetto, Pavane és Gopak Emerson Edition 90 4-7
Schindelmesser: Concertante op. 2, 4 kl.-zg. Musica Rara 1952 5-8
Telemann: Concerto (Eric Simon) E. Marks Music 12484-14 4-8
Corp.
Weill: Részletek a Koldusoperából Universal UE 30117 3-6

Javasolt értékelési mód

Beszámolók

A növendékek évente egy alkalommal, a tanév végén vizsgán vesznek részt. Év közben az iskolavezetés és a tanár szándékának megfelelően tanszaki hangversenyen, közös órán vagy félévi meghallgatáson adnak számot tudásukról.

A hangszeres előkészítősek számára a beszámolók e formái nem kötelezőek, előmenetelük értékelése történhet félévente egy-egy összefoglaló órán is.

Valamennyi tanuló tanév végi vizsgáján célszerű a szaktanácsadó, vagy más klarinéttanár kolléga részvétele, aki észrevételeivel segítheti a tanszakon folyó munkát.

A továbbképző „A” évfolyamokon – amennyiben a növendék heti két órában kötelezően választható tárgyként kamarazenei tanul, és főtárgytanára a játszott kamarazenei anyagot megfelelő szintűnek ítéli – kamarazenei vizsgája helyettesítheti a hangszeres beszámolót.

A „B” tagozatos növendékek félévkor meghallgatáson, év végén vizsgán adnak számot tudásukról, ahol – ha erre mód van –, szerepeljen a lapról olvasás is. Számukra a félévi meghallgatáson és az év végi vizsgán túl félévente egy-egy külön meghallgatás is javasolt.

A vizsga anyaga

Az év végi beszámoló anyaga – a tanuló képességeit, készségeit szem előtt tartva – mindig az adott évfolyam minimális követelményének megfelelő, lehetőség szerint azt meghaladó szintű legyen.

Szereplések

A beszámolók említett formáin kívül az arra alkalmas jövődékek félévente egy-két nyilvános szereplésen vegyenek részt.

Értékelés

Az alapfok és a továbbképző évfolyamain a növendék előmenetelének értékelésére – a havi érdemjegyeken kívül – évi két alkalommal kerül sor. A félévi osztályzatokat a hangszeres tanár, az év végi osztályzatokat a hangszeres tanár javaslata alapján, az egész évi munka figyelembevételével a vizsgabizottság állapítja meg. A „B” tagozatos növendékek beszámolóin elsősorban a szaktanárokból álló vizsgabizottság osztályoz.

A tanuló szorgalmának értékelése minden esetben a főtárgytanár feladata.

Felsőbb évfolyamba bocsátható az a tanuló, aki megfelel évfolyama minimális követelményeinek, valamint főtárgyból és a kötelező tárgy(ak)ból eredményes vizsgát tett. Ha bármilyen elfogadható ok miatt a növendék a beszámolón nem vett részt, osztályzatát évi munkája alapján a hangszeres tanár állapítja meg.

A KÜRT TANSZAK HELYI TANTERVE

KÜRTTANTERV

A KÜRTTANÍTÁS SZAKIRÁNYÚ FELADATAI

Ismertesse meg a növendékekkel (életkoruknak megfelelő szinten)

- a hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait,
- a kürtirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a kürtcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítsa ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes kifejező kürthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf*, *ff*, *pp*), az intonáció megtartásával,

- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelemben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a növendékeket a hangszer karbantartására.

KÖVETELMÉNYEK

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék

- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- rendelkezze a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentráció képességgel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmodot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a klasszikus hangterjedelemben,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező kúrthangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra,
- rendelkezze az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatáshoz szükséges technikával,
- tudjon önállóan hangolni,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a kúrt történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a kúrt szerepét különböző zenei korszakokban.

Legyen képes

- 2 kantiléna,
- 2 különböző karakterű gyakorlat,
- 2 különböző stílusú darab, vagy tétel előadására kotta nélkül.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- Egy skála a növendék meglévő hangterjedelmében (alap, terc és I. fokú hármashangzat, nyelvel és kötve, negyed és nyolcad értékekben),
- Egy kantiléna,
- Két etűd,
- Egy előadási darab – ajánlott:
  - Skroup: B-dúr koncert (rövid kadenciával)
  - Beethoven: Románc
  - Concone: Téma és variáció.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A növendék ismerje hangszere múltját, irodalmát, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Legyen képes

- Természetes, oldott hangszerkezelésre, helyes testtartásra, hangszertartásra, a tudatos légzéstechnika alkalmazására,

- C-g² hangterjedelemben kiegyenlítetten, különböző dinamikai árnyalattal, tiszta intonációval játszani, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával,
- Életkorának és képességeinek megfelelő zenei anyag kottahű, stílusos, a zenei összefüggéseket visszaadó, értelmesen tagolt, árnyalt előadására, szép kifejező kúrthangon,
- Az előadási darabokat fejből játszani,
- Technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
- Igényesebb kamarazenei művek előadásában közreműködni.

Rendelkezzék

- A zenei kifejezést lehetővé tevő képzelőerővel, technikával, formálókészséggel,
- Koncentrációképesseggel,
- Lapról olvasási készséggel, amely a mindenkorli darab megszólaltatásához, illetve a kamarazenéléshez szükséges.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A növendék legyen képes

- F-c³ között kiegyenlítetten, tiszta intonációval, a nyelvtechnika tudatos alkalmazásával játszani,
- Az ajaktrilla megvalósítására.

TANANYAG

A képzés időtartama: 2 év előképző,
4 év alapfokú,
4 év továbbképző évfolyam.

A zenei anyag kiválasztását és mennyiségét mindenkor a tanuló fizikai fejlettsége, technikai tudása, muzikalitása, zenei érettsége határozza meg.

HANGSZERES ELŐKÉPZŐ

1-2. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése

A gyakorlatban felmérni a növendék hangszeres készségét, zenei érzékét.

Könnyen játszható anyagon keresztül megalapozni a hangszeres továbbtanulást.

Helyesen működő funkciók kialakítása:

- Helyes légzés, szájtartás,
- A fúvóka helye az ajkakon,
- Testtartás,
- Hangszertartás.

Hangterjedelem: a-a¹-ig.

Kifejező, szép kúrthang kialakítása.

Beszámoló

Tanév közben három összefoglaló óra, amely adjon érzékelhető képet a készségfejlesztés terén elért eredményről.

Javasolt meghallgatásonként

- 1-1 kantiléna,
- 1-1 gyermekdal,
- 1-1 szemelvény, vagy előadási darab eljátszása

Minimális követelmény

A fúvóka helyes felhelyezése az ajakra.

Helyes test- és hangszertartás.

Játék szép kúrthangon c-g¹-ig.

1 kantiléna, 1 gyermekdal és 1 gyakorlat eljátszása kotta nélkül.

Felhasználható irodalom

Szilágyi – Kókényessy: Kúrtiskola I. (EMB)

- Előgyakorlatok (válogatva)
- Skálagyakorlatok (válogatva)
- Gyakorlatok (1-7. egységig)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgűjtemény no. 1 (válogatva) (Hresztomatya Muzgisz, Mizika Moszkva)
 Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kültre (kézirat)

ALAPFOK „A” ÉS „B” TAGOZAT

1. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése

Az előképzőben jól megalapozott funkciók továbbfejlesztése:

- helyes test- és hangszertartás,
- szájtartás, a fúvóka helyének kialakítása,
- a helyes légvezetés megalapozása,
- a nyelvtechnika megalapozása.

Hangterjedelem: a-c²-ig. A kifejező szép kúrthang továbbfejlesztése.

Nyilvános szereplés félévenként 1-2 alkalommal: a darabokat kotta nélkül (kivéve XX. századi), zongorakísérettel kell előadni. Az intonációs készség fejlesztése.

A félévi meghallgatás anyaga

- C-dúr skála negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: I/67.),
- 2 különböző stílusú gyakorlat (szemelvény),
- 1 előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

Az év végi vizsga anyaga

- C-dúr, a-moll skálák negyed és nyolcad értékekben, nyelvvel és legato,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: I/41.),
- 2 különböző stílusú gyakorlat (szemelvény),
- 1 előadási darab zongorakísérettel, kotta nélkül.

Minimális követelmény

Játék szép kúrthangon c-a¹-ig. Portato hangindítás. Az újj-, nyelv- és légzésvezetés-technika összehangolása c-c²-ig. 1 kantiléna, 1 gyakorlat és 1 előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Felhasználható irodalom

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)

- Előgyakorlatok (válogatva)
- Skálagyakorlatok (válogatva)
- Gyakorlatok (19. egységig)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgűjtemény no. 1 (válogatva) (Hresztomatya Muzgisz, Mizika Moszkva)
 Szilágyi – Beleznay: Előadási darabok kültre (kézirat)

2.évfolyam „A” évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése

Helyes test- és hangszertartás. A helyes légzés gyakorlása, a rekeszlégzés bordaközi légzéssel kibővített változatának elsajátítása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban. Kifejező, szép kúrthang kialakítása g-d²-ig. Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is.

A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.

Skálák játssza különböző képletekben a meglévő hangterjedelmen belül (C, a D, h, B, g).

Az intonációs készség fejlesztése. Zenei stílusismeret kialakítása szemelvényeken keresztül.

Nyilvános szereplés félévenként 2-3 alkalommal: a darabokat kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.

A félévi meghallgatás anyaga

- B-dúr és g-moll skála, különböző skálaképletekkel,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: I/73. vagy I/200.),
- 3 gyakorlat (különböző karakterű szemelvények),
- 1 előadási darab kotta nélkül, zongorakísérettel.

Az év végi vizsga anyaga

- D-dúr és h-moll skála, különböző skálaképletekkel,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: I/228. vagy I/249.),
- 3 gyakorlat (különböző karakterű szemelvények),
- 2 különböző karakterű darab kotta nélkül, zongorakísérettel.

Minimális követelmény

Játék szép kúrthangon c-c²-ig Portato, tenuto hangindítás. Kötésgyakorlatok a kürt természetes felhangjain. 1 kantiléna, 1 gyakorlat és 1 előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Felhasználható irodalom

Szilágyi – Kökényessy: Kürtiskola I. (EMB)

- Előgyakorlatok (válogatva)
- Skálagyakorlatok (válogatva)
- Gyakorlatok (40. egységig)

Sollár – Uszov: Kürtiskola (válogatva) (Hresztomatyja Muzgisz, Zimmermann Frankfurt)

Kling: Kürtiskola (válogatva) (IMC New York)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2 (Hresztomatyja Muzgisz, Mizika Moszkva)

Szilágyi – Belezay: Előadási darabok kürtre (kézirat)

2. évfolyam „B” évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése (Az „A” tagozat követelményén felül).

Hangterjedelem: f-e²-ig Dúr (C, D, E, B, Esz), és összhangzatos moll (a, h, cisz, g, c) skálák különböző skálaképletekkel. Nyilvános szereplés félévenként 3 alkalommal: a darabokat kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.

Meghallgatás

Félévenként 1-1 „B” tagozatos meghallgatás. Anyaga:

- 2 kantiléna kotta nélkül,
- 2 különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- 1 lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.
- Lapról olvasás.

3. évfolyam „A” évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése

A funkciók ellenőrzése, a hibák javítása a mindennapi gyakorlatok segítségével. A bordaközi légzéssel kibővített rekeszlégzés gyakorlása hangszer nélkül és hangszerrel; a levegőoszlop megtámasztása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika fejlesztése, összehangolása, különböző hangindítások elsajátítása más-más tempóban.

Kifejező, szép kúrthang kialakítása f-e²-ig. Kötés- és nyelvgyakorlatok a kürt természetes felhangján, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése a kantilénákon keresztül.

Dúr (C, D, B, Esz), és összhangzatos moll (a, h, g, c) skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül.

Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.

Nyilvános szereplés félévenként 2-3 alkalommal: a darabokat kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.

Társas zenélés: kánonok, egyszerűbb duók, triók.

A félévi meghallgatás anyaga

- Esz-dúr és c-moll skála, különböző skálaképletekkel,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: II/31.),
- 3 gyakorlat (különböző karakterű szemelvények),
- 2 különböző karakterű darab kotta nélkül, zongorakísérettel.

Az év végi vizsga anyaga

- E-dúr és cisz-moll skála, különböző skálaképletekkel,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: II/52. vagy II/79.),
- 3 gyakorlat (különböző karakterű szemelvények),
- 2 különböző karakterű darab vagy tétel kotta nélkül.

Minimális követelmény

Játék kifejező, szép kúrthangon a-d²-ig. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kúrtermészetes felhangjain. Széles dinamikai skála alkalmazása. 1 kantiléna, 1 gyakorlat és 1 előadási darab eljátszása kotta nélkül.

Felhasználható irodalom

Szilágyi – Kökényessy: Kúriskola II. (EMB)

- Előgyakorlatok (válogatva)
- Skálagyakorlatok (válogatva)
- Gyakorlatok (19. egységig)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgűjtemény no. 1, 2, 3 (Mizika Moszkva)

Sollár – Usov: Kúriskola (válogatva) (Zimmermann Frankfurt)

Kling: Kúriskola (válogatva) (IMC New York)

O. Franz: Kúriskola (válogatva) (Carl Fischer New York)

Szilágyi – Belezay: Előadási darabok kúrtre (kézirat)

3. évfolyam „B” évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése (Az „A” tagozat követelményén felül).

Hangterjedelem: e-f²-ig

Dúr (C, D, B, Esz, F, E), és összhangzatos moll (a, h, c, d, cisz,) skálák, különböző skálaképletekkel. Nyilvános szereplés félétvenként 3 alkalommal: a darabokat kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.

Meghallgatás

Félétvenként 1-1 „B” tagozatos meghallgatás. Anyaga:

- 2 kantiléna kotta nélkül,
- 2 különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó gyakorlat,
- 1 lassú és 1 gyors előadási darab, melyeket kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.
- Lapról olvasás.

4. évfolyam „A” évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése

A teljes légzés alkalmazása a hangszeres játék minden helyzetében. A könnyed fúvástechnika megalapozása. A helyes légvezetés, nyelv- és manuális technika továbbfejlesztése a technikai jellegű gyakorlatok segítségével, különböző tempóban. Kifejező, szép kúrthang kialakítása e- f²-ig. Kötés- és nyelvgyakorlatok a kúrtermészetes felhangjain, különböző ritmusképletekkel is. A széles dinamikai skálán történő játék fejlesztése kantilénákon keresztül.

Dúr (C, D, B, Esz, F, E), és összhangzatos moll (a, h, c, d, cisz, g) skálák játszása különböző képletekben, a meglévő hangterjedelmen belül. Az intonációs készség fejlesztése.

Zenei stílusismeret kialakítása különböző szemelvényeken keresztül.

Nyilvános szereplés félétvenként 2-3 alkalommal: a darabokat kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni. Társas zenélés.

A félétvi meghallgatás anyaga

- F-dúr és d-moll skála, különböző skálaképletekkel,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: II/110. vagy II/155.),

- 3 gyakorlat (különböző karakterű szemelvények),
- 2 különböző karakterű darab vagy tétel (az egyik lehetőleg XX. századi) kotta nélkül, zongorakísérettel.

Az év végi vizsga anyaga

- A négy év alatt tanult skálák,
- 1 kantiléna kotta nélkül (javasolt: 177. vagy II/208.),
- 3 különböző karakterű gyakorlat,
- 2 különböző stílusú darab vagy tétel (egyik XX. századi), kotta nélkül.

Minimális követelmény

Játék szép kúrthangon a-e²-ig. Különböző hangindítások. Kötésgyakorlatok a kúrt természetes felhangjain. 1 kantiléna, 1 gyakorlat és 1 előadási darab eljátszása kotta nélkül. A gyakorlatok eljátszása széles dinamikai skálán.

Felhasználható irodalom

Szilágyi – Kökényessy: Kúrtiskola II. (EMB)

- Előgyakorlatok (válogatva)
- Skálagyakorlatok (válogatva)
- Gyakorlatok (40. egységig)

Poleh: Dal-, darab-, etűdgyűjtemény no. 1, 2, 3, 4 (válogatva) (Mizika Moszkva)

Sollár – Uszov: Kúrtiskola (válogatva) (Zimmermann Frankfurt)

Kling: Kúrtiskola (válogatva) (IMC New York)

O. Franz: Kúrtiskola (válogatva) (Carl Fischer New York)

Maxime – Alphonse: Etűdök I. (válogatva) („B” tagozaton) (A. Leduc Paris)

Bordogni Gabler: Vokális (válogatva) („B” tagozaton) (Doblinger)

Szilágyi – Belezay: Előadási darabok kúrtre (kézirat)

4.évfolyam „B” évi 66 óra (heti 2x45 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése (Az „A” tagozat követelményén felül).

Hangterjedelem: C-g²-ig

Dúr (C, D, B, Esz, F, E, G), és összhangzatos moll (a, h, g, c, d, cisz, e) skálák, különböző skálaképletekkel. Nyilvános szereplés félévenként 3-4 alkalommal: a darabokat kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.

Meghallgatás

Félévenként 1-1 „B” tagozatos meghallgatás. Anyaga:

- 1 kantiléna kotta nélkül,
- 2 különböző technikai és zenei feladatot feldolgozó etűd,
- 1 lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel (az egyik XX. századi legyen), melyeket kotta nélkül (kivéve: XX. századi), zongorakísérettel kell előadni.
- Lapról olvasás.

TOVÁBBKÉPZŐ „A” TAGOZAT

5-8. évfolyam évi 66 óra (heti 2x30 perc)

A hangszerkezelés fejlesztése, ismeretek

A zeneiskolai osztályokban elért színvonal eredményes megőrzése. A zenei műveltség megőrzése, a zenélési kedv ébrentartása. Az akadálytalan teljes légzés gazdaságos alkalmazása. A dinamikai skála határainak kiszélesítése. Könnyű transzpozíciók lapról játszása. A tananyagban előforduló tempójelzések és játékmódok ismerete. Társas zenélés.

Meghallgatás

Félévenként 1-1 meghallgatás. Anyaga:

- 1 kantiléna kotta nélkül,
- 2 különböző stílusú gyakorlat
- 1 lassú és 1 gyors előadási darab vagy versenymű tétel.

Felhasználható irodalom

Etűdök

Kling: Etűdök (IMC New York)

O. Franz: Kürtiskola (Carl Fischer New York)

Kopprasch: Etűdök I. (Hofmeister)

Maxim - Alphonse: Etűdök I. (A. Leduc)

Thevet: 60 Etűd I. (A. Leduc)

Geisler: Kürtiskola (Hofmeister)

Előadási darabok

Szilágyi – Belezsnay: Előadási darabok kürtre (kézirat)

Marcello: a-moll szonáta

Loeillet: Szonáta

Wagner: Walter dala

Vlaszov: Melódia

Grieg: Tavasz

Bozza: In Irland

Glazunov: Álom

Mendelssohn: Tavaszi dal

Händel: Larghetto

Mozart: Larghetto

Pergolesi: Siciliana

Schubert: Ave Maria

Schubert: Serenade

Mozart: D-dúr kürtverseny (Breitkopf & Härtel)

Mozart: Esz-dúr koncert no. 3 (Breitkopf & Härtel)

TOVÁBBKÉPZŐ „B” TAGOZAT

A továbbképző évfolyamok „B” tagozatos növendékei számára a zeneművészeti szakközépiskolai tanterv az irányadó.

4. JAVASOLT ÉRTÉKELÉSI MÓD

A kürt előképző évfolyamban a tanév folyamán három összefoglaló órát javasolunk. Az összefoglaló óra adjon értékelhető képet a készségfejlesztés terén elért eredményről.

Az alapfokú (1-4.) és a továbbképző évfolyamokban (5-8.) félévkor meghallgatást, év végén vizsgát javasolunk.

„B” tagozaton célszerű ezenfelül félévenként még egy meghallgatást tartani. Minden növendék félévenként 1-3 nyilvános szereplésen működjön közre. Az „A” tagozatos növendéket elsősorban a főtárgytanár, a „B” tagozatos növendéket a vizsgabizottság értékeli.

Felsőbb évfolyamba csak az a növendék bocsátható, aki a főtárgyból és a kötelező tárgyakból eredményes vizsgát tett.

A GITÁR TANSZAK HELYI TANTERVE

A GITÁR TANSZAK TANTERVE

„A” tagozat

1. évfolyam

- a helyes hangszertartás és kéztartás kialakítása
- pengetési gyakorlatok először üres húrokon, majd fogott hangokkal is
- etűdök a többszólamú játék előkészítésére, üres húrok gyakori használatával
- egyszólamú játék: az I. fekvésben játszható hangok fokozatos megtanulása és gyakorlása gyermek- és népdalok segítségével
- együttpengetési gyakorlatok
- egyszerű kétszólamú darabok könnyű fogásokkal
- egy oktávos skálák I. fekvésben, 3 #, 2 b előjegyzésig
- az V. fekvés törzshangjai ①, ② és ③ húron
- könnyű gyermekdalok az V. fekvésben tanult hangok gyakorlására

Vizsgaanyag:

- két népdal vagy gyermekdal (az egyik *p*, a másik *m-i* pengetéssel)
- egy etűd
- egy kétszólamú darab

Kották:

- Puskás: Gitáriskola
- Szendrey–Karper: Gitárgyakorlatok I.
- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola I.

2. évfolyam

- az I. fekvés teljes hangkészletének ismerete
- az V. fekvés hangjainak további gyakorlása
- könnyen játszható akkordfogások
- könnyű kétszólamú darabok
- prelúdiumok, etűdök az arpeggio–pengetés és az akkordfogások gyakorlására
- egy oktávos dúr és moll skála V. és VII. fekvésben

Vizsgaanyag:

- 1 etűd
- 3 előadási darab

Kották:

- Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv
- Szendrey–Karper: Gitárgyakorlatok II.–III.
- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola II.

3. évfolyam

kötések (ráütés, elpengetés)

kis barré gyakorlása és használata előadási darabokban

különböző hangszínek alkalmazása (*sul tasto*, *sul ponticello*)

két oktávos dúr skála (üres húrok használata nélkül)

az előadási darabokban esetenként kimozdulás az I. fekvésből

Vizsgaanyag:

- négy, különböző szerzőktől származó darab

Kották:

- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola III.
- Szendrey–Karper: Gitárgyakorlatok IV.
- Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv

4. évfolyam

- magasabb fekvések, fekvésváltások gyakoribb használata az előadási darabokban
- kromatikus és diatonikus skálák fekvésváltással
- egyszerűbb díszítések megvalósítása
- nagy barré gyakorlása

Vizsgaanyag:

- négy, különböző szerzőktől származó darab

Kották:

- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV–V.
- Szendrey–Karper: Gitárgyakorlatok V.–VIII.

5. évfolyam

- modális hangsorok különböző fekvésekben
- mérsékelt tempójú előadási darabok és etűdök, amelyek több különböző fekvést érintenek
- a tanuló képességeinek és felkészültségének megfelelő romantikus és XX. századi művek

Vizsgaanyag:

- négy, különböző szerzőktől származó darab

Kották:

- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV.–V.
- Carcassi: Etűdök Op. 60.
- Leo Brouwer: Etudes simples

6. évfolyam

- háromtávós dúr és moll skálák
- különböző technikai problémákat felvonultató etűdök megtanulása
- a tanuló képességeinek és felkészültségének megfelelő, különböző stílusú előadási darabok
- egészhangú skálákra épített kettősfogás–gyakorlatok
- különleges effektusok (rasgueado, étouffé, stb.)

Vizsgaanyag:

- négy, különböző szerzőktől származó darab

Kották:

- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV.–V.
- Aguado: Etűdök
- Carcassi: Etűdök Op. 60.
- Giuliani: Etűdök Op. 48.
- Bach–Szendrey: Húsz könnyű darab
- Leo Brouwer: Etudes simples

Továbbképző évfolyamok (7.–10. évfolyam)

- A továbbképző osztályokban még fokozottabban kell érvényesíteni azt az elvet, hogy a tanított művek mennyisége és technikai nehézsége a növendék egyéni képességeihez és tudásszintjéhez igazodjon.
- Ösztönözzük tanulóinkat az önállóságra a darabok kiválasztása és megtanulása terén.
- Az alapvető technikai gyakorlatok (skálás, arpeggiók, kötések, fekvésváltás stb.) rendszeres gyakorlása továbbra is fontos az elért technikai szint fenntartása illetve fejlesztése érdekében.
- A művek kiválasztásánál fontos szempont a stílusok és karakterek szerinti változatosság.
- Előtérbe kerülhet a kamarazenélés (gitárduók, -triók, együtt muzsikálás más hangszerekkel).

Vizsgaanyag:

- négy, különböző stílusú előadási darab, ebből kettő lehet kamaramű is. A kamaraműveket nem kell kotta nélkül játszani.

Kották:

- Aguado: Etűdök
- Giuliani: Etűdök Op. 48.
- Bach: Sonate e partite
- Lantművek
- Dowland: Seven pieces
- Francesco da Milano: 14 fantasie
- Klassiker der Gitarre (I.–V. kötet)
- Tárrega: Prelűdök
- Sári József: Bagatellek

„B” tagozat

Kiemelkedő képességű tanulók a 2. évfolyamtól kezdődően lehetőséget kaphatnak arra, hogy tanulmányaikat „B” tagozaton folytassák. Velük szemben természetesen nemcsak a mennyiségi, de a minőségi követelmények is magasabbak, mint az „A” tagozat tanulói esetében.

2. évfolyam

kötések (ráütés, elpengetés)
kis barré gyakorlása és használata előadási darabokban
különböző hangszínek alkalmazása (sul tasto, sul ponticello)
két oktávós dúr skála (üres húrok használata nélkül)
egy oktávós dúr és moll skálák I.–IX. fekvésig
egyszólamú játék gyakorlása magasabb fekvésekben is
az előadási darabokban esetenként magasabb fekvések használata
természetes üveghangok ismerete és alkalmazása a gitár hangolásában is

Vizsgaanyag:

- 1 etűd
- 3 előadási darab

Kották:

- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola III.
- Szendrey–Karper: Gitárgyakorlatok IV.–V.

3. évfolyam

- kötések (ráütés, elpengetés) gyakorlása mind a hat húron
- magasabb fekvések rendszeres használata az előadási darabokban
- nehezebb arpeggio-gyakorlatok
- egy oktávos modális hangsorok I.-től IX. fekvésig
- nagy barré gyakorlása és használata az előadási darabokban is
- egyszerűbb díszítések megvalósítása
- a hangszer önálló hangolása üveghangok segítségével

Vizsgaanyag:

- 1 etűd
- 3 előadási darab

Kották:

- Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV.–V.
- Szendrey–Karper: Gitárgyakorlatok VI.–VIII.

4. évfolyam

- ráütés, elpengetés gyakorlása egymással kombinálva is
- előadási darabok és etűdök a fekvésváltás különböző módjaival
- mesterséges üveghangok alkalmazása
- egyszerűbb romantikus és XX. századi művek

Vizsgaanyag:

- 1 etűd
- 3 előadási darab

Kották:

- Carcassi: Etűdök, Op. 60.
- Brouwer: Etudes simples
- Sári József: Nyolc könnyű karakterdarab
- Bartók–Szendrey: Gyermekeknek. 60 tétel gitárra
- Tárrega: Prelűdök

5. évfolyam

- háromoktávos dúr és moll skálák
- egészhangú skálára épülő hangközmenetek változatos pengetési módokkal
- barokk szvitek, táncjátékok

Vizsgaanyag:

- 1 etűd
- 3 előadási darab

Kották:

- Carcassi: Etűdök, Op. 60.
- Brouwer: Etudes simples
- Robert de Visée: Suite d-moll
- Régi spanyol muzsika
- Bach–Szendrey: Húsz könnyű darab gitárra
- Giuliani: Etűdök, Op. 48.

6. évfolyam

- terc-, és szextskálák
- különleges effektusok: étouffé, kopogás, rasgueado
- különböző karakterű, nehezebb barokk táncjátékok

- technikailag nehezebb előadási darabok illetve etűdök

Vizsgaanyag:

- 1 etűd
- 3 előadási darab

Kották:

- Aguado: Etűdök
- Mertz: Gyakorlatok és stílus tanulmányok gitárra
- Ponce: Prelűdök
- Tárrega: Originalkompositionen
- Dowland: Seven pieces
- Villa-Lobos: Prelűdök
- Weiss: Fantaisie
- Robert de Visée: Suite g-moll
- Klassiker der Gitarre

A gitár tanszak tananyaga

Évfolyam	Tananyag	Amit meg kell venni
1.	Puskás: Gitáriskola Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok I. Nagy-Mosóczi: Gitáriskola I.	Puskás: Gitáriskola
2.	Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok II–III. Nagy-Mosóczi: Gitáriskola II. Fodor-Marnitz-Vass: Gitáros képeskönyv	Nagy-Mosóczi: Gitáriskola II.
3.	Nagy-Mosóczi: Gitáriskola III. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok IV.	Nagy-Mosóczi: Gitáriskola III.
4.	Nagy-Mosóczi: Gitáriskola IV–V. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V–VIII.	Nagy-Mosóczi: Gitáriskola V.
5.	Nagy-Mosóczi: Gitáriskola IV–V. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V–VIII. Carcassi: 25 etűd gitárra	Carcassi: 25 etűd gitárra
6.	Nagy-Mosóczi: Gitáriskola IV–V. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V–VIII. Carcassi: 25 etűd gitárra Bach–Szendrey: Húsz könnyű darab Giuliani: Etűdök Op. 48. Brouwer: Études simples I–V.	Giuliani: Etűdök Op. 48.
7.	Régi spanyol muzsika Brouwer: Études simples VI–X. Mertz: Gyakorlatok és könnyű stílus tanulmányok gitárra Bach: Lantművek Carcassi: Sechs Capricen für Gitarre 6 Peruanische Weisen (Wallisch) Giuliani: Három rondó gitárra Klassiker der Gitarre Robert de Visée: Suite d-moll Sári József: Bagatellek	Mertz: Gyakorlatok és könnyű stílus tanulmányok gitárra
8.	Huzella: Három tánc Scarlatti emlékére Dowland: Seven Pieces	Bach: Lantművek

	Brouwer: Berceuse Villa-Lobos: Brazil szvit Ponce: Prelűdök Aguado: Etűdök Tárrega: Originalkompositionen Brouwer: Études simples XI–XX.	
9.	Villa-Lobos: Prelűdök Farkas: Régi magyar táncok Scarlatti: 5 sonate per 2 chitarre Weiss: Tombeau/Fantaisie Frescobaldi: Táncok és variációk Bach: Sonate e partite Robert de Visée: Suite g-moll Carulli: Gitárdarabok kezdőknek és haladóknak Gitáros album (Fogarasi)	Gitáros album (Fogarasi)
10.	Villa-Lobos: Etűdök Giuliani: Sonata brillante Op. 15. Paganini: Romanze Myers: Cavatina Albeniz: Asturias Torroba: Nocturno Mudarra: Fantasia Farkas Ferenc: Six pièces brèves	Scarlatti: 5 sonate per 2 chitarre

A gitár tanszak tananyaga

Évfolyam	Tananyag	Amit meg kell venni
1.	Puskás: Gitáriskola Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok I. Nagy–Mosóczi: Gitáriskola I.	Puskás: Gitáriskola
2.	Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok II–III. Nagy–Mosóczi: Gitáriskola II. Fodor–Marnitz–Vass: Gitáros képeskönyv	Nagy–Mosóczi: Gitáriskola II.
3.	Nagy–Mosóczi: Gitáriskola III. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok IV.	Nagy–Mosóczi: Gitáriskola III.
4.	Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV–V. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V–VIII.	Nagy–Mosóczi: Gitáriskola V.
5.	Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV–V. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V–VIII. Carcassi: 25 etűd gitárra	Carcassi: 25 etűd gitárra
6.	Nagy–Mosóczi: Gitáriskola IV–V. Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V–VIII. Carcassi: 25 etűd gitárra Bach–Szendrey: Hús könnyű darab Giuliani: Etűdök Op. 48. Brouwer: Études simples I–V.	Giuliani: Etűdök Op. 48.

7.	Régi spanyol muzsika Brouwer: Études simples VI–X. Mertz: Gyakorlatok és könnyű stílus tanulmányok gitárra Bach: Lantművek Carcassi: Sechs Capricen für Gitarre 6 Peruanische Weisen (Wallisch) Giuliani: Három rondó gitárra Klassiker der Gitarre Robert de Visée: Suite d-moll Sári József: Bagatellek	Mertz: Gyakorlatok és könnyű stílus tanulmányok gitárra
8.	Huzella: Három tánc Scarlatti emlékére Dowland: Seven Pieces Brouwer: Berceuse Villa-Lobos: Brazil szvit Ponce: Prelűdök Aguado: Etűdök Tárrega: Originalkompositionen Brouwer: Études simples XI–XX.	Bach: Lantművek
9.	Villa-Lobos: Prelűdök Farkas: Régi magyar táncok Scarlatti: 5 sonate per 2 chitarre Weiss: Tombeau/Fantaisie Frescobaldi: Táncok és variációk Bach: Sonate e partite Robert de Visée: Suite g-moll Carulli: Gitárdarabok kezdőknek és haladóknak Gitáros album (Fogarasi)	Gitáros album (Fogarasi)
10.	Villa-Lobos: Etűdök Giuliani: Sonata brillante Op. 15. Paganini: Romanze Myers: Cavatina Albeniz: Asturias Torroba: Nocturno Mudarra: Fantasia Farkas Ferenc: Six pièces brèves	Scarlatti: 5 sonate per 2 chitarre

A SZOLFÉZS TANSZAK HELYI TANTERVE

A SZOLFÉZS TANÍTÁS SZAKIRÁNYÚ FELADATAI

A szolfézs tanítás célja a gyermekek zenei képességeinek sokoldalú fejlesztése.

A zenei alapismeretek elsajátítása.

A növendék személyiségének formálása.

Olyan zenei gondolkodás megalapozása, amely segíti a tanulót a zenei anyag helyes értelmezésében, megszólaltatásában.

Megszerzett tudását tudja alkalmazni a hangszerstanulásban.

A zenei pályára készülő növendékek felkészítése a továbbtanulásra.

A GYERMEK FELVÉTELÉNEK SZABÁLYOZÁSA

Felvételi követelmények az előképző évfolyamokra

A szolfézs felvételi 3 részből áll:

1. A tanár által tapsolt ritmusokat a növendék visszatapsolja.
2. A tanár által énekelt rövid dallamokat a növendék visszaénekli.
3. A növendék elénekel egy szabadon választott népdalt vagy gyermekdalt.

Mindhárom feladatra 5-5 pont adható, tehát összesen 15 pontot lehet elérni a felvételi meghallgatáson.

Előképző 1. évfolyam

Egyéni meghallgatáson vesznek részt a 6-7 éves, írni, olvasni még nem tudó, általános iskolát kezdő gyermekek.

A foglalkozás zenepedagógia célja:

- A közös éneklés és játék élménye.
- A tanulók zenei érdeklődésének felkeltése.
- A zenei képességek, elsősorban a ritmusérzék fejlesztése egyszerű ritmushangszerek megszólaltatásával.
- A szép, tiszta éneklés megalapozása csoportosan és egyénenként.
- A zenei olvasás megalapozása.

A kiemelkedő tanulók már az osztály elvégzése után elkezdhetik hangszeres tanulmányikat.

Előképző 2. évfolyam

Növendékei 8-9 éves gyermekek, akik az első előképző év után kerülnek ebbe az osztályba, valamint az újonnan érkezők, felvételi meghallgatás után.

Az előképző 2. évfolyam elvégzése után a kellő kottaolvasási, éneklési készséggel rendelkező tanulók hangszeres felvételi meghallgatáson vesznek részt.

A Czövek Erna Zeneiskolában az adaptált tantervtől eltérően az alapfok 1-2-3-4. évfolyamán a rövid és hosszú tanszakok követelményei nem válnak külön. A tanszak tanárai az adaptált tanterv 1-6. évfolyamokra bontott követelményeivel, ismeretanyagával és tananyagával teljes mértékben egyetértenek.

A 4. osztály elvégzése után a képzés kétféle alternatívát állít a tanulók elé.

1./ 5 -10. osztály elvégzése: az érdeklődő kiemelkedő képességű gyermekek és a zenei pályára készüők „B” tagozaton folytathatják tanulmányaikat (heti 2 x 45 perc).

2./ 5 -10. osztály elvégzése a Minisztériumi Tanterv adta lehetőségek alapján „zenei ismeret” tantárgyanként (heti 1x 45 perc).

A fennmaradó 1 x 45 percben a kötelezően választható tárgyak helyettesíthetik a szolfézsórát.
(Zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar)

ELŐKÉPZŐ – 1. évfolyam **(kiselőképző)**

Feladatkör:

- zenei élményanyag gyűjtése énekléssel és játékkal.
- a tiszta és szép éneklés készségének kialakítása csoportosan és egyénenként.

Ismeretanyag, készségfejlesztés:

Ritmus:

- a negyed, páros nyolcad és a negyed szünet ritmusjeleinek folyamatos olvasása gyakorlónevekkel.
- az egyenletes lüktetés és a dalok ritmusának érzékelése, megfigyelése, megszólaltatása gyakorlónevekkel.
- ritmusmotívumok hangoztatása, visszatapsolása, osztinátók játszása, olvasása negyed, nyolcad és negyed szünet értékekkel
- dalfelismerés ritmusról, ritmusfelismerés dallamról.
- a gyors és a lassú tempo megkülönböztetése
- gyermekdalok kísérése ritmushangszerekkel.
- mondókák, versek, ritmusok megszólaltatása.
- mozgás és játék rögtönzése
- felelgetős játékok, ritmososztinátók, ritmuskíséret.

Zenei anyag, hallásfejlesztés:

- magyar gyermekdalok és népdalok, mondóka, vers megtanulása (25-35)
- az alábbi motívumok éneklése, olvasása, felismerése belső énekléssel, illetve az öt vonalon való elhelyezésük (első sorban C, F és G-dó szerint):
sz-m sz-l l-sz-m m-r-d l-sz-m-r-d
sz-f-m-r-d
m-r-d-l, m-r-d-l-sz, l-sz-m-r-d-l, m-r-d-t-l,
- dalfelismerés, dallambújtatás.
- Zenehallgatás játékos bevezetése, kreativitás kihasználásával.

Elméleti tudnivalók:

- 25-35 gyermekdal, népdal (ebből 15 kívülről szöveggel és szolmizálva)
- a hangok szolmizációs neve, kézjele, helye a vonalrendszeren.
- pentaton, pentachord fordulatok éneklése kézjelekkel, kirakása vonalrendszeren.
- A zenei írás-olvasás bevezetése a csoport képességeitől és a növendékek életkorától függően a második félévben, gyakorló tempóban.

ELŐKÉPZŐ – 2. évfolyam **(nagyelőképző)**

Feladatkör:

- Zenei élményanyag gyűjtése énekléssel, játékkal.
- Felkészítés a hangszerválasztásra.
- A zenei készségek megalapozása a 7-9 éves korú gyermekek hangszer tanulásához.

Ismeretanyag, készségfejlesztés:

Ritmus.

- Egyenletes lüktetés és az ütempárok megéreztetése ütemezéssel.
- A negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott fél értékek és szünetjeleik, valamint a szinkópa ritmus megéreztetése, megismertetése 2/4-ben.
- 2/4, 4/4, 3/4 – es dalok ütemezéssel.
- Ütemhangsúlyok érzékeltetése. Osztinátó, majd ritmuskíséret ismert dalokhoz.
- A zenei anyagban előforduló ritmusfordulatok olvasása, memorizálása, hasonló fordulatok felismerése, lejegyzése. A ritmusgyakorlatok terjedelme 2-4-8 ütem.

Zenei anyag, hallásképzés:

- Magyar gyermek- és népdalok, játékdalok, magyar zeneszerzők gyermekdalai, más népek dalai.
- az alábbi motívumok éneklése, olvasása, felismerése belső énekléssel, kézjel után, olvasás betűkottáról, illetve az öt vonalon való elhelyezésük:
sz-m sz-l l-sz-m m-r-d l-sz-m-r-d
sz-f-m-r-d
l-sz-f-m-r-d d'-l-sz-f-m-r-d m-r-d-l, d-l,-sz,
m-r-d-l,-sz, l-sz-m-r-d-l,-sz, m-r-d-t,-l,
m-r-d-t,-l,-sz, l-sz-f-m-r-d-t,-l,-sz,
- belső hallás fejlesztése: dalok, dallamok elképzeltetése belső énekléssel kézjeltől, kottaképtől.

Zenei olvasás, írás:

- ritmusgyakorlatok olvasása, megszólaltatása kottából, tapssal, dobolással, énekkel.
- A szolmizációs hangok kézjele, betűjele és helye a vonalrendszerben.
A dó helye: G, F, C.
- Dallamok, olvasógyakorlatok éneklése szolmizálva. Az olvasógyakorlatok terjedelme 2-8 ütem.
- Rövid ritmusok, könnyű dalok ritmusának lejegyzése ritmusjelekkel.
- Könnyű dalok, dalrészletek, ismert és ismeretlen dallamok lejegyzése hangonkénti folyóírással vagy emlékezetből, betűkottával és hangjegyekkel (terjedelme 2-4-8 ütem)
- A törzshangsor megismertetése g- és f-kulcsban.
- Jobb képességű csoport esetén az 1#, 1b előjegyzés használata.

Elméleti ismeretek:

- 30 gyermekdal, népi játékdal, népdal tanulása hallás után, szöveggel (ebből 20 dal szolmizálva, 15 kívülről is)
- Ritmus, dallam.
- Hangmagasság, hangkészlet, hangköz, hangsor.
- Pentaton, pentachord. Törzshangsor.
- k2, N2, T8.
- Abc-s hangok ismerete, #, b, szerepe.
- Negyed, nyolcad, fél, egész, pontozott fél és szüneteik.
- Ütem, ütemmutató, ütemvonal, záróvonal, ismétlőjel.
- Osztinató. Kánon.

1. ÉVFOLYAM – „A” tagozat

Feladatkör:

- Zenei élményanyag gyűjtése.
- A zenei ismeretanyag és készségfejlesztés megalapozása.
- Szolfézs és hangszerjáték egységének kialakítása.
- Bevezetés az abszolút rendszerbe.
- A zenetanuláshoz szükséges magatartásformák kialakítása.

Ismeretanyag, készségfejlesztés:

Ritmus:

- $\frac{2}{4}, \frac{4}{4}, \frac{3}{4}$. Ütemsúly, ütemezés.
- Szinkópa, élesritmus, nyújtott ritmus $\frac{3}{4}$ -ben és $\frac{4}{4}$ -ben.
- Tizenhatodok páros formái.
- A „belső mérés” kialakítása.
- Tripódia. Negyed felütés.
- Ritmus kiegészítések.
- Ritmussorok rögtönzése.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.

Zenei anyag, hallásfejlesztés:

- Régi stílusú magyar népdalok.
- Sorszerkezet megfigyeltetése.
- A⁵ A⁵ A A, ill. A⁵ B⁵ A B sorszerkezetű magyar népdalok.
- Más népek dalai.
- Gyakorlatok kézjelről két szólamban a többszólamúság előkészítésére.
- Könnyű biciniumok, kánonok.
- Műzenei szemelvények.
- Tiszta, majd pienhangos pentatónia. A dallamzáró alaphang lá és dó.
- Pienhangok: fá, ti.
- Dó és lá pentachord, hexachord.
- Énekeltetés és tudatosítás a dúr és moll (eol) hangkészletben.
- Alaphang, hangkészlet, hangnem és kvintváltás megfigyeltetése kottakép, ének vagy hangszeres játék után. Dó-váltás.
- T1, k2, N2, T5, T4, T8, k3, N3 éneklése szolmizálva, ábécés névvel mindkét irányban.
- Dúr és moll hármashangzatok éneklése szolmizálva, ábécés névvel mindkét irányban.
- Belső hallás fejlesztése.
- Hiányos dallam kiegészítése.
- Három megadott sorhoz negyedik éneklése.
- Jobb képességű csoport esetén tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése.

Zenei olvasás, írás:

- Olvasás ötvonalas rendszerben G- és F-kulcsban 3#, 1b előjegyzéssel.
- Ritmusfordulatok lejegyzése 3-4 meghallgatás alapján.
- Dallamok írása betűkottával és hangjegyekkel G- és F-kulcsban – hallás utáni megfigyeltetéssel, részekre bontott diktálással.
- A helyes kottairás kialakítása.

Elméleti ismeretek:

- Dúr és moll (eol) hangsorok 3#, 1b előjegyzésig.
- Tanult hangközök felismerése bontásban és együtthangzásban.
- Dúr és moll hármashangzat alaphelyzetben.
- Dalok, dallamfordulatok, dalrészletek szolmizálása, majd abszolút rendszerbe helyezése.
- Tanult hangnemek megállapítása előjegyzés és záróhang alapján.
- Sorszerkezet.
- Transzponálás.
- Kvintváltás.
- Disszonancia, konszonancia.
- Korona. Az értéknújtó pont. Átkötés.
- Módosító jelek, előjegyzés.
- 30-40 népdal és műzenei szemelvény, 4-5 kánon, 3-4 bicinium, hangszerkíséretes dal.

Zenei szakkifejezések:

- Parlando, rubato, tempo giusto.
- Prima volta, seconda volta.
- Solo, tutti.
- Szoprán, alt, tenor, basszus.

Előadási jelek, jelzések:

- Forte, piano. Crescendo, decrescendo.
- Staccato, legato. Kötőív.

Zenehallgatás:

- Kórusfajták: gyermek-, női, férfikar.
- Dallam és kíséret – hangerősség, hangszín megfigyelése.
- A hangszerek hangjainak felismerése (az eddigiekhez réz- és fafúvósok, ütők).
- Népdal és műzene.
- Gyermekdalok, népdalok – eredeti felvételekről is.

- Bartók Béla, Kodály Zoltán, Bárdos Lajos népdalfeldolgozásaiból – a tanult népdalokhoz kapcsolódóan.
- Szemelvények a növendékek hangszeres anyagából.

2. ÉVFOLYAM – „A” tagozat

Feladatkör:

- Zenei élményanyag gyűjtése a magyar népdalok újabb rétegéből.
- Ismerkedés a dūr és moll hangnemű műzenei szemelvényekkel, elsősorban barokk táncjátékokkal.
- Tájékozódás és gyakorlás az abszolút rendszerben.

Ismeretanyag, készségfejlesztés:

Ritmus:

- $\frac{3}{8}$ -os ütem.
- Váltakozó ütem. A $\frac{4}{4}$ - $\frac{3}{4}$ váltás megéreztetése.
- Alkalmazkodó ritmus.
- Alla breve.
- A tizenhatodok különféle formációi.
- Nyolcad triola. Nyolcad felütés.
- Az új stílusú magyar népdalok néhány ritmikai, formai jellegzetessége. Erős és gyenge zárás.
- Ritmussorok rögtönzése.
- Adott dallamhoz ritmuskíséret.

Zenei anyag, hallásfejlesztés:

- Formaérzék fejlesztése.
- A A⁵ A⁵ A; A A⁵ B A; A B B A formák.
- Magyar népdalok – pentaton, dūr, háromféle moll, valamint dūr hangkészletű dallamok.
- A tanult népdalokhoz hasonló dallamok rögtönzése: A A⁵ A⁵ A, A A⁵ B A, A B B_v A formákban, megadott sorok alapján.
- Jobb képességű csoport esetén négysoros dallam rögtönzése.
- Néhány XVIII. századi táncjáték (menüett, bourrée, sarabande, rigaudon) – elsősorban a növendékek hangszeres anyagából.
- Könnyű kétszólamúság, kánonok.
- A tonalitásérzék fejlesztése. A népdalanyagon belül: dō, lá és re alaphang.
- Az alap és kvint szerepe. Kvintváltás felfelé.
- Dallamok olvasása mérővel – felismerése, memorizálása, lejegyzése.
- Jellegzetes dallamfordulatok alapos gyakorlása és felismerése:
* m – fi – sz * szí – l * m – fi – szí – l * m – f – szí – l *
- Alaphang, hangkészlet, hangnem és kvintváltás megfigyelése kottakép, ének vagy hangszeres játék után. Dō-váltás.
- Tonalitáson belüli hangközök: tiszta prím, kis és nagy szekund, kis és nagy terc, tiszta kvart és kvint, kis és nagy szext, továbbá a dūr és moll hármashangzatok éneklése szolmizálva, ábécés névvel mindkét irányban. Felismerésük együtthangzásban vagy felbontásban.

Zenei olvasás, írás:

- Ritmusírás énekelt népdalok alapján.
- Hangszeren megszólaltatott egyszerű ritmusú barokk táncjátékok ritmusának lejegyzése (maximum 8 ütem).
- Új stílusú népdalok lejegyzése a tanult hangnemekben (részekre bontott diktálással).
- Hiányos dallam kiegészítése
- Hangközök lejegyzése betűvel, számokkal és hangjegyekkel, hármashangzatok lejegyzése betűvel és hangjegyekkel együtthangzás vagy felbontás alapján.
- Új stílusú népdalok lapról olvasása szolmizálva, szöveggel.

- Műzenei szemelvények éneklése szolmizálva és ábécés névvel.

Elméleti ismeretek:

- Dúr, moll (természetes, összhangzatos, dallamos) hangsorok 3#, 3b előjegyzésig.
- Vezető hang.
- A dór hangkészlet (re-sor, vagy lá-sor fi-vel).
- Dúr és moll hármashangzatok felépítése.
- Az eddigi hangközökön kívül kis és nagy szext, bővített szekund szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- Kvintváltás felfelé. Kupolás szerkezet.
- Periódus. Motívum. Szekvencia.
- 25-30 magyar népdal és ugyanannyi hasonló stílusú gyakorlat. 10-15 bicinium, kánon. Barokk táncjátékok.

3. ÉVFOLYAM – „A” tagozat

Feladatkör, zenei anyag:

Zenei élményanyag gyűjtése elsősorban a magyar népzene szó- és mi-végű új stílusú, valamint parlando és rubato régi stílusú dallamaiból.

Régi stílusú népdalok, ezek között néhány parlando, rubato dal.

Bevezetés a klasszikus zene forma- és harmóniavilágába európai többszólamú népdalokon, majd műzenei anyagon. Más népek funkciós népzeneje: egyszerű tercelő, kürtmenetes stb.

Kísérőszólammal vagy hangszerkísérettel.

A többszólamúság, társas zenélés továbbfejlesztése klasszikus funkciós és ezzel párhuzamosan könnyű polifon művekkel.

Könnyű barokk és klasszikus darabok a tanulók hangszeres anyagából. 2-3-4- szólamú könnyű kánonok.

Ismeretanyag, készségfejlesztés:

Ritmus-, metrum- és formaérzék fejlesztés

- 3/8, 6/8 ütemezéssel is.
- Váltakozó ütemek. (3/4 -2/4 váltás)
- Kis éles, kis nyújtott ritmus, felütés, átkötés, pontozás 6/8 – ban, nyolcad triola.
- Volta ritmus. Siciliano. Mazurka. Ländler.
- Ritmusgyakorlatok egy és két szólamban.
- Régi és új stílusú népdalok stílusjegyeinek rendszerezése.
- A parlando, rubato előadásmód.
- Visszatérő, szekvenciális, periodizáló formák.

Zenei anyag, hallásképzés

- Módosított hangok: fi, szí, di, ri, ta (népzenei és műzenei anyagon)
- Hármashangzatok felismerése hallás után együtthangzásban.
- Dúr és moll tonalitás, funkcióérzék megalapozása.
- Dallamok memorizálása, felismerése, lejegyzése.
- Kürtmenet szólamainak megfigyelése, éneklése.
- Könnyű klasszikus dallam basszus szólamában a funkciós főhangok megfigyeltetése, éneklése szolmizálva és ábécés nevekkkel.
- Zenehallgatás: magyar és más népek táncai a műzenében (Chopin, Dvořák, Smetana, Csajkovszkij, Brahms)
Kis formák megfigyelése, barokk, klasszikus táncok. (5-10 barokk klasszikus tánc)
- 20 magyar népdal
- Magyar népzenei anyag: biciniumok. Más népek zenéje többszólamú megszólaltatása. (20funkciós népzenei dallam)
- Kétszólamú funkciós részletek megszólaltatása hangszerjáték megszólaltatásával is.

Zenei olvasás, írás

- Könnyű régi és új stílusú magyar népdalok lejegyzése 4-8 meghallgatás alapján
- Hangközök, hármashangzatok felismerése együtthangzásban vagy felbontásban
- Könnyű 8 ütemes periódus lejegyzése, részekre bontott diktálás alapján. (Dallamírási feladatok I.kötet – A zeneiskolák 3. 4. szolfézs osztályai számára – Nógrádi, Papp, Spiegel)

Elméleti ismeretek

- Dúr és háromféle moll hangsor 3#, 4b előjegyzésig.
- Modális hangsorok – mixolíd, fríg hangsorral bővítve.
- Hangközök: T1, T4, T5, T8, k2, N2, k3, n3, k6, N6, **k7, N7**,
- A hangközök megfordításai.
- A dúr és moll hangnemek fő hangjai, vezetőhangjai. A négyféle hármashangzat felépítése. Funkciók: tonika (T), domináns (D), szubdomináns (S).
- Kürtmenet.
- Kvintoszlop.

3. ÉVFOLYAM – „B” tagozat

- A zenei írás, olvasás nehezebb feladatai. Dallam - és ritmusdiktálás minden óra anyagához kapcsolódóan, nehezebb példákkal.
- Az „A” tagozat kiegészül:
Hangközök: hallás utáni felismerése, szolmizálva, abc-vel a tanult hangnemekben + bő 4, szűk 5, bő 5,
Hármashangzatok: dúr, moll, szűkített, bővített, alaphelyzetben oldással. Ezeket abc-s nevekkal felépíteni 4#, 4b előjegyzésig.
Modális hangsorok: líd

4. ÉVFOLYAM – „A” tagozat

Feladatkör

- Zenei élményanyag gyűjtése a bécsi klasszika stílusvilágából.
- A periodizáló és funkciós zenei gondolkodás megismertetése.
- Az eddig elsajátított magyar népzenei anyag bővítése modális hangkészletű dallamokkal és a dunántúli pentatóniával.

Zenei anyag, hallásfejlesztés

- Bécsi klasszikus művek, hangszerkíséretes dalok, duettek, periódusnál nagyobb terjedelmű hangszeres szemelvények feldolgozása, élményszerű megszólaltatása. (10-15)
- Magyar népdalok elsősorban modális és dunántúli pentaton hangkészlettel. (8-10)
- Biciniumok, népdalfeldolgozások hangszerkíséréssel is.
- Kánonok.
- Egyszerű, könnyű periódusok lapról éneklése.
- Periódus terjedelmű bécsi klasszikus anyag lejegyzése a tanult hangnemekben 6-8 meghallgatás alapján.
- Periódus kiegészítése: megadott előtaghoz utótag rögtönzése.
- A kétszólamú írás bevezetése: funkciós kísérszólammal ellátott könnyű periódusok írása 8-9 meghallgatás alapján.
- A klasszikus dúr és moll zene funkciós rendjének gyakorlása. Funkciós főhangok dúrban és mollban, az ezekre építhető hármashangzatok. T-D-T; T-S-D-T kapcsolatok.
- Funkciós főhangok éneklése a dallamhoz szolmizálva és ábécés nevekkal.
- Funkciók rögtönzése dúrban, mollban ismert periódushoz.
- Hangközök és könnyű, funkciós hangközmenetek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkal, írása hallás után 4-5 meghallgatás alapján.
- A dúr és moll hármashangzat éneklése szolmizálva és ábécével, felismerése alaphelyzetben, együtthangzásban vagy felbontásban. Fordításai éneklése szolmizálva, ábécével.

- A szűkített és bővített hármashangzat éneklése alaphelyzetben, oldással, szolmizálva és ábécével, felismerése alaphelyzetben, együtthangzásban vagy felbontásban.
- Dominánsszeptim-hangzat éneklése oldással, szolmizálva és ábécével, dúrban és mollban, megadott hangnemben.
- A hangköz-, hangzat- és funkciós hallás összekapcsolása, tudatosítása.
- Új stílusú népdalok lejegyzése 6-8 meghallgatás alapján.

Ritmus-, metrum- és formaérzék fejlesztése

- Átkötés, pontozás, harminckettedek, hatvannegyedek.
- 5/8, 8/8 (3+3+2) gyakorlása.
- A nyolcütemes klasszikus periódusok megfigyelése, elemzése, felépítése, kiegészítése.
- Két-háromtagú kis formák, triós forma, rondó.
- A népzenei anyagban a sorszerkezet, visszatérés, ismétlés, variálás megfigyelése.

Elméleti ismeretek

- Dúr és moll hangsorok, kvintoszlop, 5#, 5b előjegyzésig.
- Modális hangsorok: dór, fríg, líd, mixolíd.
- Hangközök rendszerezése: tiszta, nagy és kis hangközök, hangközfördítések.
- A bővített kvart és szűkített kvint oldással.
- A négyféle hármashangzat, a dúr és moll hangzatfordítások és a dominánsszeptim hangzat felépítése.
- Funkciók, funkciós főhangok, az ezekre építhető hármashangzatok, funkciós vonzás, dúrban és mollban.
- Periódus. Elő- és utótag. Motívum. Fél- és egészszárlat. Késleltetés. Álzárlat. Kadencia. Coda.
- Kitérés, moduláció a domináns fok hangnemébe.
- Maggiore, minore.
- Alterált hangok, mint a díszítés elemei. Kromatika.
- Dal, ária, opera. Előjáték, utójáték. Visszatérés.
- Hangszeres és vokális zene.
- Kamarazene, szimfónia.
- Duó, duett, trió, tercett, kvartett, kvintett.
- Bécsi klasszika, bécsi klasszikus zenészerzők.
- Köchel-jegyzék. Opus.
- Homofon, polifon szerkesztési mód. Imitáció.
- Triós forma. Rondó. Rondótema és közjáték.
- Tritonus.

Zenehallgatás

- Hangszín, hangszerelés, késleltetés, kromatika, feszültség-oldás, ritmikai elemek megfigyeltetése.
- Triós forma felismerése.
- Klasszikus szimfóniák, hangszeres szonáták III. tételei.
- Részletek Mozart operáiból.
- Mesealakok a zenében.
- Karakterdarabok különböző stíluskorszakokból.

4. ÉVFOLYAM– „B” tagozat

- A fentiek mellett a di, fi, ta, ma hangok gyakorlása énekléssel, különböző fordulatokban.
- A kromatika gyakorlása énekléssel, lapról olvasási anyagban és hallás után.
- Alterációk fokozatos megjelenése az olvasási anyagban.
- A hangzatok felismerése együtthangzásban.
- Népdalok lejegyzése szöveggel, énekes diktálás után, 6-8 meghallgatás alapján.
- Hangközmenetek megszólaltatása egyéni éneklés és zongorajáték együtthangzásával is.
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.
- A modális hangsorok elhelyezése az abszolút rendszerben 4#, 4b előjegyzésig.

5. ÉVFOLYAM– „A” tagozat

Ismeretanyag, készségfejlesztés:

Ritmus és formaérzék fejlesztése:

- Tizenhatod szinkópa
- Triola
- Bolgár ritmusok
- Egyszerű klasszikus két- és háromtagú formák
- Szonáta és variációs forma

Hallásképzés:

- Funkciós zene éneklése, hallása adott zenei anyagon
- Hangnemi kitérés és moduláció a domináns és párhuzamos hangnemekbe
- Hangközmenetek szolmizálva, abc-vel éneklése és lejegyzése
- Hangköz- hangzat, funkciós hallás továbbfejlesztése
- Hármashangzatok és fordításai abc-vel és szolmizálva
- Domináns 7 és VII⁷ szűkített akkordok
- XX. Század hangzásvilága, atonalitás
- Dúr és moll 6# , 6b előjegyzésig
- Összes modális hangsor
- Összes hangköz T1-től N10-ig

Zenei írás, olvasás:

- 8 ütemes klasszikus periódus éneklése, lejegyzése 6-8 diktálás után
- Memorizálás hallás és kottakép alapján
- Funkciós basszus éneklése és lejegyzése
- 20-25 dal és műdal éneklése szolmizálva, szöveggel és abc-vel
- Egy vagy többszólamú művek memorizálása, éneklése abc-vel, szolmizálva
- Fél-és egészszárlatok
- Szonátaforma, variációs tételek

Zenehallgatás:

- Klasszikus szonáták, szimfóniák, variációs darabok, rondók, versenyművek, romantikus dalok, kis formák, néhány XX. századi mű.

6. ÉVFOLYAM– „A” tagozat

Feladatkör:

A barokk zene alapvető stílusjegyeinek megismerése.

A zenei pályára készülő növendékek zenei készségének fejlesztése.

Az önálló zenei tanulás képességének kialakítása.

A klasszikus zene hangzás- és formavilágának rendszerező ismételése.

Zenei anyag:

- Klasszikus zenei szemelvények.
- Barokk dalok, könnyű áriák, két- és háromszólamú vokális művek.
- Reneszánsz többszólamúság.
- Néhány XX. századi énekes és hangszeres mű.
- Magyar népdalok.

Ismeretanyag, készségfejlesztés:

- A ritmus- és formaérzék fejlesztése.
- Rendhagyó periódusok, bővülés.
- Barokk áriák, táncjátékok, színpadi betétdalok, jellegzetes hangszeres darabok megismerése, elemzése.
- Imitáció, tonális válasz, reális válasz.
- Hangszeres darabok megismerése.
- Jellegzetes barokk műfajok (opera, oratórium, kantáta, szonáta, versenymű, fuga, stb.) felépítésének, előadási apparátusának megismerése.

- Betekintés a XX. századi zene formavilágába.

Hallásfejlesztés:

- A hangnemi kitérés és moduláció megfigyelése.
- Hangköz- és hangzatmenetek .
- Az eddig tanult hangközök rendszerezése, gyakorlása.
- A hármashangzatok és fordításai gyakorlása.
- A bővített hármashangzat fordításai oldással.
- A dominánsszeptim- és szűkített septimhangzat gyakorlása oldással.
- A fentiek éneklése szolmizálva, ábécés nevekkel tonalításban, tonalításon kívül, azonos alsó hangra.
- Jellegzetes barokk fordulatok (szekvencia, ellenmozgás, komplementer ritmus) megfigyelése.
- A XX. századi művekben előforduló skálák (egészhangú skála, akusztikus skála, tizenkétfokúság, modellskálák, cluster) megfigyelése, felismerése. (a csoport képességei szerint)

Zenei olvasás, írás:

- Alterációt, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok, barokk dallamok lapról olvasása, éneklése szolmizálva, szöveggel, alkalmi hangzóval és ábécés nevekkel.
- Könnyű XX. századi szemelvények éneklése ábécés nevekkel
- Hangköz- és hangzatmenetek éneklése szolmizálva, ábécés névvel; lejegyzése 2-3 meghallgatás alapján.
- Kétszólamú, bővülést, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazó klasszikus periódusok lejegyzése 8-9 meghallgatás alapján.
- Népdalok lejegyzése énekes diktálás után 6-8 meghallgatás alapján a szöveg rögzítésével.
- Memorizálás kottakép, valamint hallás után.

Többszólamúság, társas zenélés:

- Homofon és könnyű polifon többszólamúság éneklése.
- Hangszerkíséretes műdalok, áriák, két- vagy többszólamú vokális művek éneklése.
- Könnyű XX. századi kórusművek éneklése.

Zenehallgatás:

- Néhány reneszánsz kórusmű
- Purcell, Handel, J. S. Bach művei
- Válogatás XX. századi művekből: Bartók Béla, Kodály Zoltán kórusművei

Elméleti ismeretek:

- A reletív és abszolút rendszer kapcsolata.
- Dúr és moll hangsorok 7#, 7 b előjegyzésig.
- Modális hangsorok.
- Valamennyi hangköz.
- Hármashangzatok és fordításai.
- A dúr és moll hangsor hangjaira építhető hármashangzatok.
- Fő-, és mellékhármasok.
- Dominánsszeptim-, és szűkített septimakkord oldással.
- Autentikus zárlat.
- Összetett zárlat.
- Imitáció; tonális, reális válasz.
- Opera, recitativo, ária, korál, versenymű, kadencia.

Minimális követelmény:

Ismerje a növendék

- -a hangsorokat 7#, 7b előjegyzésig
- -a modális hangsorokat

- -az összes hangközt, hármashangzatot és fordításait, a tanult négyeshangzatokat oldással.

Tudjon lejegyezni

- -hangközmenetet, mely alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmaz (4-5 meghallgatás alapján).
- -hármashangzatmenetet foksámok megjelölésével (4-5 meghallgatás alapján).
- -kétszólamú dallamot, mely a fentieket tartalmazza, funkciót jelölő basszussal (6-8 meghallgatás alapján).
- Tudjon lapról olvasni hasonló nehézségű dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és hangnévvel.

6. ÉVFOLYAM– „B” tagozat

Az A és B tagozaton a minimális követelmény megegyezik .A B tagozaton azonban nagyobb hangsúlyt helyezünk az elméleti anyagra, valamint a hallásgyakorlatokra, míg az A tagozaton fordítsunk több időt az éneklésre.

TOVÁBBKÉPZŐ „A” tagozat – 7. évfolyam

Feladatkör:

Élményanyaggyűjtés a reneszánsz és a bécsi klasszikus zene köréből.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

Zenei anyag

- *Reneszánsz zene:* Régi modális zene a XV–XVI. századig.
Tájékozódás az európai többszólamúság XV–XVI. századi hangzásvilágába.
Josquin des Prés, Willaert, Palestrina, Lassus, Victoria, Marenzio és más szerzők műveinek, vagy műrészleteinek megismerése.
- *A bécsi klasszikus stílus:* A 4. és 5. évfolyamos szolfézsanyag áttekintő ismételése, kiegészítése újabb, nehezebb szemelvényekkel. A formai és funkciós elemek összefoglalása, az esetleges hiányok pótlása.

Elméleti ismeretek

- Kvintkör.
- Modális hangsorok.
- Hangközök: tiszta primtől a tredecimáig.
- Hármashangzatok: dúr, moll, szűkített, bővített, dominánsszeptim és fordításai.
- A szeptimakkordok dúrban és mollban.
- Az összetett autentikus zárlat.
- Zárattípusok. (ezek éneklése felbontva és szólamonként is, memorizálása, hallás utáni felismerése.
- T-S-D-T zárlat
- Számozott basszus.
- Klasszikus formák: két- és háromtagúság; da capo forma; szonáta; rondó.
- Alt és tenorkulcs ismerete.
- A bécsi klasszikus hangnemi kitérés és moduláció.

Zenei írás, olvasás, többszólamúság, társas zenélés

- Gregorián dallamok éneklése szolmizálás nélkül, hangzókkal
- Klasszikus (főként moduláló) periódusok lapról olvasása, ábécés nevekkkel is.
- Könnyű két- és háromszólamú reneszánsz kórusművek éneklése.
- Períódus, bővült periódus lejegyzése könnyű funkciós basszussal.

Zenehallgatás

- Egy teljes bécsi klasszikus szimfónia feldolgozása. (témáinak memorizálása)
- Bécsi klasszikus kompozíció önállóan vagy éneklőtárral előadni (5)

- Reneszánsz kórusművek. (5)
- Klasszikus kamarazene, versenyművek.
- Az opera.
- Egyházi műfajok a klasszikában.
- Gregorián dallamok (5)

Minimális követelmény

- 5 gregorián dallam, 5 reneszánsz kórusmű, 5 bécsi klasszikus kompozíció önállóan vagy éneklőtársakkal előadva.
- Kvintkör ismerete.
- Ismerje a szeptimakkordokat alaphelyzetben, valamint a dominánsszeptim fordításai.
- A funkciók hallás utáni felismerése, illetve egyszerű műzenei formák (kis két- és háromtagúság, da capo forma) ismerete.

TOVÁBBKÉPZŐ „A” tagozat – 8. évfolyam

Feladatkör

Élményanyaggyűjtés a XX. század zenéjéből.
A zenei készségek fejlesztése.

Zenei anyag

Az átmenet éveinek komponistái, a posztromantikusok: R. Strauss, Mahler, Puccini, Szkrjabin.

Az impresszionizmus képviselői: Debussy, Ravel, Respighi.

A folkloristák: Bartók, Kodály, de Falla, Sztravinszkij.

Az expresszionizmus és a dodekafónia képviselői: Schönberg és iskolája, Sztravinszkij.

A neoklasszicizmus (Honneger, Hindemith, Prokofjev, Sztravinszkij, Britten) vagy más irányzatokból (Orff, Sosztakovics stb.) válogatott alkalmas példák, szemelvények.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

Elméleti ismeretek

A tonalitás fogalmának változásai.

A kitüntetett szerepű funkciók elhalványulása és megszűnése.

A kvartépítkezés.

Akusztiikus skála, egészhangú skála. Skálamodellek.

Az egészhangúság, bitonalitás, politonalitás, atonalitás.

A disszonancia fogalmának átértékelődése.

A dodekafónia, az aleatória, a seria, a mater-akkord, a hangfürt (cluster9 fogalma.

Téma, fordítás, tükörfordítás, rák.

Arany metszés.

Elektronikus zenei jelenségek megfigyelése.

Hallásfejlesztés

A belső hallás folyamatos továbbfejlesztése: a hangköz és hangzathallás erősítése – a XX. századi művek megszólaltatásához, elemzéséhez stb.

Bartók Béla Mikrokozmosz gyűjteményéből néhány mű énekes feldolgozása.

Clusterek megszólaltatása.

Politonalitás megszólaltatása.

Zenei olvasás, írás. Több szólamúság, társas zenélés.

Részletek Bartók Béla, Kodály Zoltán műveiből. Éneklés ábécés névvel.

Kodály, Bartók kórusművei.

Zenehallgatás (lehetőleg minden órán)

1 mű Debussy programzenéjéből.

1-1 mű Kodálytól, Bartóktól.

Honegger: Pacific 236, vagy Johanna a máglyán

Orff: Carmina Burana

Prokofjev: Klasszikus szimfónia

Sztravinszkij: Le sacre du Printemps
Schönberg: Egy varsói menekült

Minimális követelmény

10 mű Bartók Béla és Kodály Zoltán kórusműveiből, énekgyakorlataiból éneklőtárral előadva.

5 zenei részlet kortárs zeneszerzők műveiből.

Impresszionizmus, folklorizmus, dodekafónia és a neoklasszicizmus irányzatának képviselői, jelentősebb alkotásai.

TOVÁBBKÉPZŐ „A” tagozat –9 . évfolyam

Feladatkör

- Élményanyaggyűjtés a romantika stílusköréből.
- A zenei készségek fejlesztése.

Zenei anyag

- Beethoven kései művei. Válogatás Schubert, Weber, Mendelssohn, Schumann, Brahms, Chopin, Liszt, Wagner, Verdi, Erkel, Muszorgszkij, Csajkovszkij, Rimszkij-Korszakov, Smetana, Dvořák, Mahler, R. Strauss műveiből.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

Elméleti ismeretek

- Romantikus fordulatok, oldások hangközmenet-, illetve hangzatmenetszerű megszólaltatása énekléssel, elsősorban ábécés nevekké és lehetőség szerint zongorával is.
- A váltóhangok, a kromatika jelentősége.
- A klasszikus formák, funkciós formavilág fellazulásának érzékelése.
- Tercokon fordulatok, enharmonikus moduláció. Lebegő tonalitás.
- Enharmónia. Vezetőhang. Alteráció. Kromatika. Váltóhangok. Bővített szextek.
- Hármass- és négyeshangzatok dúrban és mollban.
- Dalforma. Szimfonikus költemény.
- Törekvés a szolmizáció fokozatos elhagyására.
- A mellékszeptimek fordításai. Jellegzetes alterált akkordok. (a csoport képességei szerint)
- Alterált hangzatok: nápolyi szext, memelt alapú szűkített szeptim, bővített szextes akkordok, bővített kvintes akkordok. Mollbeli hangzatok. Mellékdominánsok.

Zenei olvasás, írás. Többszólamúság, társas zenélés.

- Romantikus dalok, duettek, hangszeres darabok részleteinek éneklése. Műdalok zongorakísérettel.
- Hangközmenetek, hangzatfordulatok írása, memorizálása 8 mellékszeptimek, alterációk felhasználása)
- A művek, részletek előadása hangszeres együttesekkel is.

Zenehallgatás

- Beethoven: Dalok
Kamaraművek
- Schubert, Schumann dalai
- Brahms, Mendelssohn. Dalok, szóló- és kamaraművek, szimfonikus műfajok részletei
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte
- Chopin, Liszt zongoraművei
- Dvořák, Mahler, R. Strauss: szimfóniák, illetve szimfonikus költemények
- Schumann: Dichterliebe- dalok memorizálása (választás szerint) egy duett.
- Mendelssohn: Lieder ohne Worte -részletek
Hegedűverseny I. tétel
egy duett
- Chopin: e-moll zongoraverseny I. tétel
- Liszt egyik orgonaműve
- Dvořák: Új világ szimfónia I. tétel
- R. Strauss: Till Eulenspiegel meghallgatás

Minimális követelmény

- 15 romantikus dallam előadása
- 2 romantikus duett vagy kórusrészlet éneklőtárral előadva
- Romantikus stílus főbb zenei formái és azok jellemzőinek ismerete: dal, dalciklus, versenymű, szimfonikus költemény.
- Kottakép alapján tercron kapcsolatok ismerete.
- Mellékszeptimek fordításainak ismerete.
- Tudjon igen könnyű romantikus dallamot lapról olvasni, memorizálni és lejegyezni.
- Romantikus zeneszerzők nevét és főbb műveik címét helyesen írni és kiejteni.

TOVÁBBKÉPZŐ „B” tagozat –9 . évfolyam

Feladatkör

A középkor egyszólamú egyházi zenéje.

A XV–XVI. Századi vokális polifónia tipikus műfajai, stílusjegyei, előadási gyakorlata.

A kora barokk zenéje.

Zenei anyag

- Gregorián ének, trubadúr zene.
- Reneszánsz zene: elsősorban Lassus és Palestrina művei, ezenkívül Josquin des Prés, Willaert, Victoria, Marenzio stb. műveiből madrigálok, motetták, miserészletek.
- Válogatás Purcell, Monteverdi és Schütz műveiből (recitativók, áriák, duettek).
- Kiegészítő anyag Kodály zenepedagógiai műveiből.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

Elméleti ismeretek

- Modális hangsorok, fordulatok. Plagális záratok. Vokálpolifónia. Melizma, gregorián, zsoltár, motetta, mise, carol, anthem.
- Kora barokk opera, passió, oratórium. Madrigál.
- Mellékszeptimek fordításai. A tanult kulcsokhoz a mezzo- és tenorkulcs ismerete.
- Egyszerű számozott basszus-kíséret (kidolgozás és zongorázás).

Zenei írás, olvasás. Hallásfejlesztés.

- Imitáció, vokális polifónia megfigyelése, éneklése.
- Szeptimhangzatok és fordításaik éneklése és lejegyzése az alsó hang vagy az alaphang megadásával.
- Két- és háromszólamú reneszánsz műrészletek, leírása. Kórusművek éneklése.
- Gregorián dallamok éneklése.

Minimális követelmény

- 5 gregorián dallam
- 5 reneszánsz kórusmű
- 5 kora barokk idézet.
- 6 Bertalotti-solfeggio éneklése (ének+zongora).
- 5 Bach korál elemzése.
- 5 mű Kodály pedagógiai műveiből.

TOVÁBBKÉPZŐ „A” tagozat –10 . évfolyam

Feladatkör

- Élményanyaggyűjtés a barokk kor zenéjéből. A stílus alapos megismerése.
- A zenetörténeti korok rendszerező ismételése.

Zenei anyag

- Az angol, francia, német és olasz mesterek művei.
- Monteverdi, Schütz, Purcell, Couprin, Rameau, Corelli, Vivaldi, A.Scarlatti, D.Scarlatti, J. S. Bach, Händel művei, illetve válogatott szemelvényei.

Ismeretanyag, készségfejlesztés

A barokk műfajok – szvit, fuga, invenció – jellegzetes stílusjegyeinek megismerése, elemzése: -
Tonális és reális válasz;
-A komplementer ritmika és dallam;
Homofónia, polifónia és álpolfónia. A barokk díszítés. Concerto, concerto grosso. Oratórium, mise, passió. Opera.

Elméleti ismeretek. Zenei írás, olvasás. Társas zenélés.

Barokk táncok: allemande, courante, sarabande, gigue.
A barokk concerto.
Korálelemzés. Számozott basszus.
Könnyű barokk dallamok lapról olvasása. (alkalmi hangzókkal, ábécés nevekkel)
Könnyű moduláló periódusok írása funkciós basszussal.
Kánonok. Kétszólamú énekgyakorlatok.
Korálok éneklése, elemzése.

Zenehallgatás

J. S. Bach: Brandenburgi versenyek – egy teljes mű, vagy egy szvit
h-moll mise, egy passió – részletek
A fuga művészete, vagy toccaták, fúgák
Händel: Concerto grosso – egy mű
Oratórium – egy mű jellegzetes részletei
Vivaldi: Hegedűversenyek – részletek
Corelli: La Follia
Rameau, Lully, Couperin hangszeres darabjai

Minimális követelmény

12 barokk dallam (téma) éneklése
2 kétszólamú barokk mű, vagy barokk jellegű énekgyakorlatot éneklőtárssal előadni (pl. Kodály:
15 kétszólamú énekgyakorlat)
Tudja a barokk concertálás, imitáció, fuga fogalmát. Ismerje a reális és tonális választ.
Ismerje a zenetörténeti korokat, a történeti és zenei korok évszám szerinti kapcsolatát.
Ismerje fel zenehallgatás alapján a barokk, a bécsi klasszika, a romantika és a XX. század zenéjét.
Tudja helyesen írni és kiejteni a zeneszerzők nevét, műveik címét.

TOVÁBBKÉPZŐ „B” tagozat –10 . évfolyam

Feladatkör

A XIX. Századi romantika legfontosabb stílusjegyei. A XX. század lényeges irányzatainak megismerése.

Zenei anyag

A nemzeti romantika képviselőinek zenéje, műfajainak gazdag változatossága (Liszt, Verdi, Wagner, Brahms, Schumann, Chopin, Dvořák, Muszorgszkij és mások).
Válogatás Schubert dalaiból, kamaraműveiből.
Az impresszionizmus zenéje (Debussy, Ravel).
Az átmenet éveinek zeneszerzői: R: Strauss, Mahler és mások.
Bartók Béla munkássága.
A II. bécsi iskola (Schönberg, Berg, Webern).

Ismeretanyag, készségfejlesztés

Elméleti ismeretek. Hallásfejlesztés.

A klasszika harmónia- , funkció- és formarendjének fellazulása.
Alteráció, kromatika, enharmónia, moduláció távolabbi hangnemekbe.
Lebegő tonalitás, atonalitás. Tercrokon hangnemek. Egészhangú skála.
Dodekafónia. Bővített szextes akkordok.
Mellékdominánsok, nónakkordok.
A baritonkulcs és a c-kulcsok ismerete.

FELHASZNÁLT IRODALOM - SZOLFÉZS		ek1	ek2	1.	2.	3.	4.	5.	6.
József Andrásné-Szmrecsányi M.	Zenei előképző (könyv és munkafüzet)	x							
P. Vesztróczy Judit	Zenei előképző (Muzsikáljunk együtt I-II)	x							
	Zenei ABC kicsinyeknek	x							
Kodály Zoltán	Kis emberek dalai	x	x						
	333 olvasógyakorlat	x	x	x					
	Énekeljünk tisztán		x	x	x	x			
	Válogatott biciniumok			x	x	x	x		
	Ötfokú zene I.-II.				x				
	15 kétszólamú énekgyakorlat								x
	66 kétszólamú énekgyakorlat							x	x
	77 kétszólamú énekgyakorlat							x	x
Forrai Katalin	Ének az óvodában	x	x						
	Európai gyermekdalok	x	x	x					
Törzsök Béla	Zenehallgatás az óvodában	x	x						
J. Irsai Vera	Szolfézs példatár, Alsófok I. kötet		x	x					
	Szolfézs példatár, Alsófok II.				x				
	Szolfézs példatár II.					x			
Agócsy László	Zenei olvasókönyv					x	x	x	
	Énekeljünk, muzsikáljunk!							x	x
	Bach olvasókönyv								x
Dobszay László	A magyar dal könyve I. fejezet		x	x					
	A hangok világa I. és Útmutató			x					
	A hangok világa II. és Útmutató				x				
	A hangok világa III. és Útmutató					x			
	A hangok világa IV. és Útmutató						x		
	A hangok világa V. és Útmutató							x	
	A hangok világa VI. és Útmutató								x
	Funkció gyakorló						x		
Lajtha László	Játékokország	x	x						
Borsai Ilona-Haider Edit:	Magyar népi gyermekjátékok	x	x						
Bárdos Lajos	70 kánon		x	x	x	x	x		
	Kicsinyek kórusa I.- II.			x	x				
Weörös Sándor	Magyar etűdök	x	x						
Forrai Katalin	Bújj-bújj zöldág	x	x						
Tegzes György	Hétfokú olvasógyakorlatok			x	x	x			
Péter József	165 kánon			x	x	x	x	x	
Kocsárné Herboly Ildikó	Többszólamúság, harmónia és forma.....			x	x	x			
Szabó Helga	Énekes improvizáció az iskolában			x	x	x			
Balázs Oszkár-Zempléni László	Ritmusgyakorlatok kezdőknek			x					
	Dalkísérek I. "Szőlő érik" (Tankönyvk.)			x					
	Dalkísérek II. "Szálljon a nótánk"				x				
Szőnyi Erzsébet	Biciniumok				x	x	x		
Sulyok Gizella	Pilletánc I.				x				
	Pilletánc II.					x			
	Kezdők zong.muzsikája sorozat				x				
Járdányi Pál	Magyar népdaltípusok I.-II.					x			
W. A. Mozart	30 kánon						x		
Molnár Antal	Klasszikus kánonok						x	x	
Frank Oszkár	Formák, műfajok a barokk és klassz. z.						x	x	x
Nógrádi László	Dallamírási feladatok I.						x	x	x
	Dallamírási feladatok II.							x	x
Németh-Nógrádi-Puster	Szolfézs antológia							x	x
Kroó György-Kárpáti János	Muzsikáló zenetörténet kötetei							x	
Szabolcsi Bence	Zenetörténet							x	
Kodály Zoltán-Vargyas Lajos	Magyar népzene								x
Legányné Hegyi Erzsébet	Bach példatár								x

